

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Zakrzówek na lata 2017-2023

Michał Wróblewski

2017-09-27

1 SPIS TREŚCI

1	Spis treści.....	2
2	Wstęp	4
3	Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją	7
4	Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi w tym dokumentami gminy.	9
4.1	Programy Krajowe.....	9
4.1.1	Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.	9
4.1.2	Strategia Rozwoju Kraju 2020.....	9
4.1.3	Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030).....	10
4.1.4	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.	10
4.2	Programy Regionalne i Lokalne.	11
5	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych	14
5.1	Charakterystyka sytuacji na terenie Gminy	16
5.1.1	Położenie administracyjne	16
5.1.2	Zagospodarowanie przestrzenne	16
5.1.3	Demografia i infrastruktura społeczna	17
5.1.4	Oświata.....	32
5.1.5	Poziom zatrudnienia i rynek pracy	38
5.1.6	Bezpieczeństwo publiczne	42
5.1.7	Jakość i poziom kapitału społecznego.....	46
5.1.8	Środowisko przyrodnicze	51
5.1.9	Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.....	55
5.1.9.4.1.	Infrastruktura komunikacyjna.....	58
5.1.9.4.2.	Gospodarka odpadami.....	59
5.1.9.4.3.	system zaopatrzenia w wodę.....	61
5.1.9.4.4.	system odprowadzania ścieków	62
5.1.9.4.5.	ścieć gazowa	63
5.1.9.4.6.	system ciepłowniczy.....	63
5.1.9.4.7.	Infrastruktura elektroenergetyczna	64
5.1.9.4.8.	Infrastruktura teleinformatyczna	64
5.1.9.5.1.	Gospodarka mieszkaniowa	66
5.1.10.	Gospodarka	68

5.2.	Sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy.....	76
5.2.1.	Założenia ogólne:	76
5.2.2.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji	76
5.2.3.	Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.	80
6.	Wizja i cele Lokalnego Programu Rewitalizacji	83
6.1.	Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).	83
6.2.	Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.	83
7	Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.....	87
7.1	Lista projektów w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.....	88
7.2	Projekty realizowane w każdym podobszarze rewitalizacji komplementarne.	111
7.3.	Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;	115
7.4.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;	116
7.5.	Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g wytycznych MR, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);	118
8.	Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;	121
8.1.	Definicja konsultacji społecznych.....	121
8.2.	Cele konsultacji.....	121
8.3.	Przedmiot konsultacji.....	123
9.	System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;	129
9.1.	System wdrażania programu	129
9.2.	System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	132
9.2.1.	Ewaluacja i monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	132
9.2.2.	Ocena oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	133
9.2.3.	System wprowadzania zmian w programie rewitalizacji /procedury uaktualniania	133
10.	Załączniki :	134
10.1.	Wzór Fiszki projektowej	134
10.2.	Załącznik graficzny - mapki obszaru rewitalizacji z umiejscowieniem planowanych projektów infrastrukturalnych.....	136

2 WSTĘP

Prace nad wykonaniem dokumentu oparte zostały o Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z sierpnia 2016r. Wytyczne w zakresie rewitalizacji, zostały wydane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146, z późn. zm.), oraz z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Gmina Zakrzówek przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi, wyznaczyła obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Proces wskazania tych terytoriów, jest obwarowany konkretnymi, opisanymi poniżej wymogami.

Obszar może zostać wskazany, jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- ❑ gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw)
- ❑ środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska)
- ❑ przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych)
- ❑ technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niesfunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Może on obejmować całość lub część

obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20% powierzchni gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, które nie muszą posiadać wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk. Tak obszar zdegradowany, jak i rewitalizacji mogą stanowić to samo terytorium. Wyznaczenie w gminie zarówno obszaru zdegradowanego, jak i rewitalizacji wymaga przeprowadzenia diagnozy potwierdzającej spełnienie przez nie przesłanek określonych w wytycznych i wskazującej terytoria najbardziej zdegradowane pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Diagnoza ta, stanowiąca podstawę do wyznaczenia terytoriów, które wymagają rewitalizacji w Gminie Zakrzówek, jest integralną częścią niniejszego dokumentu. Opierając się na wynikach przeprowadzonych analiz zawartych w poniższej diagnozie wyznaczono **obszar zdegradowany** podzielony na **8 podobszarów** będących jednocześnie sołectwami:

1. Rudki
2. Lipno
3. Zakrzówek
4. Studzianki
5. Majorat
6. Świerczyna
7. Bystrzyca
8. Józefin

Za obszar rewitalizacji uznano obszary zamieszkane **4 sołectw: Bystrzyca, Rudki, Studzianki i Zakrzówek zgodnie z załącznikiem graficznym**. W/w sołectwa spełniają trzy podstawowe warunki:

1. Zgodnie Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 na ich obszarze występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk w zakresie jak na obszarze zdegradowanym.
2. Na ich obszarze znajduje się infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczyni się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów.

3. W ich granicach znajdują się obiekty, które same w sobie nie są zdegradowane, ale w oparciu o ich infrastrukturę można prowadzić szereg działań i projektów służących celowi rewitalizacji społecznej, gospodarczej tj. świetlica, szkoła, ośrodek kultury itp.

Do tej pory na terenie Gminy Zakrzówek nie opracowywano dokumentu bezpośrednio związanego z rewitalizacją. Mimo, że nie realizowano żadnego programu rewitalizacji to na terenie niektórych miejscowości realizowano projekty i działania mające charakter rewitalizacyjny. Część projektów wskazanych w LPR nawiązuje do wcześniejszych działań.

3 PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ¹

W celu właściwego i jednoznacznego rozumienia pojęć związanych z rewitalizacją, przedstawiono ich definicje:

1) **Interesariusze rewitalizacji** – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.

2) **Rewitalizacja** – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

3) **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

a) **gospodarczej** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw)

b) **środowiskowej** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska);

c) **przestrzenno-funkcjonalnej** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);

d) **technicznej** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

4) **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.

5) **Obszar rewitalizacji** – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 3, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

4 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI W TYM DOKUMENTAMI GMINY.

4.1 PROGRAMY KRAJOWE

4.1.1 POLSKA 2030 TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU.

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przewyższenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Zakrzówek jest zgodny z następującymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;

Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”
Kapitał Ludzki;

Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny;

Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju, Obszar Efektywności i sprawności państwa:
Kapitał społeczny.

4.1.2 STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020.

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy, jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.

Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego.

Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

4.1.3 STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030)

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Zakrzówek jest zgodny z wszystkimi celami dokumentu.

4.1.4 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030.

Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Cele określone w dokumencie to:

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa. Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

4.2 PROGRAMY REGIONALNE I LOKALNE.

Tabela nr 1. Zbieżność celów LPR z celami dokumentów regionalnych i lokalnych.

Cele programu/strategii regionalnego/lokalnego	Cele LPR zbieżne z celami dokumentu.
<u>Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020 z perspektywą do roku 2030.</u>	SRWL wyznacza kierunki rozwoju całego województwa. Jednym z celów jest wspieranie włączenia społecznego. LPR także zakłada podjęcie działań w kierunku włączenia społecznego jednak ogranicza się tylko do obszaru rewitalizacji. Poniżej cele LPR zbieżne z celami SRWL.
Cel strategiczny 4: „Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu” 4.2. Wspieranie włączenia społecznego.	Cel. 2 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości. Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem.
Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2016-2022 z perspektywą do roku 2025	Strategia Rozwoju Powiatu wyznacza cele spójne z założeniami LPR. Spójność widać w podejmowaniu działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich oraz celami związanymi z rozwojem infrastruktury społecznej oraz kulturalnej. Jednym z Celów operacyjnych strategii jest ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego. LPR kieruje wsparcie na te same grupy ograniczając się do obszaru rewitalizacji.
Cel operacyjny I.5. Rozwój rolnictwa i kreowanie pozarolniczych źródeł dochodu Kierunki działania: Aktywizacja społeczności wiejskiej w kierunku podejmowania działalności pozarolniczej.	Cel. 2 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.
Cel operacyjny II.3. Rozwój infrastruktury użyteczności publicznej Kierunki: 1. Budowa, rozbudowa, modernizacja oraz polepszenie efektywności energetycznej i wyposażanie w alternatywne źródła energii obiektów użyteczności publicznej, w tym infrastruktury oświatowej, kulturalnej i pomocy społecznej, w tym domów pomocy społecznej.	Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji. Cel. 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Cel operacyjny III.2 Ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego Kierunki działania: Podniesienie poziomu aktywności społecznej i przeciwdziałanie patologiom społecznym mieszkańców powiatu. 2. Wspieranie działań z zakresu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. 4. Zwiększanie świadomości społecznej na temat uzależnień oraz rozwój wsparcia dla osób uzależnionych. 5. Poprawa jakości życia i podniesienie aktywności osób starszych z terenu powiatu kraśnickiego. 6. Zmniejszenie poziomu ubóstwa na terenie powiatu kraśnickiego	Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem.
<u>Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zakrzówek na lata 2008-2015</u>	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych z założenia dotyka tych samych problemów co LPR. SIIRPS przyjęta jest dla całej gminy. LPR koncentruje się na obszarach, gdzie występuje największe nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych i przestrzennych. Obydwa dokumenty koncentrują się na wsparciu grup zagrożonych wykluczeniem skupiając się na wsparciu przy wychodzeniu z ubóstwa niezaradności i wzmacnianiu roli wspólnoty poprzez integrację osób, które gorzej sobie radzą w społeczności. Obydwa dokumenty w swoich priorytetach ujmują wsparcie rodziny, młodzieży oraz osób starszych.
Cel strategiczny 1. Budowa zintegrowanego systemu pomocy rodzinie i dziecku Cel strategiczny 2. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego Cel strategiczny 3. Organizacja i prowadzenie różnych form wsparcia służących utrzymaniu aktywności osob starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania lub zapewnienie im opieki	Cel. 2 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości. Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem.
Cel strategiczny 4. Wspieranie integracji społecznej i zdrowego stylu życia	Cel. 4 Wzrost zaangażowania w życie społeczne i kulturalne mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.
<u>Strategia Rozwoju Gminy Zakrzówek na lata 2016-2023</u>	Strategia Rozwoju Gminy poprzedzona jest dogłębną analizą problemów i potencjałów Gminy. Jednak koncentruje się na porównaniu jednostki terytorialnej - gminy z innymi okolicznymi gminami powiatu

	i województwa. LPR porównuje w swojej diagnozie sołectwa i w ten sposób wyłania obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Obydwie diagnozy powinny wskazywać podobne problemy zawiązując tylko ich występowanie - LPR. Diagnoza prowadzi do wyznaczenia celów i kierunków działań oraz wręcz propozycji projektów. Strategia wskazuje w bardzo szczegółowy sposób kierunki działań, w które wpisują się zarówno cele LPR jak i proponowane przez interesariuszy rewitalizacji projekty rewitalizacyjne. Poniżej porównanie układu celów obu dokumentów. Kierunki działań strategii są zbieżne z projektami LPR zakładającymi likwidację barier poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną oraz zagospodarowanie przestrzeni. Na bazie skutecznych działań inwestycyjnych realizowane będą projekty miękkie dotyczące grup zagrożonych wykluczeniem, wspieraniu młodzieży, rodziny oraz seniorów. Poniżej zestawienie celów i kierunków działań zbieżnych z celami LPR.
Cel szczegółowy 1: Gmina Zakrzówek ośrodkiem mieszkalcinym (osiedleńcym) o znaczeniu ponadlokalnym o wysokiej atrakcyjności i jakości życia	Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem. Cel. 4 Wzrost zaangażowania w życie społeczne i kulturalne mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące. Cel. 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.
Cel szczegółowy 2: Podniesienie atrakcyjności gospodarczej Gminy Zakrzówek jako obszaru wsparcia dla inwestorów, lokalnej przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców, z uwzględnieniem rolniczego charakteru regionu	Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji. Cel. 2 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości

Opracowanie własne.

5 DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Poniżej przedstawiono diagnozę dla Gminy Zakrzówek wraz z analizą wskaźników obrazujących stopień nagromadzenia zjawisk kryzysowych na terenie gminy. Analiza pokazuje zjawiska kryzysowe w każdym sołectwie gminy.

Podkreślić należy, że zarówno występowanie określonych zagadnień jako zagadnień problemowych jak i dostępność danych w tym zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Czynniki, które powszechnie uważa się za istotny problem rozwoju w największych miastach, mogą nie występować w ogóle lub występować w znacznie mniejszym natężeniu w miastach małych i na obszarach wiejskich, gdzie de facto ze względu na skalę, nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji. Ze względu na specyfikę obszarów wiejskich oraz dostępność danych niezbędne było dostosowanie sposobu prowadzenia rewitalizacji wg. typów jednostek osadniczych (sołectwa). Dostosowanie dotyczyło zarówno sposobu wyznaczenia obszarów zdegradowanych jak i obszarów rewitalizacji. Na obszarach wiejskich nierzadko występują tylko wybrane kategorie problemów, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju. Ze względu na sposób pozyskiwania i publikowania danych statystycznych, możliwość monitorowania niektórych zagadnień jest bardzo ograniczona. Należy uwzględnić fakt, że niektóre spośród aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą charakterystyczną obszarów wiejskich, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego gdzie jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji wskazuje się: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Dostosowując metodologię badań do obszaru wiejskiego jakim jest cały teren gminy Zakrzówek zdecydowano się na przeprowadzenie analizy wskaźnikowej badającej nagromadzenie negatywnych zjawisk, w każdym sołectwie. Analiza poddaje badaniu

występowanie negatywnych zjawisk, w każdym koniecznym do wybrania obszaru zdegradowanego zakresie. Problem obrazowany jest wskaźnikiem, najczęściej jest to wskaźnik ukazujący zjawisko w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy wskaźniki te przyjmują w sołectwie wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy. Na końcu opracowania wskazano intensywność występowania wszystkich badanych wskaźników. Tabela pokazuje intensywność koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych sołectwach i określa miejsce w rankingu występowania negatywnego zjawiska dla każdej miejscowości.

Priorytetowo zgodnie z logiką rewitalizacji potraktowano zjawiska społeczne i to stan kryzysowy w ich obszarze determinuje objęcie obszarem rewitalizacji danej miejscowości. Pozostałe czynniki z zakresu gospodarki, środowiska czy przestrzenne i techniczne także muszą występować na terenie, który objęty będzie rewitalizacją.

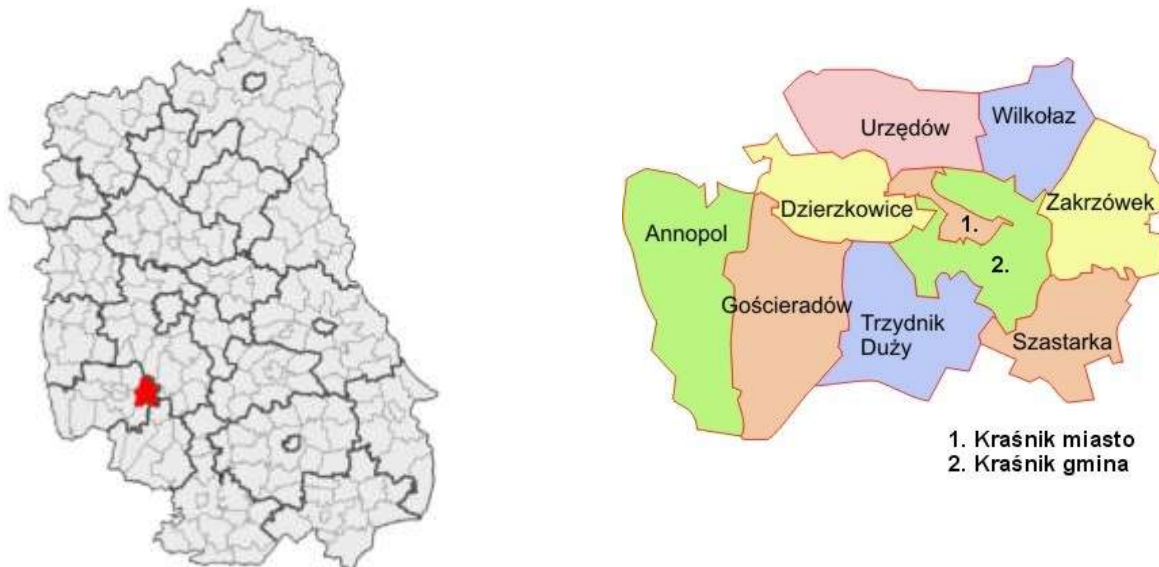
5.1 CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI NA TERENIE GMINY

5.1.1 POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Gmina Zakrzówek jest jedną z gmin wiejskich województwa lubelskiego, leży w południowo-zachodniej części województwa, w powiecie kraśnickim. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami: Kraśnik, Wilkołaz, Szastarka (powiat kraśnicki), Batorz (powiat janowski), Zakrzew, Bychawa, Strzyżewice (powiat lubelski).

W skład Gminy Zakrzówek wchodzi 16 sołectw: Bystrzyca, Góry, Józefin, Lipno, Majdan-Grabina, Majorat, Rudki, Rudnik Drugi, Rudnik Pierwszy, Studzianki, Studzianki-Kolonia, Sulów, Świerczyna, Zakrzówek, Zakrzówek Nowy, Zakrzówek-Wieś.

MAPA 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE GMINY ZAKRZÓWEK.

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Zakrz%C3%B3wek_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zakrz%C3%B3wek_(gmina))

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=4&id_p=86&id_g=694

5.1.2 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina Zakrzówek posiada sieć osadniczą i zabudowę w układzie liniowym (ulicówka) – osadnictwo występuje przy głównych ciągach komunikacyjnych, po obu stronach drogi. Dominuje typ zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej. Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest na pograniczu mezoregionu Wyniosłość Giełczewska oraz silnie urzeźbionego i pagórkowatego Roztocza Zachodniego, stanowiące część Wyżyny Lubelskiej. Osadnictwo na terenie gminy koncentruje się po obu stronach dróg powiatowych, które przebiegają przez miejscowości: Bystrzyca, Majorat, Sulów, Zakrzówek-Wieś, Zakrzówek oraz Majdan-Grabina, Studzianki, Rudnik Drugi i Rudnik Pierwszy oraz drogi wojewódzkiej przebiegającej przez miejscowości Zakrzówek i Rudnik

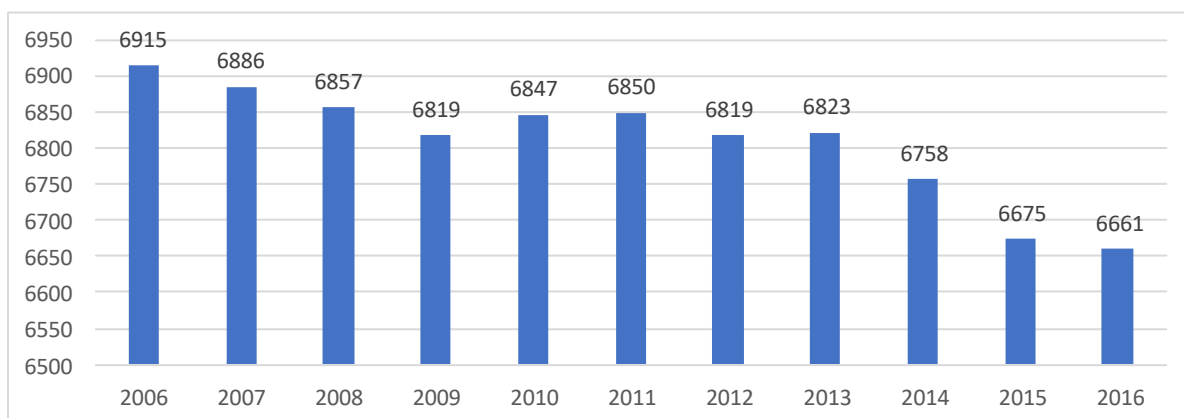
Drugi. Wymienione miejscowości wyróżniają się zwartością zabudowy i koncentracją usług publicznych, komercyjnych, rolniczych oraz zabudowy jednorodzinnej.

5.1.3 DEMOGRAFIA I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1.3.1 LUDNOŚĆ

Do podstawowych charakterystyk zbiorowości ludzkiej należą jej liczebność i rozmieszczenie. Liczba mieszkańców gminy wahała się na przestrzeni lat 2006-2016. Ogólnie od 2006 liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 254 (3,67 %).

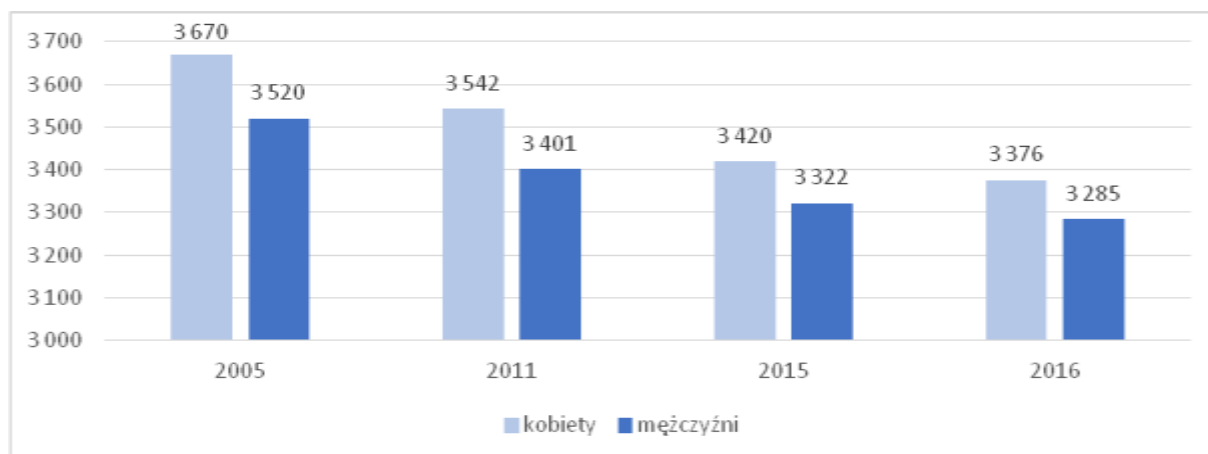
WYKRES 1. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY W LATACH 2006-2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych GUS (2006-2015) i UG (2016).

W gminie obserwuje się spadek wartości współczynnika feminizacji, czyli stosunku liczby kobiet na 100 mężczyzn, który w 2016 roku wyniósł 102 kobiet/ 100 mężczyzn (w 2005 roku wskaźnik ten wynosił 104 kobiety/100 mężczyzn). W 2016 roku teren gminy zamieszkiwało 3285 mężczyzn i 3376 kobiet. Tym samym kobiety stanowiły 50,68 % ludności gminy.

WYKRES 2. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W GMINIE W WYBRANYCH LATACH.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby ludności w wybranych latach na terenie Gminy.

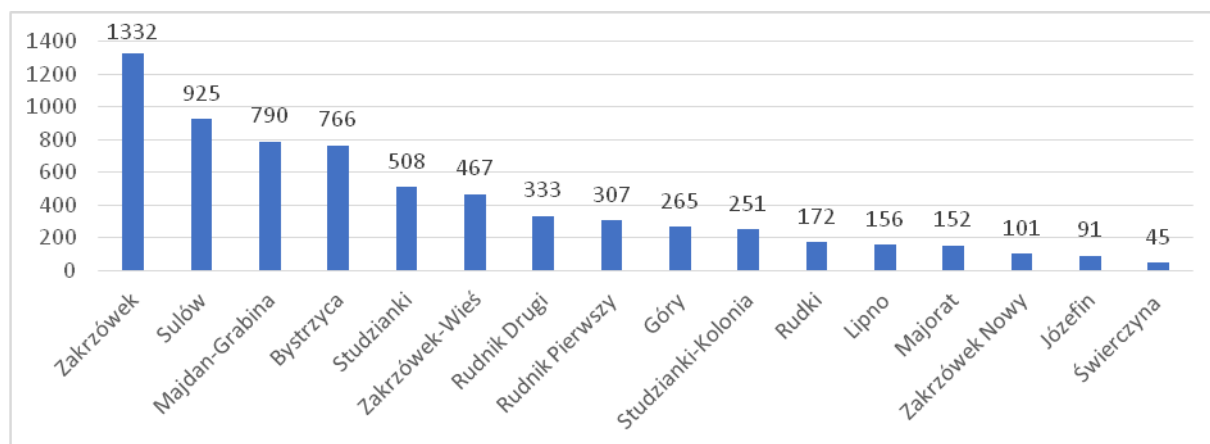
TABELA 2. LUDNOŚĆ GMINY WG SOŁECTW W WYBRANYCH LATACH.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności 2005	Liczba ludności 2011	Liczba ludności 2015	Liczba ludności 2016
1.	Bystrzyca	826	785	769	766
2.	Góry	273	279	269	265
3.	Józefin	102	97	93	91
4.	Lipno	172	165	157	156
5.	Majdan-Grabina	830	823	807	790
6.	Majorat	162	164	162	152
7.	Rudki	170	165	169	172
8.	Rudnik Pierwszy	347	312	307	307
9.	Rudnik Drugi	389	370	343	333
10.	Studzianki	571	541	516	508
11.	Studzianki-Kolonia	274	275	248	251
12.	Sulów	949	935	934	925
13.	Świerczyna	61	50	47	45
14.	Zakrzówek	1 422	1 384	1356	1332
15.	Zakrzówek Nowy	127	112	103	101
16.	Zakrzówek-Wieś	515	486	462	467
RAZEM:		7 190	6 943	6 742	6 661

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

Analiza danych wykazała, iż pod względem zaludnienia największymi sołectwami w gminie są: **Zakrzówek** (1 332 - 20% ogółu ludności w gminie), **Sulów** (925 - 13,89%) i **Majdan-Grabina** (790 - 11,86%).

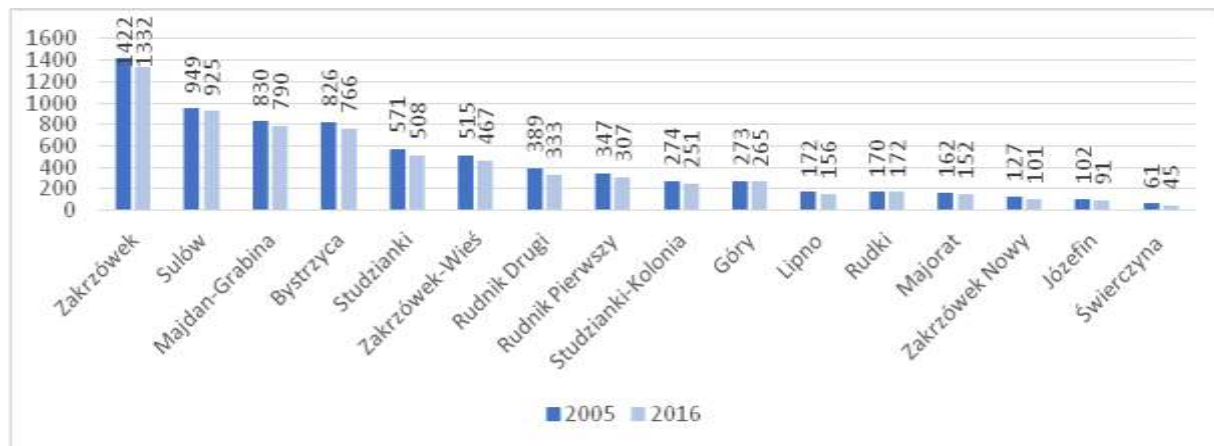
WYKRES 3. LICZBA LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

W latach 2005-2016 największy spadek liczby mieszkańców wystąpił w sołectwach: **Zakrzówek** (-24), **Majdan-Grabina** (-17) oraz **Majorat** (-10). Mieszkańców przybyło natomiast jedynie w sołectwie: **Rudki** (+2).

WYKRES 4. DYNAMIKA ZMIANY LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2005-2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

5.1.3.2. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

Gęstość zaludnienia jest miarą przyporządkowującą populację do powierzchni. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w 2016 roku 73,88 osób na km², natomiast w 2015 roku wynosiła 74,78 i była niższa niż w powiecie (97 os/km²) i województwie (85 os/km²).

TABELA 3. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WG. SOŁECTW.

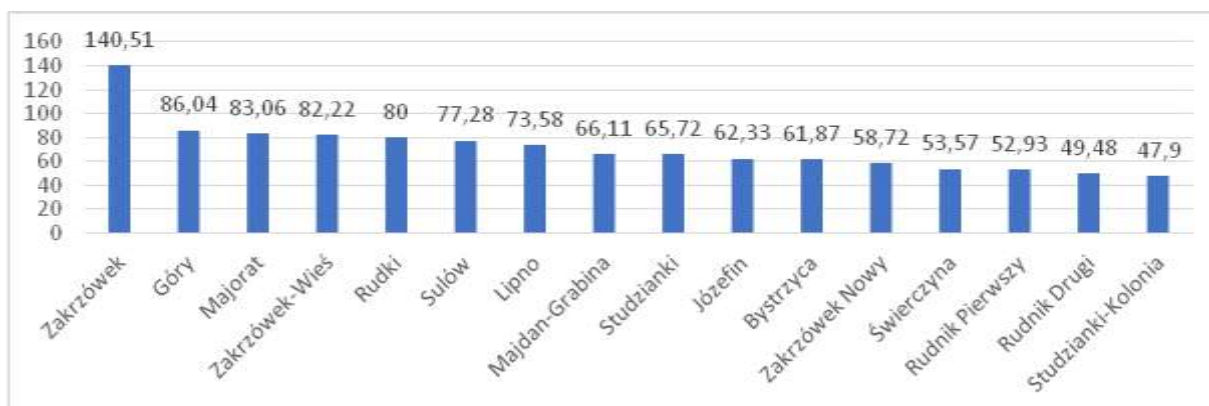
L.p.	Sołectwo	Ludność 2016	Powierzchnia całkowita sołectwa [ha]	Powierzchnia całkowita sołectwa [km ²]	Gęstość zaludnienia
1.	Bystrzyca	766	1238,38	12,38	61,87
2.	Góry	265	308,64	3,08	86,04
3.	Józefin	91	146,4	1,46	62,33
4.	Lipno	156	212,43	2,12	73,58
5.	Majdan-Grabina	790	1195,89	11,95	66,11
6.	Majorat	152	183,99	1,83	83,06
7.	Rudki	172	215,2	2,15	80,00
8.	Rudnik Pierwszy	307	580,89	5,80	52,93
9.	Rudnik Drugi	333	673,43	6,73	49,48
10.	Studzianki	508	773,71	7,73	65,72
11.	Studzianki-Kolonia	251	524,69	5,24	47,90
12.	Sulów	925	1197,6	11,97	77,28
13.	Świerczyna	45	84,22	0,84	53,57
14.	Zakrzówek	1332	948,94	9,48	140,51
15.	Zakrzówek Nowy	101	172,71	1,72	58,72
16.	Zakrzówek-Wieś	467	568,66	5,68	82,22

RAZEM:	6661	9016	90,16	73,88

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

Najczęściej zaludnionymi sołectwami gminy są: **Zakrzówek** (140,51 os/km²), **Góry** (86,04 os/km²) i **Majorat** (83,06 os/km²). Natomiast do najmniej zaludnionych należą: **Studzianki-Kolonia** (47,9 os/km²), **Rudnik Drugi** (49,48 os/km²) i **Rudnik Pierwszy** (52,93 os/km²).

WYKRES 5. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY W 2016 ROKU.

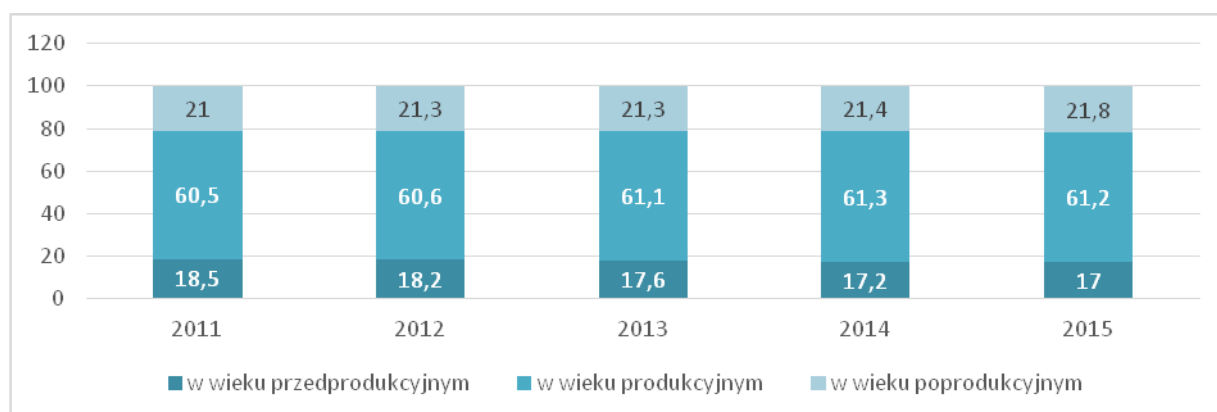

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

5.1.3.3. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej, jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Jak wynika z danych BDL GUS (2015) struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco: 17% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 61,2% w wieku produkcyjnym oraz 21,8% w wieku poprodukcyjnym. W gminie występuje niekorzystny trend - zwiększa się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, zmniejsza natomiast mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Świadczy to o starzeniu się społeczeństwa gminy.

WYKRES 6. LUDNOŚĆ WG. EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W LATACH 2011-2015.

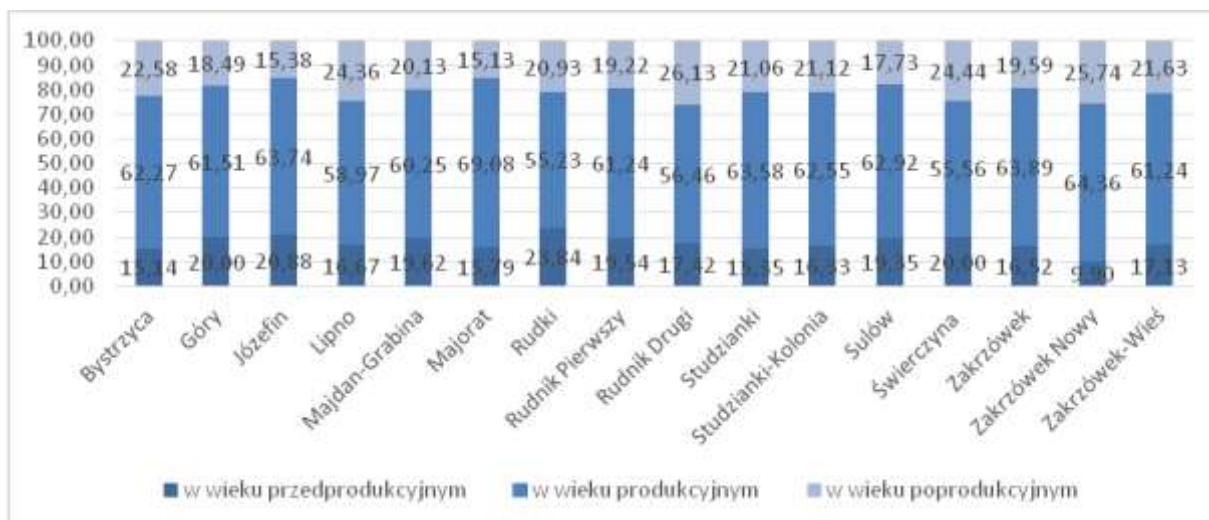
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS.

TABELA 4. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW GMINY WG MIEJSCOWOŚCI W 2011 I 2016 ROKU.

L.p.	Miejscowości	W wieku przedprodukcyjnym		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym	
		2011 r.	2016 r.	2011 r.	2016 r.	2011 r.	2016 r.
1.	Bystrzyca	136	116	482	477	167	173
2.	Góry	53	53	164	163	62	49
3.	Józefin	20	19	62	58	15	14
4.	Lipno	41	26	92	92	32	38
5.	Majdan-Grabina	167	155	494	476	162	159
6.	Majorat	39	24	106	105	19	23
7.	Rudki	32	41	98	95	35	36
8.	Rudnik Pierwszy	60	60	195	188	57	59
9.	Rudnik Drugi	63	58	214	188	93	87
10.	Studzianki	111	78	321	323	109	107
11.	Studzianki-Kolonia	45	41	172	157	58	53
12.	Sulów	186	179	582	582	167	164
13.	Świerczyna	9	9	27	25	14	11
14.	Zakrzówek	239	220	911	851	234	261
15.	Zakrzówek Nowy	18	10	71	65	23	26
16.	Zakrzówek-Wieś	82	80	293	286	111	101
RAZEM:		1301	1169	4284	4131	1358	1361

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

WYKRES 7. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI GMINY WG MIEJSCOWOŚCI W 2016 ROKU (W %).

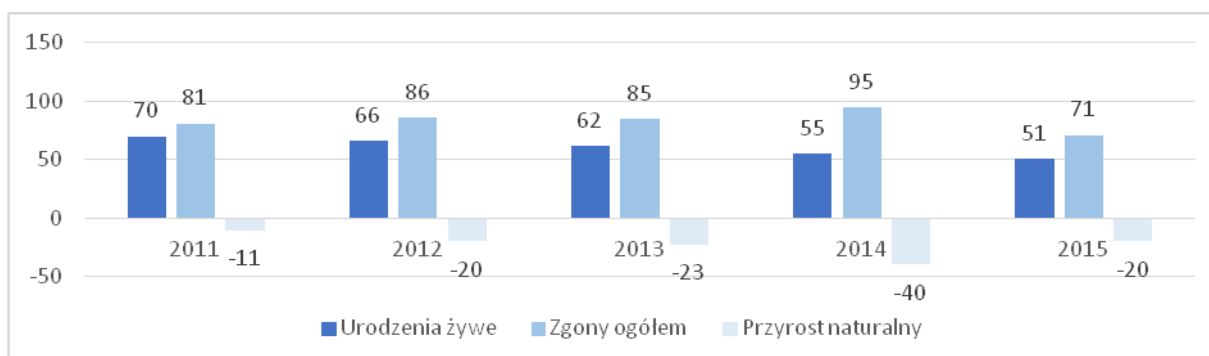
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

Podsumowując, zmniejszony przyrost naturalny oraz wydłużenie się średniej długości trwania życia będą prowadzić w gminie do sytuacji, w której coraz mniej osób będzie wchodzić do grupy produkcyjnej. W dalszym ciągu rosnąć będzie natomiast grupa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

5.1.3.4. RUCH NATURALNY I WĘDRÓWKOWY LUDNOŚCI

Na liczbę ludności w Gminie ma wpływ przyrost naturalny oraz saldo migracji. Analizując wykres można zauważyć, że wskaźnik przyrostu naturalnego jest niekorzystny. Zgodnie z danymi GUS od 2011 r. przyrost naturalny w gminie jest ujemny. W 2015 roku wyniósł -20.

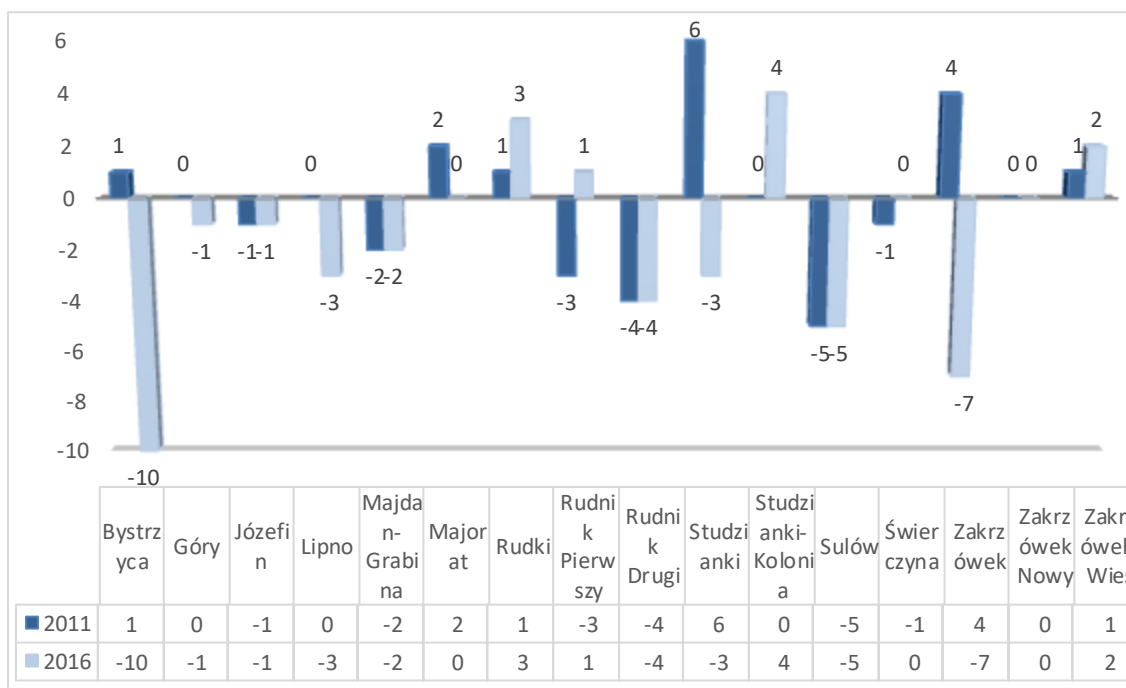
WYKRES 8. PRZYROST NATURALNY W GMINIE W LATACH 2011-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS i UG.

Najniższy przyrost naturalny w 2016 roku zanotowano w miejscowościach: **Bystrzyca** (-10), **Zakrzówek** (-7) i **Sulów** (-5). Najwyższy natomiast w **Studzianki-Kolonia** (4) i **Rudki** (3).

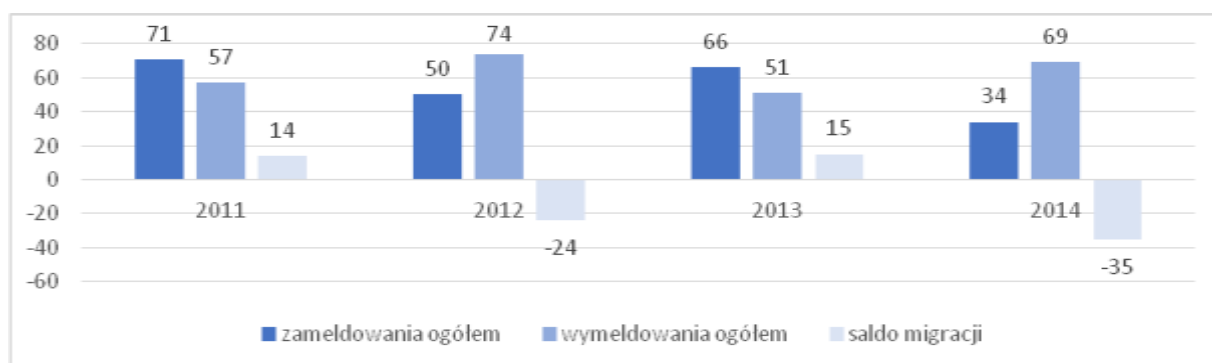
WYKRES 9. PRZYRÓST NATURALNY W LATACH 2011 I 2016 NA POZIOMIE MIEJSCOWOŚCI.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

Wskaźnik salda migracji na przestrzeni lat 2011-2014 w Gminie podlegał dużym wahaniom. Dodatni wskaźnik salda migracji zanotowano w latach 2011 i 2013.

WYKRES 10. SALDO MIGRACJI W GMINIE W LATACH 2011-2014

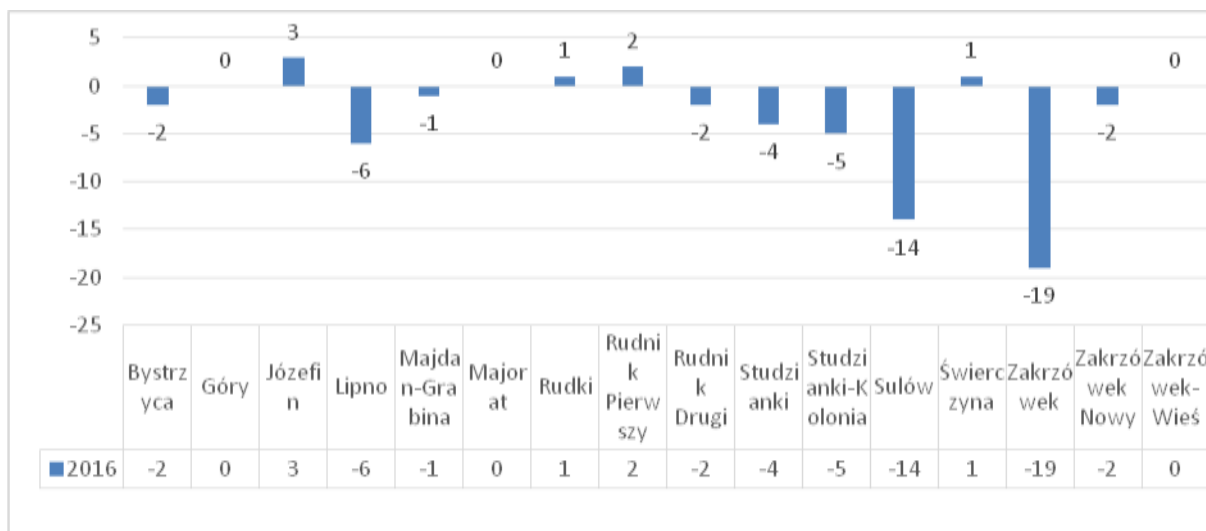

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS.

Najniższe wartości wskaźnika salda migracji w 2016 roku zanotowano w miejscowościach: **Zakrzówek** (-19), **Sulów** (-14), **Lipno** (-6) i **Studzianki-Kolonia** (-5). Najwyższe natomiast w **Józefin** (3), **Rudnik Pierwszy** (2) oraz **Rudki i Świerczyna**(1).

WYKRES 11. SALDO MIGRACJI W 2016 ROKU NA POZIOMIE MIEJSCOWOŚCI W GMINIE.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

5.1.3.5. POMOC SPOŁECZNA

Opiekę społeczną na terenie Gminy zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzówku. OPS prowadzi wiele działań mających na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Obowiązkiem osób korzystających z pomocy społecznej jest współudział w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.

Z jego usług korzysta 9,84% mieszkańców gminy. Pomoc udzielana jest głównie w formie zasiłków pieniężnych, pomocy rzeczowej, poradnictwa specjalistycznego oraz finansowania posiłków dla dzieci. Ośrodek realizuje zarówno zadania własne, jak i zlecone Gminie z zakresu opieki społecznej.

TABELA 5. RODZINY OBJĘTE POMOCA SPOŁECZNĄ W LATACH 2006 – 2016.

Rok	Liczba rodzin	Łączna wysokość wydatkowanych środków w złotych (bez DPS)	Średnia wysokość świadczeń przypadających w roku na rodzinę (w zł)
2006	379	868 871	2 293
2007	215	370 195	1 722
2008	192	378 907	1 973
2009	183	367 903	2 010
2010	200	398 768	1 944
2011	207	413 937	2 000
2012	230	508 832	2 212

2013	244	539 276	2 210
2014	207	504 835	2 439
2015	187	547 098	2 926
2016	208	571 207	2 746

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

TABELA 6. UDZIELONA POMOC SPOŁECZNA W LATACH 2006 – 2016.

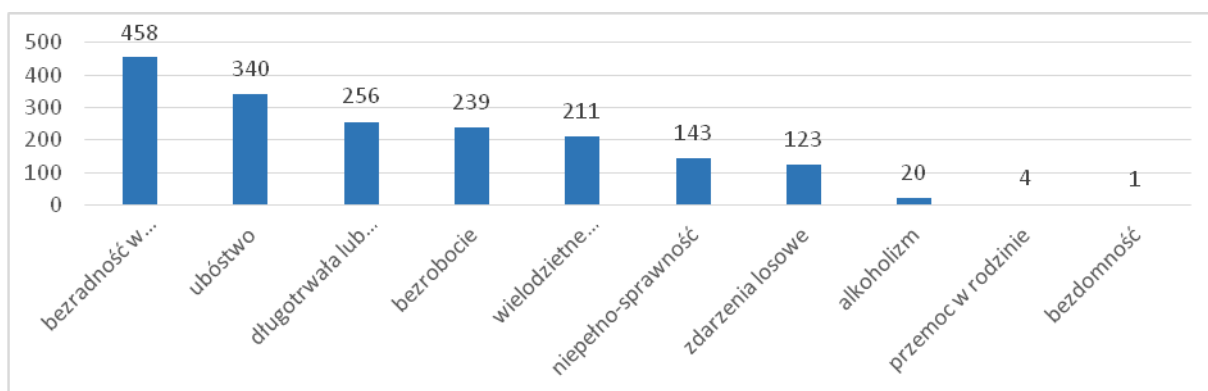
Rok	Liczba osób objęta pomocą	Liczba rodzin objęta pomocą
2006	1 107	379
2007	823	215
2008	691	192
2009	629	183
2010	639	200
2011	741	207
2012	817	230
2013	872	244
2014	698	207
2015	648	187
2016	656	208

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku.

Do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej należą w gminie:

- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych
- ✓ ubóstwo
- ✓ długotrwała lub ciężka choroba

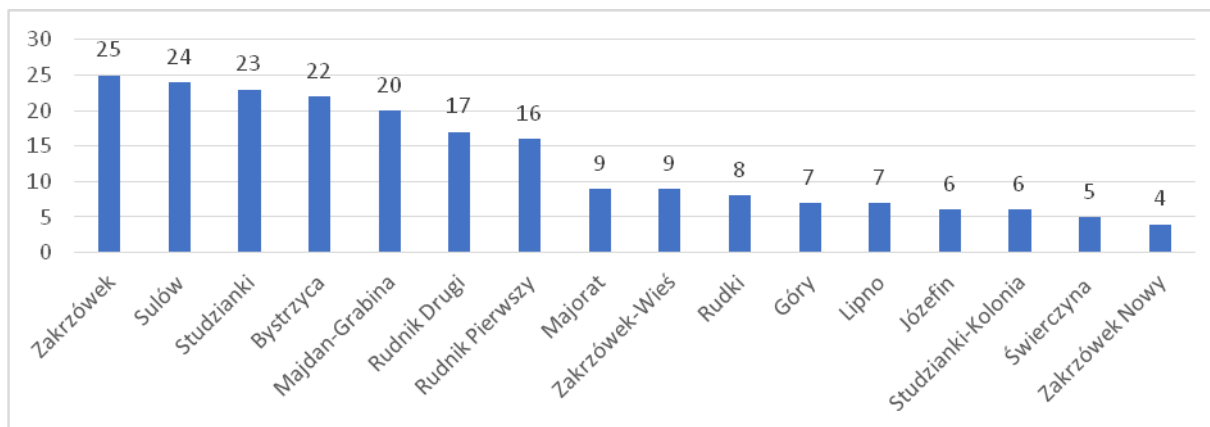
WYKRES 12. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało w miejscowościach: **Zakrzówek** (25 osób – 12,02%), **Sulów** (24 osoby – 11,54%), **Studzianki** (23 osoby – 11,06%) i **Bystrzyca** (22 osoby – 10,58%) ogółu osób korzystających z pomocy społecznej),

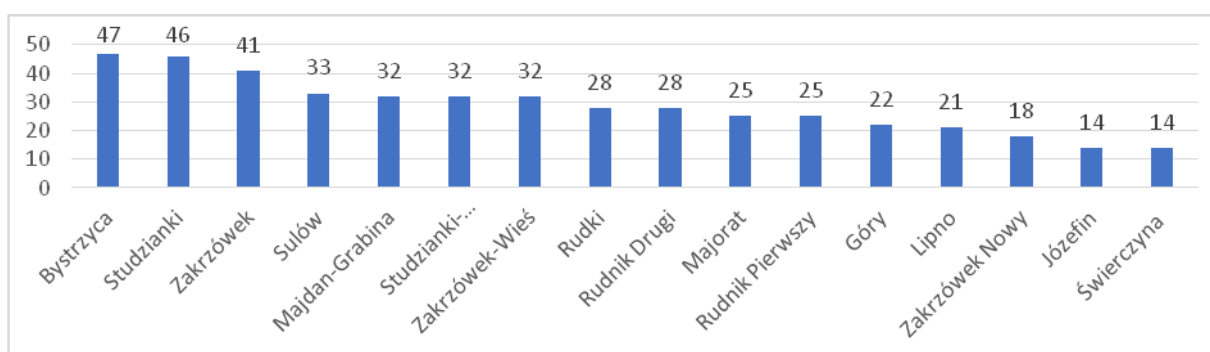
WYKRES 13. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W 2016 ROKU NA POZIOMIE MIEJSCOWOŚCI.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zamieszkiwało w miejscowościach: **Bystrzyca** (47 osób – 10,26% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych), **Studzianki** (46 osób – 10,04%), **Zakrzówek** (41 osób – 8,95%).

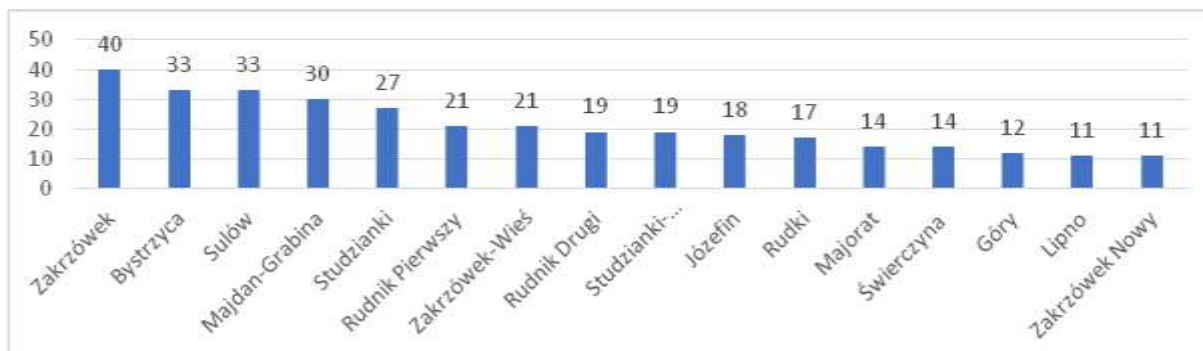
WYKRES 14. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkiwało w miejscowościach: **Zakrzówek** (40 osób – 11,76% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa), **Bystrzyca**, **Sulów** (33 osoby- 9,70%) oraz **Majdan-Grabina** (30 osób – 8,82%).

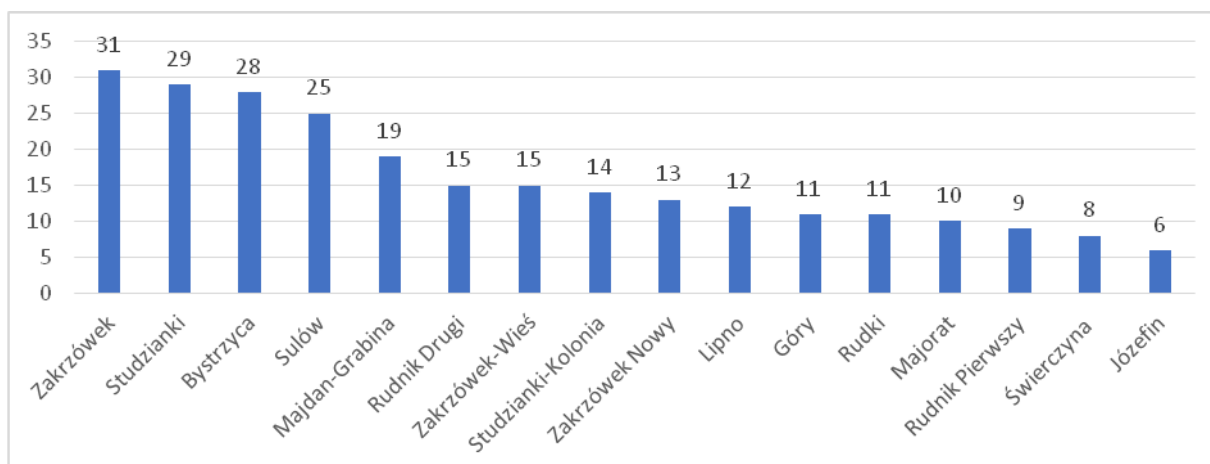
WYKRES 15. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU UBÓSTWA W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zamieszkiwało w miejscowościach: **Zakrzówek** (31 osób – 12,11% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby), **Studzianki** (29 osób- 11,33%) oraz **Bystrzyca** (28 osób- 10,94%).

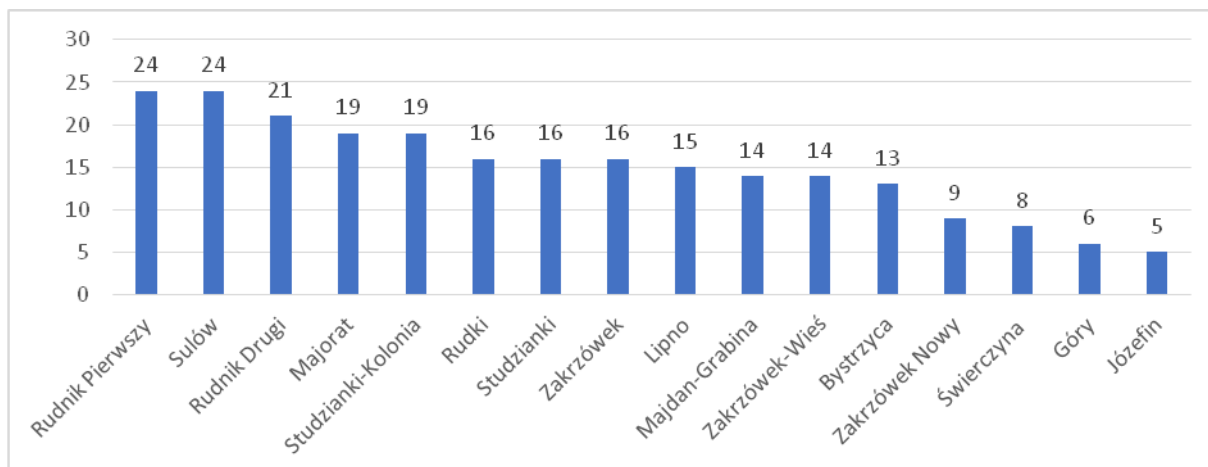
WYKRES 16. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU DŁUGOTRWAŁEJ LUB CIĘŻKIEJ CHOROBY W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia zamieszkiwało w miejscowościach: **Rudnik Pierwszy, Sulów** (24 osoby – 10,04 % ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezrobocia), **Rudnik Drugi** (21 osób- 8,79%), **Majorat, Studzianki-Kolonia** (19 osób – 7,95%).

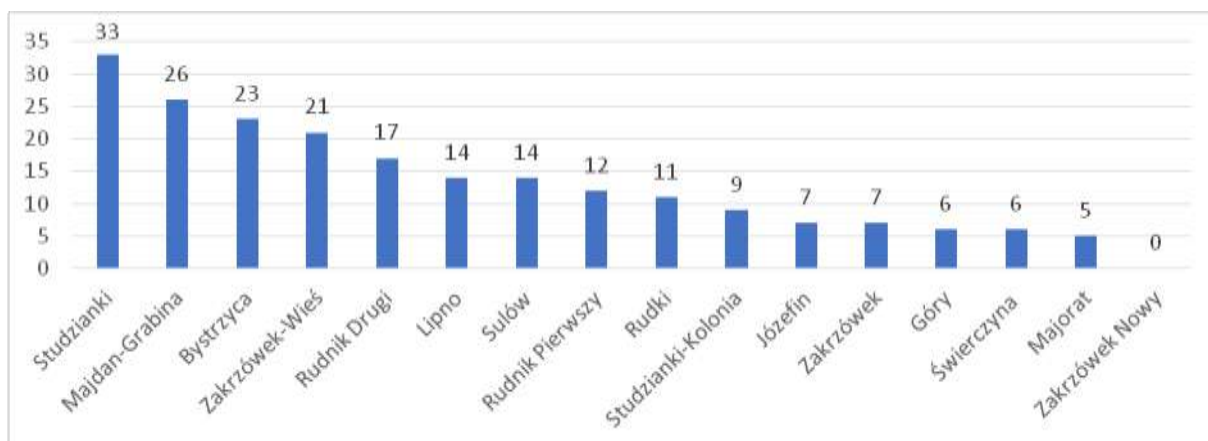
WYKRES 17. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU BEZROBOCIA W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wieloletniej zamieszkiwało w miejscowościach: **Studzianki** (33 osoby – 15,64% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu wieloletności), **Majdan-Grabina** (26 osób- 12,32%) oraz **Bystrzyca** (23 osoby- 10,90%).

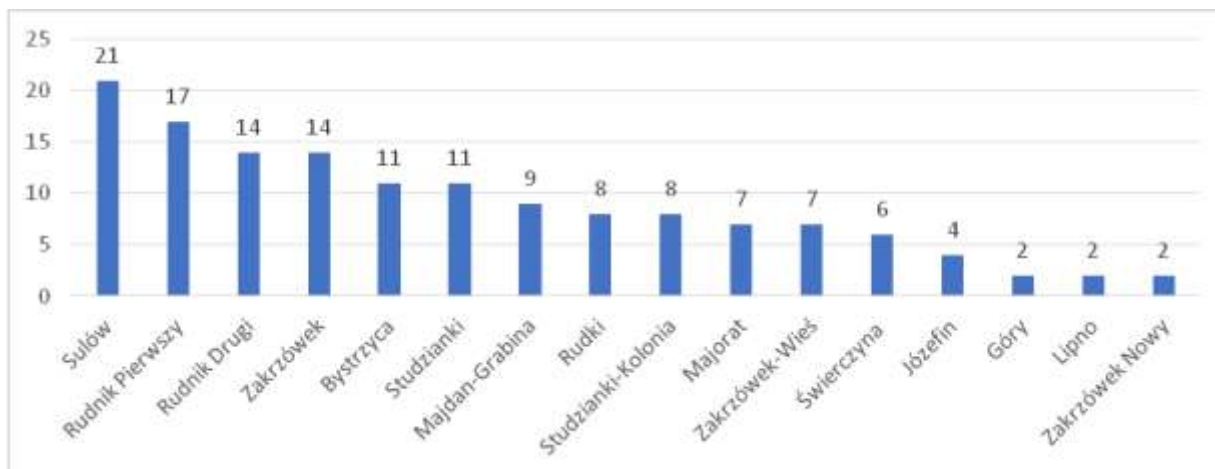
WYKRES 148. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU WIELOLETNIECI W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności zamieszkiwało w miejscowościach: **Sulów** (21 osób – 14,68%), **Rudnik Pierwszy** (17 osób -11,89 %), **Rudnik Drugi, Zakrzówek** (14 osób – 9,79 %) ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności.

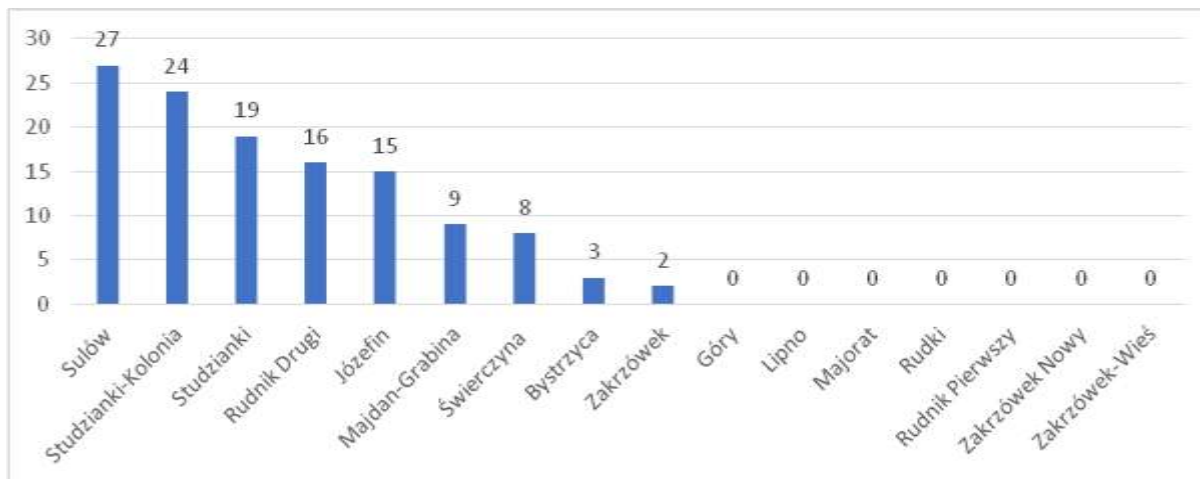
WYKRES 19. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu zdarzeń losowych zamieszkiwało w miejscowościach: **Sulów** (27 osób – 21,95% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu zdarzeń losowych), **Studzianki-Kolonia** (24 osoby- 19,51%) oraz **Studzianki** (19 osób- 15,45%).

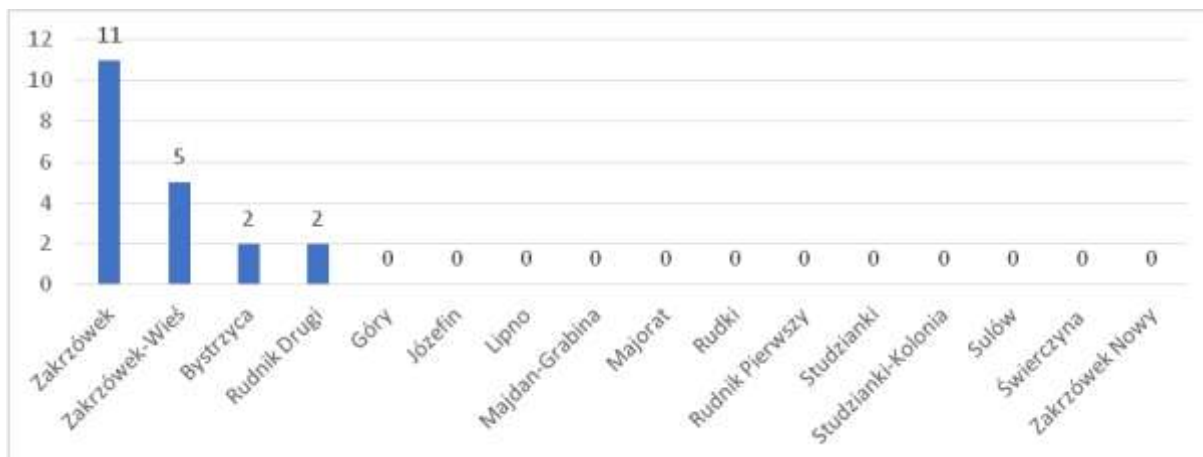
WYKRES 20. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU ZDARZEŃ LOSOWYCH W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu zamieszkiwało w miejscowościach: **Zakrzówek** (11 osób – 55% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu alkoholizmu), **Zakrzówek-Wieś** (5 osób- 25%) oraz **Bystrzyca i Rudnik Drugi** (2 osoby- 10%).

WYKRES 21. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU ALKOHOLIZMU W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Biorąc jednak pod uwagę identyfikowane potrzeby, należy podkreślić konieczność zwiększania, rozwijania i modernizacji infrastruktury pomocy społecznej, by żadna z grup społecznych nie była zagrożona zjawiskiem trwałego wykluczenia.

Najwięcej osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wielodzietność, przemoc w rodzinie, alkoholizm zamieszkiwało sołectwa: Józefin, Majorat, Rudki i Świerczyna.

Dużo osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców korzysta z pomocy społecznej także z sołectw: Lipno, Rudnik Drugi i Zakrzówek Nowy.

Szczegółowe dane dotyczące korzystania z pomocy społecznej mieszkańców poszczególnych sołectwach Gminy Zakrzówek i wskaźniki je obrazujące zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

TABELA 7. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE WSZYSTKICH FORM POMOCY SPOŁECZNEJ W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE SOŁECTWA GMINY ZAKRZÓWEK.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności 2016	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej 2016		Przekroczenie	z powodu ubóstwa 2016		Przekroczenie	z powodu bezrobocia 2016		Przekroczenie	z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności 2016		Przekroczenie	z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności / 100 mieszkańców		Przekroczenie	z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby 2016		Przekroczenie	z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby / 100 mieszkańców		Przekroczenie	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 2016		Przekroczenie	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych / 100 mieszkańców		Przekroczenie	z powodu wieloletniości 2016		Przekroczenie	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z bezdomności 2016		Przekroczenie	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemoc w rodzinie 2016		Przekroczenie	z powodu przemoc w rodzinie / 100 mieszkańców		Przekroczenie	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu 2016		Przekroczenie	z powodu alkoholizmu / 100 mieszkańców		Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE UBOSTWA
			Próg	4,28		Próg	8,57		Próg	6,31		Próg	3,34		Próg	5,94		Próg	11,30		Próg	4,62		Próg	0,04		Próg	0,02		Próg	0,17																	
1.	Bystrzyca	766	22	2,87	0,00	33	4,31	0,00	13	1,70	0,00	11	1,44	0,00	28	3,66	0,00	47	6,14	0,00	23	3,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	2	0,26	1,00	1												
2.	Góry	265	7	2,64	0,00	12	4,53	0,00	6	2,26	0,00	2	0,75	0,00	11	4,15	0,00	22	8,30	0,00	6	2,26	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0												
3.	Józefin	91	6	6,59	1,00	18	19,78	1,00	5	5,49	0,00	4	4,40	1,00	6	6,59	1,00	14	15,38	1,00	7	7,69	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	6												
4.	Lipno	156	7	4,49	1,00	11	7,05	0,00	15	9,62	1,00	2	1,28	0,00	12	7,69	1,00	21	13,46	1,00	14	8,97	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	5												
5.	Majdan-Grabina	790	20	2,53	0,00	30	3,80	0,00	14	1,77	0,00	9	1,14	0,00	19	2,41	0,00	32	4,05	0,00	26	3,29	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0												
6.	Majorat	152	9	5,92	1,00	14	9,21	1,00	19	12,50	1,00	7	4,61	1,00	10	6,58	1,00	25	16,45	1,00	5	3,29	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	6												
7.	Rudki	172	8	4,65	1,00	17	9,88	1,00	16	9,30	1,00	8	4,65	1,00	11	6,40	1,00	28	16,28	1,00	11	6,40	1,00	1	0,58	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	8												
8.	Rudnik Pierwszy	307	16	5,21	1,00	21	6,84	0,00	24	7,82	1,00	17	5,54	1,00	9	2,93	0,00	25	8,14	0,00	12	3,91	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	3												
9.	Rudnik Drugi	333	17	5,11	1,00	19	5,71	0,00	21	6,31	0,00	14	4,20	1,00	15	4,50	0,00	28	8,41	0,00	17	5,11	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	2	0,60	1,00	4												
10.	Studzianki	508	23	4,53	1,00	27	5,31	0,00	16	3,15	0,00	11	2,17	0,00	29	5,71	0,00	46	9,06	0,00	33	6,50	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	2												
11.	Studzianki-Kolonia	251	6	2,39	0,00	19	7,57	0,00	19	7,57	1,00	8	3,19	0,00	14	5,58	0,00	32	12,75	1,00	9	3,59	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	2												
12.	Sulów	925	24	2,59	0,00	33	3,57	0,00	24	2,59	0,00	21	2,27	0,00	25	2,70	0,00	33	3,57	0,00	14	1,51	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0												
13.	Świerczyna	45	5	11,11	1,00	14	31,11	1,00	8	17,78	1,00	6	13,33	1,00	8	17,78	1,00	14	31,11	1,00	6	13,33	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	7												
14.	Zakrzówek	1332	25	1,88	0,00	40	3,00	0,00	16	1,20	0,00	14	1,05	0,00	31	2,33	0,00	41	3,08	0,00	7	0,53	0,00	0	0,00	0,00	4	0,30	1,00	11	0,83	1,00	11	0,83	1,00	2												
15.	Zakrzówek Nowy	101	4	3,96	0,00	11	10,89	1,00	9	8,91	1,00	2	1,98	0,00	13	12,87	1,00	18	17,82	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	4												
16.	Zakrzówek-Wieś	467	9	1,93	0,00	21	4,50	0,00	14	3,00	0,00	7	1,50	0,00	15	3,21	0,00	32	6,85	0,00	21	4,50	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	5	1,07	1,00	5	1,07	1,00	1												
RAZEM/Średnia dla Gminy:		6661	13,00	4,28	8,00	21,25	8,57	5,00	14,94	6,31	7,00	8,94	3,34	6,00	16,00	5,94	6,00	28,63	11,30	7,00	13,19	4,62	6,00	0,06	0,04	1,00	0,25	0,02	1,00	1,25	0,17	4,00	3,19	4,00	3,19													
			208,00	68,40	8,00	340,00	137,06	5,00	239,00	100,97	7,00	143,00	53,49	6,00	256,00	95,08	6,00	458,00	180,85	7,00	211,00	73,87	6,00	1,00	0,58	1,00	4,00	0,30	1,00	20,00	2,76	4,00	51,0															

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku.

5.1.4 OŚWIATA

5.1.4.1. SZKOLNICTWO

Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych młodych mieszkańców Gminy realizowane jest przez palcówki podległe samorządowi gminnemu w zakresie przedszkola, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące szkół z terenu gminy. Na terenie gminy działa 6 szkół podstawowych, 2 gimnazja i 1 szkoła średnia.

TABELA 8. CHARAKTERYSTYKA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z TERENU GMINY (STAN NA 2016 R.).

L.p.	Miejscowość	Przedszkole/ punkt przedszkolny	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła średnia
1.	Bystrzyca	1	1	-	-
2.	Góry	-	-	-	-
3.	Józefin	-	-	-	-
4.	Lipno	-	-	-	-
5.	Majdan-Grabina	1	1	-	-
6.	Majorat	-	-	-	-
7.	Rudki	-	-	-	-
8.	Rudnik Pierwszy	-	-	-	-
9.	Rudnik Drugi	1	1	-	-
10.	Studzianki	1	1	-	-
11.	Studzianki-Kolonia	-	-	-	-
12.	Sulów	1	1	1	-
13.	Świerczyna	-	-	-	-
14.	Zakrzówek	1	1	1	1
15.	Zakrzówek Nowy	-	-	-	-
16.	Zakrzówek-Wieś	-	-	-	-
Razem:		6	6	2	1

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG.

TABELA 9. CHARAKTERYSTYKA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z TERENU GMINY W LATACH 2010-2015.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	6	6	6	6	6	6
pomieszczenia szkolne	52	51	50	b.d.	b.d.	b.d.
oddziały w szkołach	28	24	25	28	34	31,33
uczniowie	401	378	375	364	383	381
absolwenci	67	64	73	66	49	72
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	b.d.	36,66	36,13	37,88	44,21	41,72
Współczynnik solaryzacji brutto	96,39	93,56	94,22	92,39	88,86	84,11
uczniowie uczący się języka angielskiego	401	378	375	364	383	381
uczniowie uczący się języka rosyjskiego/niemieckiego	0	0	0	0	0	0

komputery w szkole	113	135	137	b.d.	b.d.	b.d.
komputery z dostępem do Internetu	104	130	129	b.d.	b.d.	b.d.
komputery przeznaczone do użytku uczniów	80	104	104	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

Od 1 września 1999 r. reforma oświaty wprowadziła jeszcze jeden poziom edukacji młodzieży – gimnazja. Na terenie gminy funkcjonują 2 gimnazja.

TABELA 10. CHARAKTERYSTYKA PUBLICZNEGO GIMNAZJUM Z TERENU GMINY W LATACH 2010-2016.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	2	2	2	2	2	2
pomieszczenia szkolne	13	13	12	b.d.	b.d.	b.d.
oddziały w szkołach	10	9	9	9	9	10
uczniowie	256	229	223	232	203	208
absolwenci	99	104	82	71	78	73
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	b.d.	17,35	18,45	17,71	16,52	17,31
Współczynnik solaryzacji brutto	106,22	105,05	102,29	102,65	100,50	102,46
uczniowie uczący się języka angielskiego	256	229	223	232	203	208
uczniowie uczący się języka rosyjskiego	48	61	52	232	202	207
komputery w szkole	29	30	30	b.d.	b.d.	b.d.
komputery z dostępem do Internetu	29	30	30	b.d.	b.d.	b.d.
komputery przeznaczone do użytku uczniów	27	28	28	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

Na terenie gminy funkcjonuje również jedno liceum ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Zakrzówku. Zgodnie z danymi BDL GUS w 2015 roku uczęszczało do niego 49 uczniów – czyli o 64,49% mniej niż w 2010 roku.

TABELA 11. CHARAKTERYSTYKA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO.

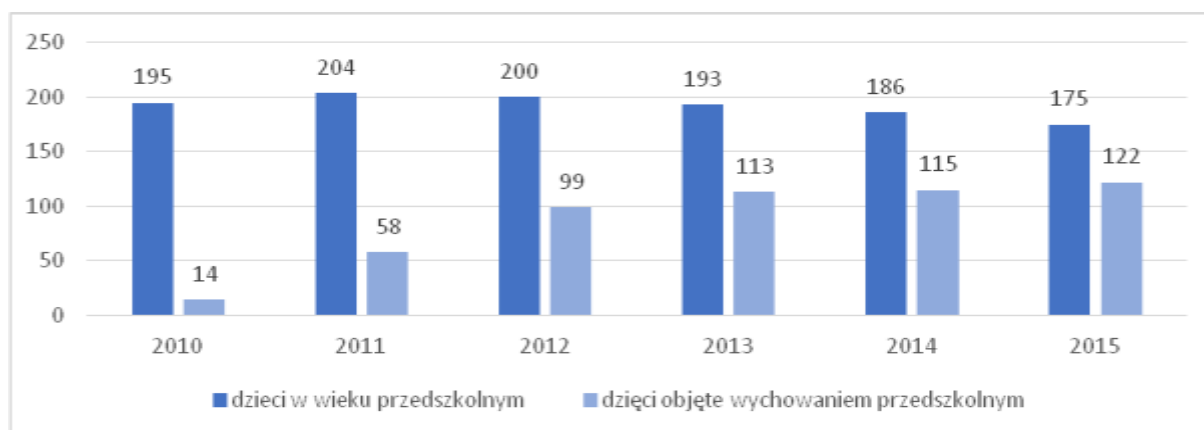
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	1	1	1	1	1	1
oddziały	6	6	5	4	3	3
uczniowie	138	162	155	103	72	49
absolwenci	33	33	27	55	57	30
uczniowie przypadający na 1 oddział	23	27	31	26	24	16
zdawalność egzaminów maturalnych	78,1	90,6	68,0	71,2	80,0	65,5
absolwenci, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości	25	29	17	37	40	19
absolwenci, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego	32	32	25	52	50	29
komputery w szkole	31	31	31	b.d.	b.d.	b.d.
komputery z dostępem do Internetu	30	30	30	b.d.	b.d.	b.d.
pracownie komputerowe	1	1	1	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS.

Średnio w szkołach podstawowych przypada 3,68 uczniów na komputer z dostępem do internetu, natomiast w gimnazjach na jeden komputer przypada 7,96 uczniów. Są to wskaźniki lepsze niż w województwie i kraju, ale ciągle odbiegające od tego co jest notowane w innych regionach Unii Europejskiej.

Wskaźnikiem obrazującym politykę społeczną w gminie jest liczba dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W latach 2010–2015 liczba dzieci w przedszkolach znacznie wahała się. W 2010 roku liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie wyniosła 14 dzieci, w 2015 roku – 122 dzieci. Największa liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym była w 2015 roku (122 dzieci), najmniejsza w 2010 roku (14 dzieci).

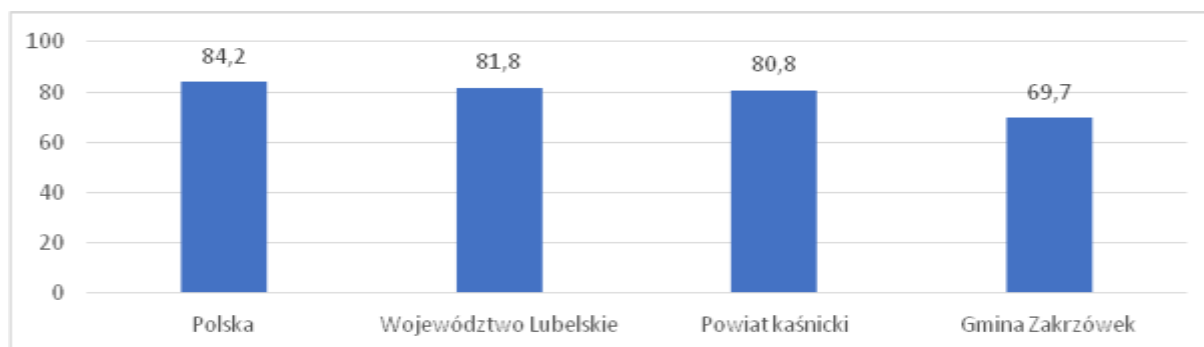
WYKRES 23. LICZBA DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OGÓŁEM I OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM W LATACH 2010-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

Biorąc pod uwagę odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie występował niższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym niż w powiecie, w województwie i kraju.

WYKRES 24. ODSETEK DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM W 2015 ROKU – PORÓWNANIE ŚREDNIEJ DLA POLSKI, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

Poniższa tabela przedstawia obwody szkolne poszczególnych miejscowości.

TABELA 12. OBWODY SZKOLNE POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI W GMINIE.

L.p.	Miejscowość	Miejscowość ze szkołą i miejscowości podlegające pod szkołę
1.	Bystrzyca	Bystrzyca (Bystrzyca od nr 30, Lipno od nr 17)
2.	Góry	-
3.	Józefin	-
4.	Lipno	-
5.	Majdan-Grabina	Majdan-Grabina (Majdan-Grabina z wyłączeniem numerów 237, 239-241, 243-255, Świerczyna)
6.	Majorat	-
7.	Rudki	-
8.	Rudnik Pierwszy	-
9.	Rudnik Drugi	Rudnik Drugi (Rudnik Drugi, Rudnik Pierwszy, Józefin)
10.	Studzianki	Studzianki (Studzianki, Studzianki-Kolonia)
11.	Studzianki-Kolonia	-
12.	Sulów	Sulów (Sulów, Góry)
13.	Świerczyna	-
14.	Zakrzówek	Zakrzówek (Bystrzyca nr 1-29, Lipno nr 1-16, Majdan Grabina 237-255 (z wyłączeniem nr 238 i 242), Majorat, Rudki, Zakrzówek Nowy, Zakrzówek-Wieś, Zakrzówek)
15.	Zakrzówek Nowy	-
16.	Zakrzówek-Wieś	-

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG.

Poniższa tabela przedstawia infrastrukturę szkolnictwa oraz sportowo-rekreacyjną na terenie poszczególnych miejscowości w gminie. Publiczne placówki oświatowe, a także miejscowa infrastruktura sportowo-rekreacyjna znajdują się w sześciu miejscowościach (**Bystrzyca, Majdan-Grabina, Rudnik Drugi, Studzianki, Sulów, Zakrzówek**).

TABELA 13. INFRASTRUKTURA SZKOLNICTWA, SPORTOWA I REKREACYJNA NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI W GMINIE.

L.p.	Miejscowość	Infrastruktura sportu i rekreacji: boisko, orlik, plac zabaw, siłownia, inne (jakie?) (brak infrastruktury, stan infrastruktury zły, stan infrastruktury zadowalający, stan infrastruktury zadowalający dobry)	Infrastruktura szkolnictwa: szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa, szkoła średnia
1.	Bystrzyca	boisko, plac zabaw	szkoła podstawowa
2.	Góry	-	-
3.	Józefin	-	-
4.	Lipno	-	-
5.	Majdan-Grabina	boisko	szkoła podstawowa

6.	Majorat	-	-
7.	Rudki	-	-
8.	Rudnik Pierwszy	-	-
9.	Rudnik Drugi	boisko	szkoła podstawowa
10.	Studzianki	boisko, plac zabaw	szkoła podstawowa
11.	Studzianki-Kolonia	-	-
12.	Sulów	boisko wielofunkcyjne, hala sportowa, plac zabaw (stan infrastruktury dobry)	szkoła podstawowa/gimnazjum
13.	Świerczyna	-	-
14.	Zakrzówek	boisko wielofunkcyjne, hala sportowa, plac zabaw, stadion sportowy (stan infrastruktury dobry)	szkoła podstawowa/gimnazjum/szkoła średnia
15.	Zakrzówek Nowy	-	-
16.	Zakrzówek-Wieś	-	-

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG.

5.1.4.2 POZIOM EDUKACJI

Niełatwo zmierzyć obiektywnie poziom edukacji i negatywne zjawiska związane z tym obszarem odnosząc się do poszczególnych miejscowości gminy. Brakuje danych statystycznych. Aby zbadać ten element wykorzystano wskaźnik, jakim jest wynik z egzaminu szóstych klas. Nie w każdej miejscowości istnieje Szkoła Podstawowa, co pokazuje tabela 16, ale znany jest rozkład miejscowości, które są w sferze oddziaływania danej szkoły podstawowej.

TABELA 14. ŚREDNI WYNIK EGZAMINU 6 KLAS ZGODNIE Z REJONIZACJĄ.

Lp.	Sołectwo	Średni wynik egzaminu 6 klas zgodnie z rejonizacją					
		2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Bystrzyca	-	22,25%			63,00%	64%
2.	Góry	74,75%	65,50%	42,67%	67,67%	63,00%	64%
3.	Józefin	76%	63%	54%	66,3%	78,30%	67%
4.	Lipno					63,40%	64%
5.	Majdan-Grabina	48%	66%	68%	54%	69,50%	63%
6.	Majorat					63,40%	64%
7.	Rudki					63,40%	64%
8.	Rudnik Pierwszy	76%	63%	54%	66,3	78,30%	67%
9.	Rudnik Drugi	76%	63%	54%	66,3	78,30%	67%
10.	Studzianki	59%	62%	68%	-----	63,40%	65%
11.	Studzianki-Kolonia	59%	62%	68%	jw.	63,40%	65%
12.	Sulów	62,8%	49,75%	74,67%	63,64%	70,44%	61%
13.	Świerczyna	brak uczniów	57,5 %	brak uczniów	brak uczniów	63,40%	64%
14.	Zakrzówek					63,40%	64%
15.	Zakrzówek Nowy					63,40%	64%
16.	Zakrzówek-Wieś					63,40%	64%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG.

W tabeli powyżej wpisano miejscowości według osiąganego wyniku. W analizie wskaźnikowej przyjęto, że do wyznaczania obszaru zdegradowanego przyjmuje się miejscowości, w których wartość negatywnego wskaźnika jest mniej korzystna od średniej dla Gminy Zakrzówek.

W tym przypadku można mówić o następujących sołectwach: Bystrzyca, Góry, Lipno, Majdan-Grabina, Majorat, Rudki, Sulów, Świerczyna, Zakrzówek, Zakrzówek Nowy i Zakrzówek-Wieś. Zgodnie z rejonizacją przyjęto, że wszystkie miejscowości przyporządkowane do danej szkoły uzyskały taki sam wynik.

TABELA 15. POZIOM EDUKACJI WG ŚREDNIEGO WYNIKU EGZAMINU 6 KLAS ZGODNIE Z REJONIZACJĄ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ZAKRZÓWEK W LATACH 2015-2016.

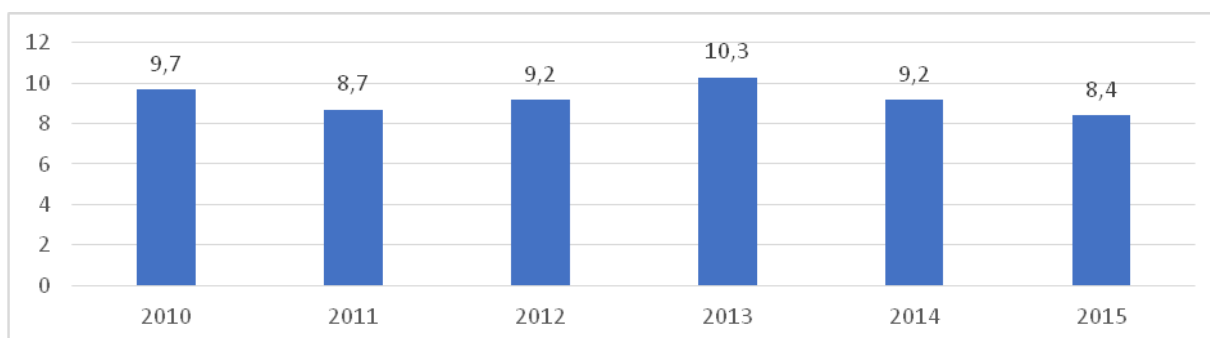
L.p.	Sołectwo	Średni wynik egzaminu 6 klas zgodnie z rejonizacją 2015	Przekroczenie PONIŻEJ	Średni wynik egzaminu 6 klas zgodnie z rejonizacją 2016	Przekroczenie PONIŻEJ	Suma niekorzystnych zjawisk w obszarze edukacji
		Próg	0,67	Próg	0,64	
1.	Bystrzyca	63,00%	1	64%	1	1
2.	Góry	63,00%	1	64%	1	1
3.	Józefin	78,30%	0	67%	0	
4.	Lipno	63,40%	1	64%	1	1
5.	Majdan-Grabina	69,50%	0	63%	1	1
6.	Majorat	63,40%	1	64%	1	1
7.	Rudki	63,40%	1	64%	1	1
8.	Rudnik Pierwszy	78,30%	0	67%	0	
9.	Rudnik Drugi	78,30%	0	67%	0	
10.	Studzianki	63,40%	1	65%	0	
11.	Studzianki-Kolonia	63,40%	1	65%	0	
12.	Sulów	70,44%	0	61%	1	1
13.	Świerczyna	63,40%	1	64%	1	1
14.	Zakrzówek	63,40%	1	64%	1	1
15.	Zakrzówek Nowy	63,40%	1	64%	1	1
16.	Zakrzówek-Wieś	63,40%	1	64%	1	1
RAZEM/Średnia dla Gminy:		0,67	0,69	0,64	11,00	11,00
		10,71	11,00	10,31	11,00	0,69

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

5.1.5 POZIOM ZATRUDNIENIA I RYNEK PRACY

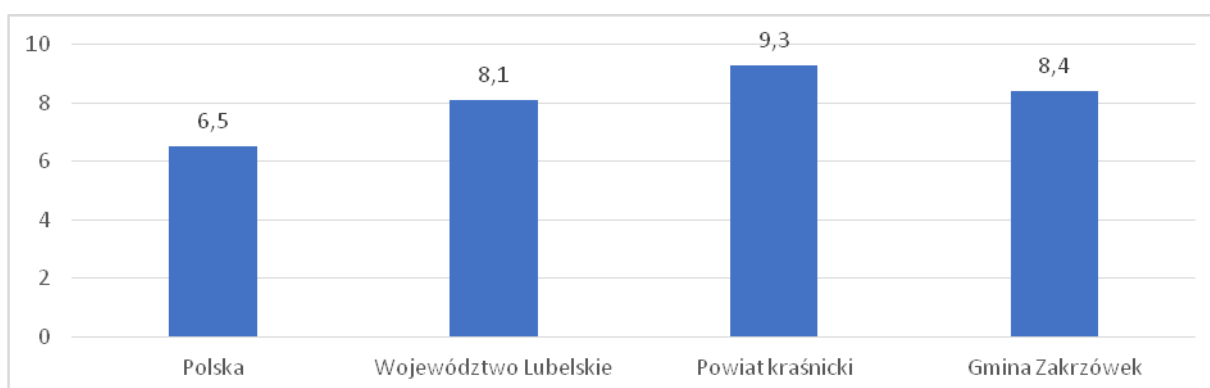
Sytuację na rynku pracy odzwierciedla udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W Gminie wskaźnik ten podlegał wahaniom między 2010 a 2015 rokiem. W 2015 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł 8,4%. Udział ten był wyższy niż dla Polski i województwa, jednak niższy jak dla powiatu. Należy jednak pamiętać, że jest to tylko jeden ze sposobów podawania wielkości bezrobocia. Stopa bezrobocia obliczona tym sposobem będzie zawsze niższa, bo liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest zawsze większa od liczebności *ludności aktywnej ekonomicznie*². W Polsce najczęściej podawaną stopą bezrobocia jest wartość bezrobocia rejestrowanego obliczana na poziomie powiatu, wypada ona przeciętnie ok 1,5% poniżej stopy bezrobocia ustalonej w badaniu BAEL.

WYKRES 25. UDZIAŁ % BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE W LATACH 2010–2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

WYKRES 26. UDZIAŁ % BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2016 ROKU – PORÓWNANIE ŚREDNIEJ DLA POLSKI, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

² Stopa bezrobocia według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy (w ramach BAEL – Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, co kwartał na próbie rotacyjnej 20 000 gospodarstw domowych).

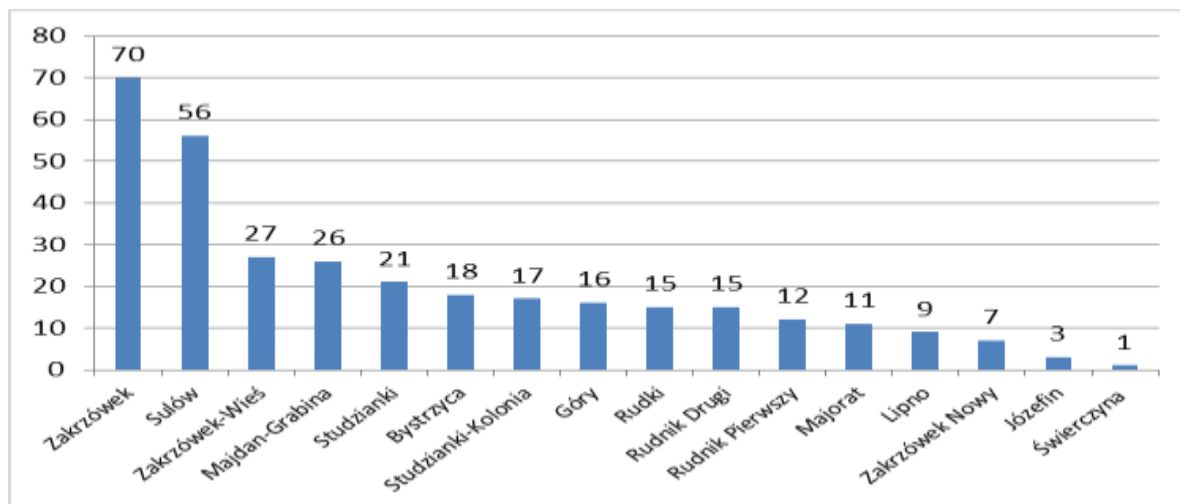
TABELA 16. STRUKTURA BEZROBOCIA W GMINIE W LATACH 2011-2016.

Wyszczególnienie	31.XII 2011 r.	31.XII 2012 r.	31.XII 2013 r.	31.XII 2014 r.	31.XII 2015 r.	31.XII 2016 r.	
DANE OGÓLNE:							
Stopa bezrobocia	Polska	12,5	13,4	13,4	11,5	9,8	8,3
	Województwo	13,3	14,1	14,4	12,7	11,7	10,4
	Powiat	14,6	15,3	15,9	14,0	13,1	13,2
Liczba ofert pracy	-	-	-	-	-	-	
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych							
Ogółem:	362	382	428	380	342	324	
w tym: kobiety	181	175	196	167	157	150	
Z prawem do zasiłku	9	32	19	9	21	20	
w tym: kobiety	3	11	9	3	10	9	
w tym: poprzednio pracujących	145	184	209	192	195	203	
w tym: zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy	10	24	18	8	12	12	
w tym: dotychczas niepracujące	217	198	219	188	147	121	
Po raz pierwszy							
Bezrobotni wg wykształcenia							
Wyższe	54	46	60	46	32	28	
Policealne i średnie zawodowe	82	93	95	92	88	93	
Średnie ogólnokształcące	65	72	73	72	56	50	
Zasadnicze zawodowe	68	77	90	77	74	65	
Gimnazjalne i poniżej	93	94	110	93	92	88	
Bezrobotni wg wieku							
18-24	128	124	139	122	99	75	
25-34	140	149	156	140	115	123	
35-44	31	38	49	44	59	60	
45-54	47	44	53	37	30	24	
55-59	13	26	28	28	29	30	
60-64	3	1	3	9	10	12	
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy							
Do 1 miesiąca	10	25	20	21	34	24	
1-3 miesiące	55	51	68	31	54	52	
3-6 miesięcy	40	70	67	45	48	39	
6-12 miesięcy	57	58	81	75	51	56	
12-24 miesięcy	86	56	71	74	49	62	
Powyżej 24 miesięcy	114	122	121	127	106	91	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku.

Zgodnie z danymi PUP na terenie gminy zarejestrowanych było 324 bezrobotnych. Najwięcej zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkiwało w miejscowościach: **Zakrzówek** (70 – 21,60% ogółu bezrobotnych na terenie gminy), **Sulów** (56 – 17,29%) i **Majdan-Grabina** (26 – 8,02%).

WYKRES 27. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA POZIOMIE MIEJSCOWOŚCI W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

Bezrobocie jest jednym z podstawowych czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dlatego kluczowe jest podejmowanie działań minimalizujących poziom tego zjawiska. **Szczególny nacisk winien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych.**

Najwięcej osób bezrobotnych na 100 mieszkańców zamieszkuje sołectwa: Góry, Lipno, Majorat, Rudki, Studzianki-Kolonia, Sulów, Zakrzówek, Zakrzówek Nowy i Zakrzówek-Wieś

TABELA 17. LICZBA BEZROBOTNYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ZAKRZÓWEK W 2016 ROKU.

L.p.	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych 2016	Liczba osób bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Przekroczenie	Suma niekorzystnych zjawisk w obszarze bezrobocia
1.	Bystrzyca	18	2,35	0,00	
2.	Góry	16	6,04	1,00	1
3.	Józefin	3	3,30	0,00	
4.	Lipno	9	5,77	1,00	1
5.	Majdan-Grabina	26	3,29	0,00	
6.	Majorat	11	7,24	1,00	1
7.	Rudki	15	8,72	1,00	1
8.	Rudnik Pierwszy	12	3,91	0,00	
9.	Rudnik Drugi	15	4,50	0,00	
10.	Studzianki	21	4,13	0,00	
11.	Studzianki-Kolonia	17	6,77	1,00	1
12.	Sulów	56	6,05	1,00	1
13.	Świerczyna	1	2,22	0,00	
14.	Zakrzówek	70	5,26	1,00	1
15.	Zakrzówek Nowy	7	6,93	1,00	1
16.	Zakrzówek-Wieś	27	5,78	1,00	1
RAZEM/Średnia dla Gminy:		20,25	5,14	9,00	0,56
		324,00	82,27	9,00	9,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kraśniku.

5.1.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

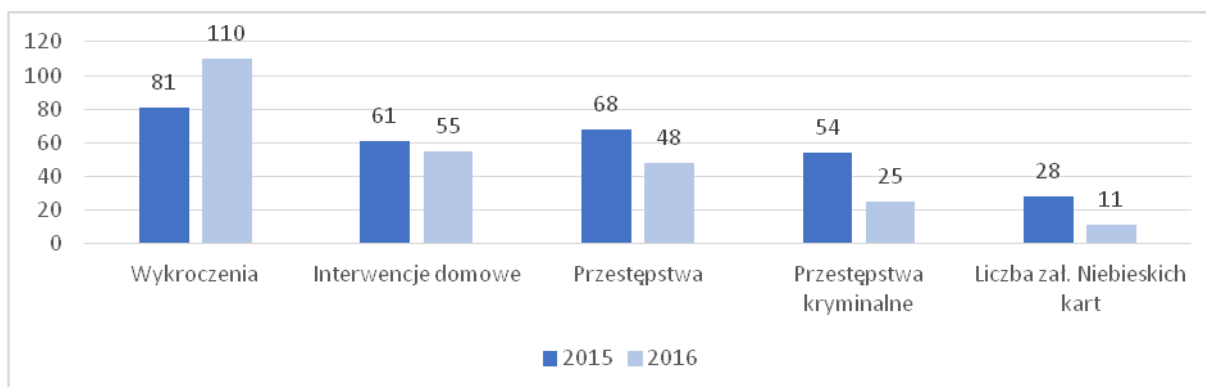
Poczucie bezpieczeństwa – lub jego brak – przesądza, o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań instytucji państwa i samorządu. Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, mimo tego, że stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać ślad w jej funkcjonowaniu. Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku.

Zgodnie z danymi KPP w Kraśniku na terenie gminy w 2016 roku dokonano łącznie:

- ✓ 110 wykroczeń,
- ✓ 58 interwencji domowych
- ✓ 48 przestępstw
- ✓ 25 przestępstw kryminalnych

Założono ponadto 11 niebieskich kart. Zestawienie przestępstw i wykroczeń ujawnionych na terenie gminy znajduje się na wykresie poniżej.

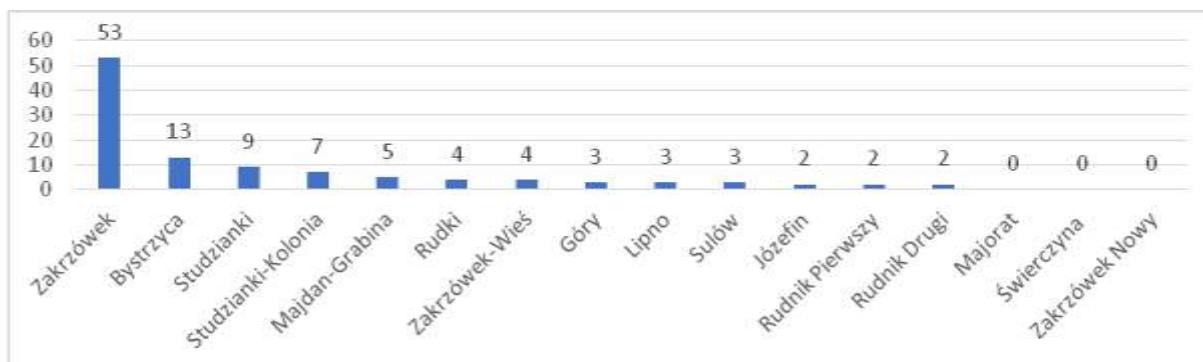
WYKRES 28. INTERWENCJE I CZYNY KARALNE NA TERENIE MIEJSCOWOŚCI GMINY ZAKRZÓWEK W 2016 ROKU

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z KPP w Kraśniku.

Najwięcej wykroczeń popełniono w miejscowościach: **Zakrzówek** (53) i **Bystrzyca** (13).

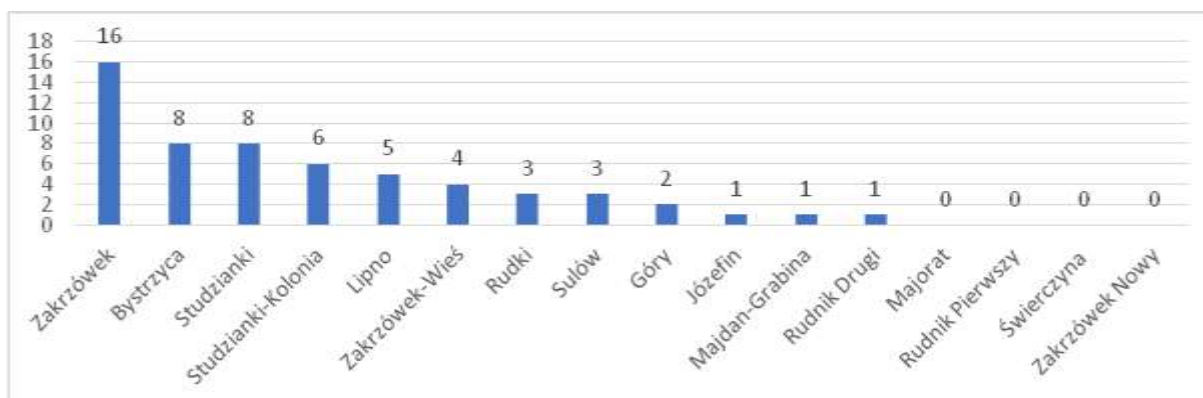
WYKRES 29. LICZBA WYKROCZEŃ W 2016 R.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z KPP w Kraśniku.

W 2016 roku najwięcej interwencji domowych przeprowadzono w miejscowościach **Zakrzówek** (16) i **Bystrzyca** oraz **Studzianki** (8).

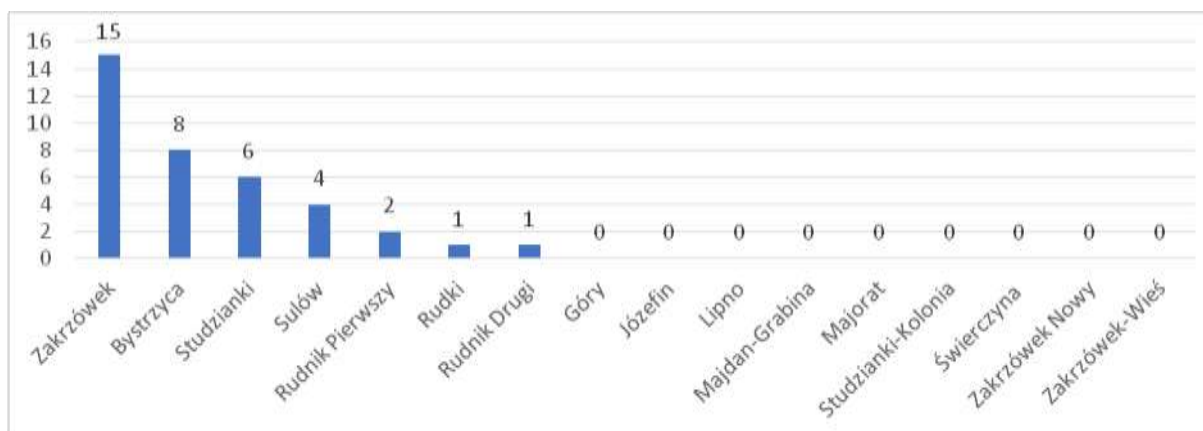
WYKRES 30. INTERWENCJE DOMOWE W 2016 R.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z KPP w Kraśniku.

Najwięcej przestępstw w 2016 roku popełniono w miejscowościach: **Zakrzówek** (15) i **Bystrzyca** (8).

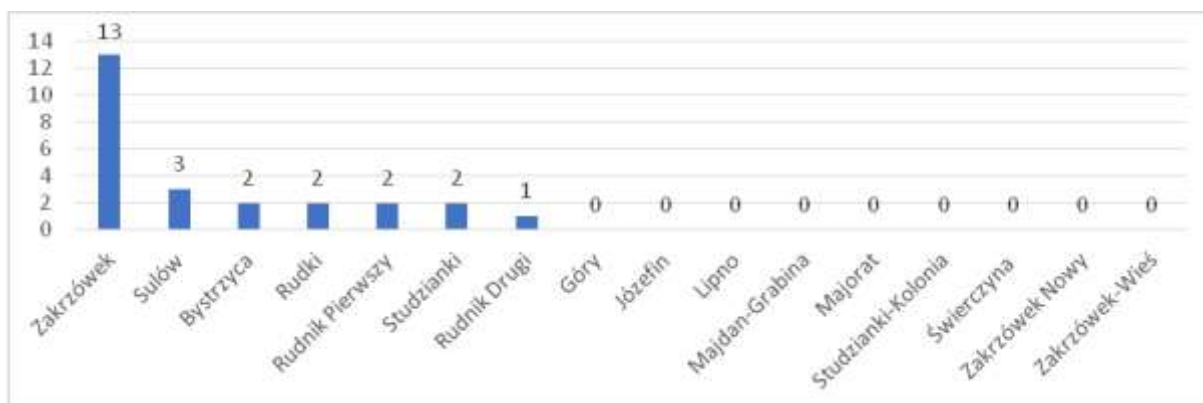
WYKRES 31. LICZBA PRZESTĘPSTW 2016 R.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z KPP w Kraśniku.

Najwięcej przestępstw kryminalnych zanotowano w **Zakrzówku** (13) i **Sulowie** (3).

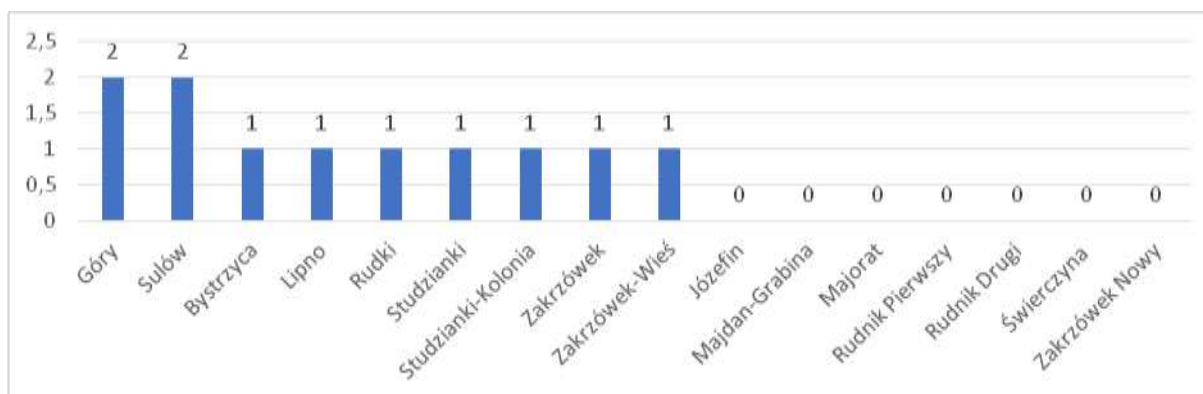
WYKRES 32. PRZESTĘPSTWA KRYMINALNE W 2016 R.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z KPP w Kraśniku.

Najwięcej niebieskich kart założono w miejscowościach: **Góry** (2) oraz **Sulów** (2).

WYKRES 33. LICZBA ZAŁOŻONYCH NIEBIESKICH KART W 2016 R.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z KPP w Kraśniku.

Najwyższy poziom przestępczości, jako suma: liczby przestępstw, wykroczeń, interwencji domowych, przestępstw kryminalnych, "Niebieskich Kart" na 100 mieszkańców stwierdzono w sołectwach: Bystrzyca, Rudki, Studzianki i Zakrzówek.

Wyższy poziom przestępczości od średniej dla całej gminy stwierdzono także w sołectwach: Józefin, Lipno, Rudnik Pierwszy, Studzianki-Kolonia i Sulów.

Tabela 18. POZIOM PRZESTĘPCZOŚCI NA 100 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW GMINY ZAKRZÓWEK W 2016 ROKU.

L.p.	Sołectwo	Liczba przestępstw	Liczba przestępstw/100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba wykroczeń zgodnie z RSOw	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	Przekroczenie	Interwencje domowe	Interwencje domowe/100 mieszkańców	Przekroczenie	Przestępstwa kryminalne	Przestępstwa kryminalne/100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba założonych niebieskich kart	Liczba założonych niebieskich kart/100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE PRZESTĘPCZOŚCI
			Próg	0,40		Próg	1,31		Próg	0,91		Próg	0,25		Próg	5,00	
1.	Bystrzyca	13	1,70	1,00	13	1,70	1,00	8	1,04	1,00	2	0,26	1,00	1	0,13	0,00	4
2.	Góry	0	0,00	0,00	3	1,13	0,00	2	0,75	0,00	0	0,00	0,00	2	0,75	0,00	0
3.	Józefin	0	0,00	0,00	2	2,20	1,00	1	1,10	1,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	2
4.	Lipno	0	0,00	0,00	3	1,92	1,00	5	3,21	1,00	0	0,00	0,00	1	0,64	0,00	2
5.	Majdan-Grabina	0	0,00	0,00	5	0,63	0,00	1	0,13	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
6.	Majorat	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
7.	Rudki	1	0,58	1,00	4	2,33	1,00	3	1,74	1,00	2	1,16	1,00	1	0,58	0,00	4
8.	Rudnik Pierwszy	2	0,65	1,00	2	0,65	0,00	0	0,00	0,00	2	0,65	1,00	0	0,00	0,00	2
9.	Rudnik Drugi	1	0,30	0,00	2	0,60	0,00	1	0,30	0,00	1	0,30	1,00	0	0,00	0,00	1
10.	Studzianki	6	1,18	1,00	9	1,77	1,00	8	1,57	1,00	2	0,39	1,00	1	0,20	0,00	4
11.	Studzianki-Kolonia	0	0,00	0,00	7	2,79	1,00	6	2,39	1,00	0	0,00	0,00	1	0,40	0,00	2
12.	Sulów	4	0,43	1,00	3	0,32	0,00	3	0,32	0,00	3	0,32	1,00	2	0,22	0,00	2
13.	Świerczyna	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
14.	Zakrzówek	21	1,58	1,00	53	3,98	1,00	16	1,20	1,00	13	0,98	1,00	1	0,08	0,00	4
15.	Zakrzówek Nowy	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
16.	Zakrzówek-Wieś	0	0,00	0,00	4	0,86	0,00	4	0,86	0,00	0	0,00	0,00	1	0,21	0,00	0
RAZEM/Średnia dla Gminy:		3,00	0,40	6,00	6,88	1,31	7,00	3,63	0,91	7,00	1,56	0,25	7,00	0,69	0,20	0,00	1,69
		48,00	6,42	6,00	110,00	20,88	7,00	58,00	14,62	7,00	25,00	4,07	7,00	11,00	3,21	0,00	27,0

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z KPP w Kraśniku.

5.1.7 JAKOŚĆ I POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

5.1.7.1 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element społeczeństwa obywatelskiego. Oprócz bezpośrednich korzyści, aktywność organizacji pozarządowych przynosi także szereg korzyści pośrednich, niekiedy równie istotnych jak te podstawowe, do których należą m.in.: tworzenie miejsc pracy, wypełnianie usługami bądź dobrami nisz, którymi rynek ani państwo nie są zainteresowane³.

Dane liczbowe dotyczące organizacji pozarządowych – stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych zostały zaczerpnięte z Banku Danych Lokalnych GUS i pochodzą z końca 2016 r.

W Gminie Zakrzówek w wymienionym okresie, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, funkcjonowało 32 tego typu organizacji. Jest to 1 wynik w klasyfikacji gmin powiatu kraśnickiego. Liczba organizacji działających w Gminie Zakrzówek jest znacząco wyższą niż średnia w powiecie kraśnickim oraz równa średniej w województwie lubelskim.

TABELA 19. LICZBA AKTYWNYCH FUNDACJI, STOWARZYSZEŃ I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH W GMINIE ZAKRZÓWEK W 2016 R.

L.p.	Sołectwo	Liczba aktywnych organizacji pozarządowych
1.	Bystrzyca	4
2.	Góry	0
3.	Józefin	0
4.	Lipno	0
5.	Majdan-Grabina	2
6.	Majorat	0
7.	Rudki	0
8.	Rudnik Pierwszy	2
9.	Rudnik Drugi	1
10.	Studzianki	1
11.	Studzianki-Kolonia	1
12.	Sulów	1
13.	Świerczyna	0
14.	Zakrzówek	8
15.	Zakrzówek Nowy	0
16.	Zakrzówek-Wieś	1

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

³ Na podstawie www.osektorze.ngo.pl.

TABELA 20. POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO NA 100 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH GMINY ZAKRZÓWEK.

I.p.	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO / 100	Przekroczenie	Suma niekorzystnych zjawisk w obszarze poziomu kapitału społecznego
				Próg	
1.	Bystrzyca	4	0,52	0	
2.	Góry	0	0,00	1	1
3.	Józefin	0	0,00	1	1
4.	Lipno	0	0,00	1	1
5.	Majdan-Grabina	2	0,25	0	
6.	Majorat	0	0,00	1	1
7.	Rudki	0	0,00	1	1
8.	Rudnik Pierwszy	2	0,65	0	
9.	Rudnik Drugi	1	0,30	0	
10.	Studzianki	1	0,20	1	1
11.	Studzianki-Kolonia	1	0,40	0	
12.	Sulów	1	0,11	1	1
13.	Świerczyna	0	0,00	1	1
14.	Zakrzówek	8	0,60	0	
15.	Zakrzówek Nowy	0	0,00	1	1
16.	Zakrzówek-Wieś	1	0,21	0	
RAZEM/Średnia dla Gminy:		1,31	0,20	9,00	
		21,00	3,25	9,00	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

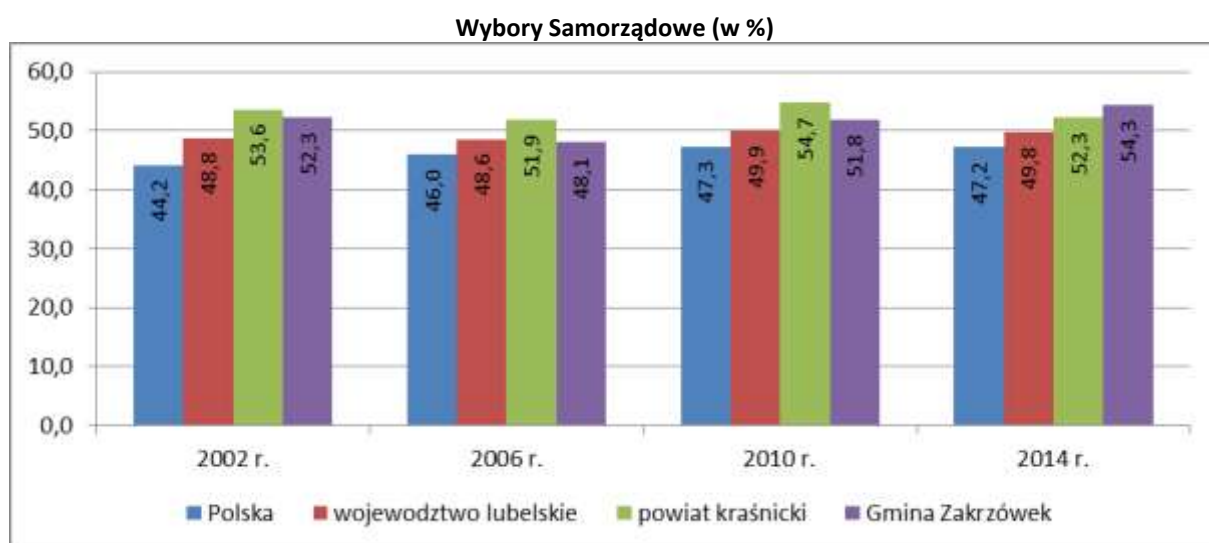
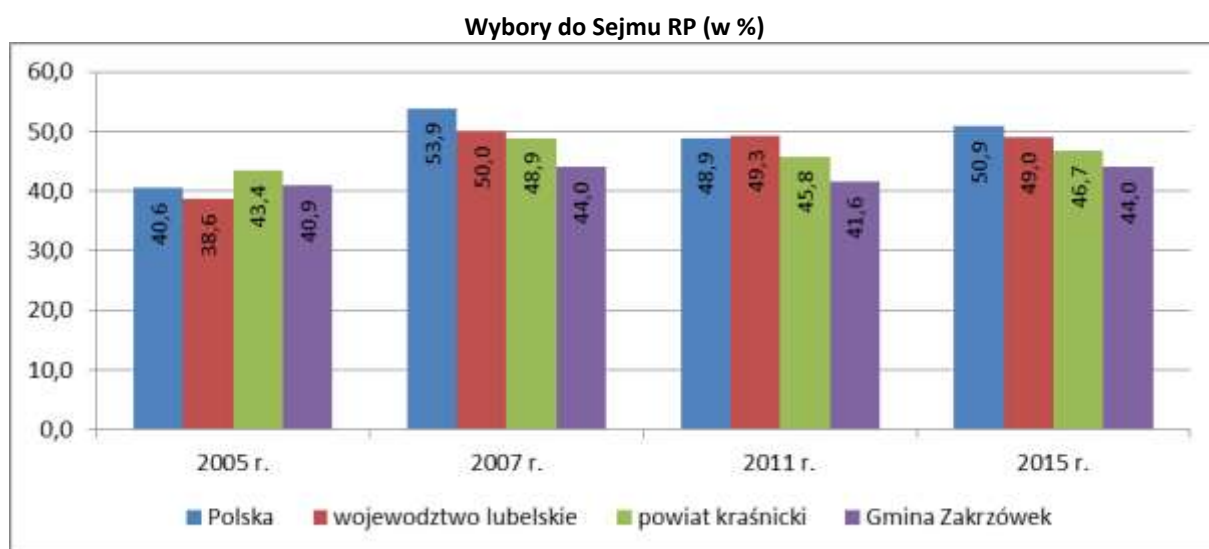
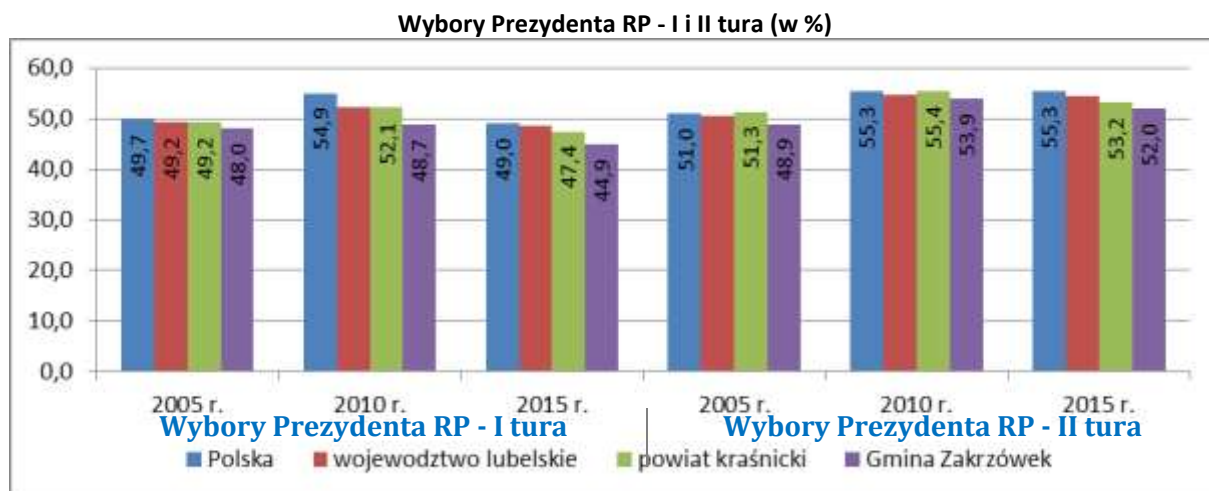
5.1.7.2 FREKWENCJA WYBORCZA

Jednym ze sposobów analizowania aktywności obywatelskiej jest weryfikacja frekwencji wyborczej. Uważa się bowiem, że im wyższy udział mieszkańców w akcie głosowania tym wyższa świadomość społeczna, jak również chęć uczestnictwa w życiu publicznym.

W Gminie Zakrzówek aż w 13 na 18 głosowań wyborczych od 2000 roku, frekwencja była niższa niż średnia ogólnopolska. Jedynie wybory samorządowe do Rady Gminy Zakrzówek cieszyły się większą popularnością w porównaniu do średniej dla Polski. We wszystkich analizowanych wyborach (z wyjątkiem wyborów samorządowych w 2014 roku) obywatele Gminy Zakrzówek rzadziej uczestniczyli w akcie wyborczym niż mieszkańcy powiatu kraśnickiego, jednak różnice te były niewielkie. Nieznacznie większa aktywność wyborcza cechowała także mieszkańców województwa lubelskiego.

WYKRES 34. PORÓWNANIE FREKWENCJI WYBORCZEJ W GMINIE ZAKRZÓWEK, POWIECIE KRAŚNICKIM, WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM I POLSCE W RÓŻNYCH TYPAH WYBORÓW.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

5.1.7.3 FUNDUSZ SOŁECKI

Najniższy poziom uczestnictwa w życiu publicznym występuje w oparciu o aktywność w obszarze funduszu sołeckiego występuje w sołectwach: Bystrzyca Góry, Majdan-Grabina, Rudnik Pierwszy, Rudnik Drugi, Studzianki Sulów, Zakrzówek, Zakrzówek-Wieś.

Szczegółowa charakterystyka poziomu kapitału społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym w poszczególnych miejscowościach Gminy Zakrzówek została zaprezentowana w poniższej tabeli.

TABELA 21. POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM NA 100 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ZAKRZÓWEK.

L.p.	Sołectwo	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w 2016 r. (w zł)	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w 2016 r. (w zł)/100	Przekroczenie	Liczba osób na zebraniu wiejskim w 2015 r. dotyczącym podziału środków z funduszu sołeckiego na 2016 r. (w zł)	Liczba osób na zebraniu wiejskim w 2015 r. dotyczącym podziału środków z funduszu sołeckiego na 2016 r. (w zł)/ 100	Przekroczenie	Suma niekorzystnych zjawisk w obszarze poziomu uczestnictwa w życiu publicznym
		Próg			Próg			
				5 077,62			6,27	
1.	Bystrzyca	24 058,69	3140,82	1	11	1,44	1	2
2.	Góry	11 607,70	4380,26	1	16	6,04	1	2
3.	Józefin	7 316,82	8040,46	0	8	8,79	0	0
4.	Lipno	8 978,60	5755,51	0	9	5,77	1	1
5.	Majdan-Grabina	24 802,77	3139,59	1	42	5,32	1	2
6.	Majorat	9 003,41	5923,30	0	11	7,24	0	0
7.	Rudki	9276,24	5393,16	0	10	5,81	1	1
8.	Rudnik Pierwszy	12624,61	4112,25	1	13	4,23	1	2
9.	Rudnik Drugi	13715,93	4118,90	1	17	5,11	1	2
10.	Studzianki	17 882,80	3520,24	1	10	1,97	1	2
11.	Studzianki-Kolonia	11 186,05	4456,59	1	23	9,16	0	1
12.	Sulów	24802,77	2681,38	1	20	2,16	1	2
13.	Świerczyna	6 151,09	13669,09	0	7	15,56	0	0
14.	Zakrzówek	24 802,77	1862,07	1	41	3,08	1	2
15.	Zakrzówek Nowy	7 564,84	7489,94	0	14	13,86	0	0
16.	Zakrzówek-Wieś	16 617,86	3558,43	1	22	4,71	1	2
RAZEM/Średnia dla Gminy:		14 399,56	5 077,62	10,00	17,13	6,27	11,00	1,31
		230392,95	81242,00	10,00	274,00	100,24	11,00	21,0

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

TABELA 22. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK W SFERZE SPOŁECZNEJ W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTKACH REFERENCYJNYCH NA TERENIE GMINY ZAKRZÓWEK.

L.p.	Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze ubóstwa	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze edukacji	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym)	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze kapitału społecznego	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE SPOŁECZNEJ
1.	Bystrzyca	1	0	4	2	2	0	9
2.	Góry	0	1	0	2	2	1	6
3.	Józefin	6	0	2	0	0	1	9
4.	Lipno	5	1	2	2	1	1	12
5.	Majdan-Grabina	0	0	0	1	2	0	3
6.	Majorat	6	1	0	2	0	1	10
7.	Rudki	8	1	4	2	1	1	17
8.	Rudnik Pierwszy	3	0	2	0	2	0	7
9.	Rudnik Drugi	4	0	1	0	2	0	7
10.	Studzianki	2	0	4	1	2	1	10
11.	Studzianki-Kolonia	2	1	2	1	1	0	7
12.	Sulów	0	1	2	1	2	1	7
13.	Świerczyna	7	0	0	2	0	1	10
14.	Zakrzówek	2	1	4	2	2	0	11
15.	Zakrzówek Nowy	4	1	0	2	0	1	8
16.	Zakrzówek-Wieś	1	1	0	2	2	0	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek, Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku, Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych, Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku, Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku, ankiet konsultacyjnych.

5.1.8 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

5.1.8.15.1. UWARUNKOWANIA FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

5.1.8.1.1 5.1.1. RZEŻBA TERENU

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski gmina Zakrzówek położona jest na Wyżynie Lubelskiej, na pograniczu lekko falistej Wzniosłości Giełczewskiej i silnie urzeźbionego pagórkowatego Roztocza Zachodniego. Podłoże geologiczne gminy stanowią górno-kredowe utwory węglanowe, które w plejstocenie zostały przykryte osadami lodowcowymi. Na terenie gminy zalegają także pokrywy lessowe o znacznej miąższości, które w wyniku działalności czynników erozyjnych poprzecinane są przez liczne wąwozy. Rzeźba terenu gminy jest urozmaicona. Północno-zachodnia część gminy ma faliste ukształtowanie terenu, a w części południowej przeważają tereny pagórkowate. Najwyższym wzniesieniem na obszarze gminy jest Góra Samolejowa o wysokości bezwzględnej 285,8 m n.p.m. W krajobrazie wyróżniają się też liczne wąwozy i suche dolinki, w kierunku doliny Bystrzycy. Dolina rzeki tworzy wyraźną, wcięta w podłoże formę. Wzdłuż ciekę Rudnik znaczne obszary zajmują tereny podmokłe, zwane „Masne Doły”.

5.1.8.1.2 GLEBY

Na obszarze gminy Zakrzówek gleby powstały na utworach kredowych, trzeciorzędowych oraz czwartorzędowych – plejstocenijskich z okresu zlodowacenia środkowopolskiego i holocenijskich. Dominują gleby brunatne zaliczane do grupy IIIa i IIIb. Po glebach brunatnych największe powierzchnie zajmują rędziny, wytworzone na podłożu wapiennym z domieszkami materiału polodowcowego. Wśród gleb zaliczanych do wysokich klas bonitacyjnych występują na terenie gminy czarne ziemie, mady i gleby torfowe. Większe obszary gleb dobrych klas koncentrują się w okolicach miejscowości Lipno i Rudnik (podłoże marglowe). Najśłabsze gleby bielcowe występują we wschodniej części gminy. Sytuuje to gminę w grupie o średnich warunkach agroekologicznych

5.1.8.1.3 5.1.3. ZASOBY WODNE

Wody powierzchniowe:

Głównym ciekim odwadniającym obszar gminy jest rzeka Bystrzyca, która przepływa przez teren gminy z południa na północ. Rzeka ma łączną długość 70,3 km, z czego na teren Gminy Zakrzówek przypada 14,5 kilometra. Na terenie gminy znajdują się trzy zbiorniki wodne. Zbiornik na rzece Bystrzycy w Zakrzówku o powierzchni 4,5 ha i pojemności 36,5 tys. m³, a także dwa zbiorniki przeciwpożarowe, jeden w Sulowie

o powierzchni 1,36 ha i pojemności 8 tys. m³ i drugi w Studziankach o powierzchni 1,4 ha.

Wody podziemne:

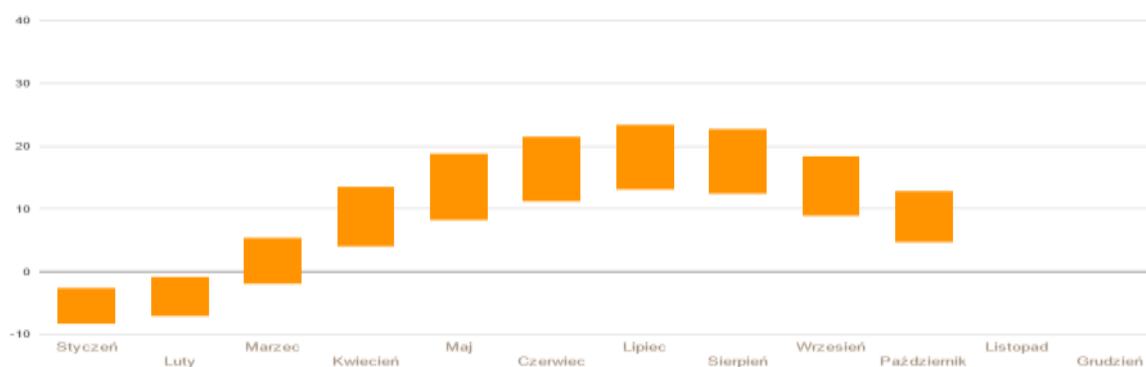
Wody podziemne występują w skałach kredowych, na znacznych głębokościach 40-110 metrów. Są to wody typu węglanowego, o bardzo dobrej jakości (I klasa czystości wód).

5.1.8.1.4 KLIMAT

Obszarminy Zakrzówek leży w obrębie wpływów klimatu kontynentalnego. Powietrze arktyczne napływa rzadko, najczęściej w zimie i na wiosnę dlatego lata są upalne a zimy mroźne. Klimat lokalnie modyfikowany jest przez uwarunkowania fizjograficzne – rzeźbę terenu, głębokość zalegania wód gruntowych oraz szatę roślinną (głównie lasy). Największe wahania temperatur występują w miesiącach styczeń, luty, wrzesień i październik. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą 18,0 - 18,5°C. Najzimniejszym miesiącem natomiast jest styczeń, ze średnią temperaturą - 4,4°C. Średnia roczna temperatura wynosi 7,7°C, a długość sezonu wegetacyjnego rozkłada się na 211 – 215 dni i należy do najdłuższych na Wyżynie Lubelskiej. Na terenie gminy podobnie jak i na terenie całego województwa lubelskiego przeważają wiatry zachodnie. Klimat panujący na terenie gminy jest korzystny do produkcji rolniczej.

WYKRES 35. ŚREDNIE ROCZNE TEMPERATURY W WYBRANYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY.

TEMPERATURY

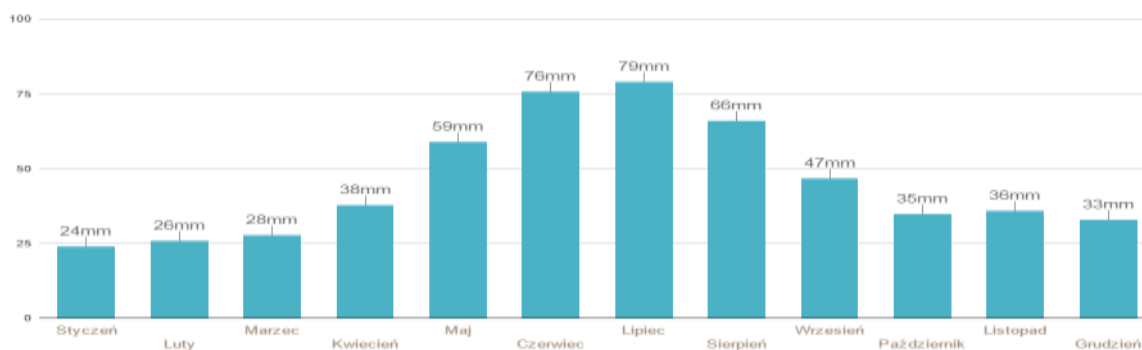

Źródło: <http://klimat.planaxy.com/>

Średnia roczna opadów atmosferycznych wynosi 500-560 mm, a 40% opadów przypada na miesiące letnie (czerwiec – sierpień).

WYKRES 36. ŚREDNIE ROCZNE OPADY W WYBRANYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY.

ŚREDNIE OPADY

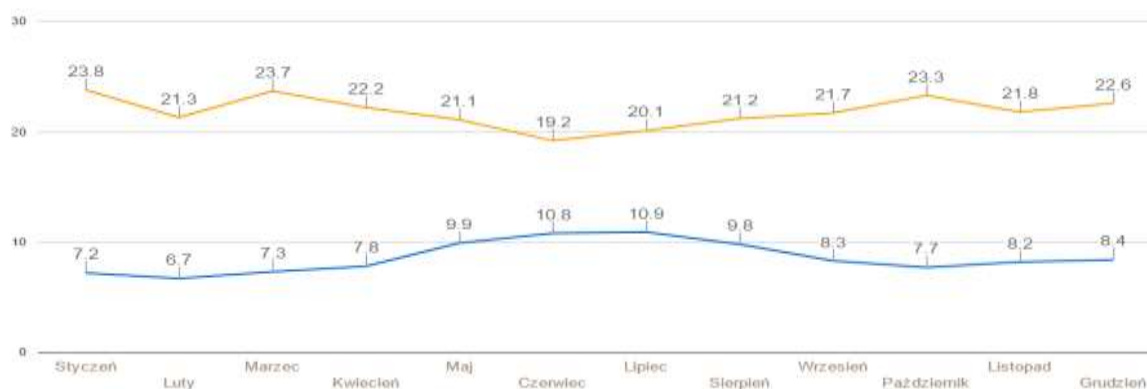

Źródło: <http://klimat.planaxy.com/>

Obszar gminy charakteryzuje się dużym nasłonecznieniem i wysokimi średnimi temperaturami rocznymi.

WYKRES 37. ŚREDNIA LICZBA DNI SŁONECZNYCH I DESZCZOWYCH W WYBRANYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY.

DNI SŁONECZNE I DESZCZOWE

Źródło: <http://klimat.planaxy.com/>

WYKRES 38. NASŁONECZNIENIE W WYBRANYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY.

NASŁONECZNIENIE

Źródło: <http://klimat.planaxy.com/>

5.1.8.1.5 OCHRONA PRZYRODY

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Zakrzówek obszary prawnie chronione zajmują powierzchnię połowy gminy. To obszar Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na terenie gminy nie ma obszarów Natura 2000. Obszar Natura 2000 występuje w sąsiedniej gminie Szastarka.

Istniejące formy ochrony przyrody:

- Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu

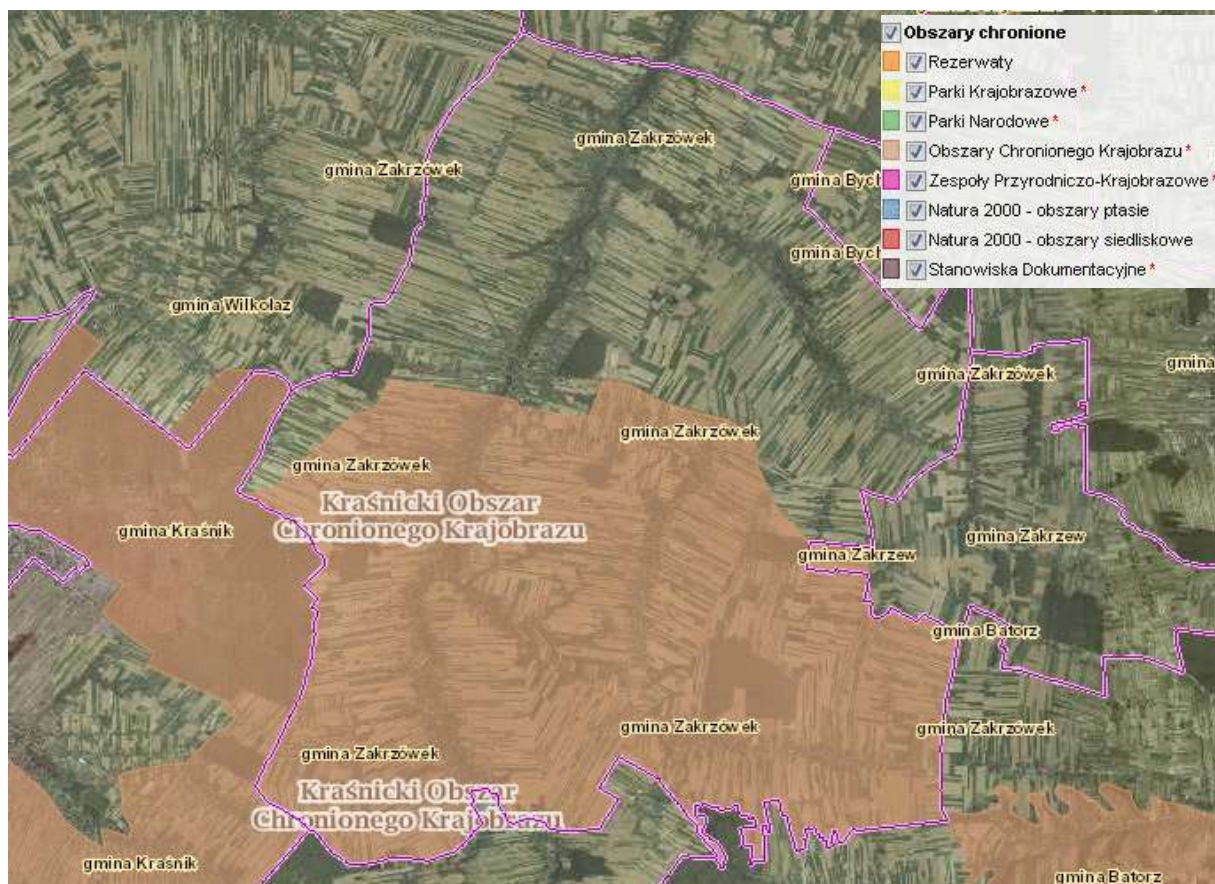
Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu jest położony na Wzniesieniach Urzędowskich, których rzeźbę urozmaica rozczłonkowanie erozyjne. Jest to obszar o wysokiej atrakcyjności krajobrazowej. W wąwozach pod Kraśnikiem występują rzadkie gatunki roślin, m.in. obuwik. Bardzo bogate florystycznie są torfowiska w dolinie Wyżnicy, gdzie występuje pełnik europejski. W drzewostanach leśnych występuje buk i jodła. W faunie na uwagę zasługuje jedyne w woj. lubelskim stanowisko żoły. Obszar zajmuje powierzchnię 29 270 ha.

- Pomniki przyrody

Na terenie gminy, w miejscowości Zakrzówek, znajdują się pomniki przyrody: 3 dęby szypułkowe o obwodach przekraczających 3 metry.

MAPA 2. POŁOŻENIE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA TERENIE GMINY ZAKRZÓWEK.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

5.1.9 PRZEKROCZENIA STANDARDÓW JAKOŚCI ŚRODOWISKA, OBECNOŚCI ODPADÓW STWARZAJĄCYCH ZAGROŻENIE DLA ŻYCIA, ZDROWIA LUDZI LUB STANU ŚRODOWISKA

Największa koncentracja przekroczeń standardów jakości środowiska występuje w sołectwach: Józefin, Lipno, Rudnik Pierwszy, Rudnik Drugi, Studzianki-Kolonia, Świerczyna i Zakrzówek.

TABELA 23. PRZEKROCZENIA STANDARDÓW JAKOŚCI ŚRODOWISKA, OBECNOŚCI ODPADÓW STWARZAJĄCYCH ZAGROŻENIE DLA ŻYCIA, ZDROWIA LUDZI LUB STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY ZAKRZÓWEK.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności 2016	Dziki wysypiska śmieci (szt)	Przekroczenie	Ilość wyrobów zawierających azbest (w tonach)	Ilość wyrobów zawierających azbest (w tonach)/100 mieszkańców	Przekroczenie	Obecność wodociągu (TAK/NIE/częściowo)		Obecność kanalizacji (TAK/NIE/częściowo)		Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)		Możliwość występowania zagrożenia hałasem na obszarze stacji – bocznic kolejowej, drogi krajowej, wojewódzkiej, tereny przemysłowe (TAK/NIE)	Odpady objęte systemem wywozu/segregacji	Przekroczenie	Razem ŚRODOWISKOWE
			Próg	0	Próg	119	Próg	NIE	Próg	NIE	Próg	0,19	Próg				
1.	Bystrzyca	766	0	0,00	935,958	122	1,00	tak	0,00	tak	0,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	2
2.	Góry	265	0	0,00	221,096	83	0,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	2
3.	Józefin	91	0	0,00	149,551	164	1,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	3
4.	Lipno	156	0	0,00	185,667	119	1,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	3
5.	Majdan-Grabina	790	0	0,00	774,745	98	0,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	2
6.	Majorat	152	0	0,00	146,402	96	0,00	tak	0,00	tak	0,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	1
7.	Rudki	172	0	0,00	146,529	85	0,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	2
8.	Rudnik Pierwszy	307	0	0,00	365,998	119	1,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	3
9.	Rudnik Drugi	333	0	0,00	593,14	178	1,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	TAK	wywóz	0,00	4
10.	Studzianki	508	0	0,00	554,74	109	0,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	2
11.	Studzianki-Kolonia	251	0	0,00	388,931	155	1,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	3
12.	Sulów	925	0	0,00	851,84	92	0,00	tak	0,00	tak	0,00	2	0,00	NIE	wywóz	0,00	0
13.	Świerczyna	45	0	0,00	90,512	201	1,00	tak	0,00	nie	1,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	3
14.	Zakrzówek	1332	0	0,00	1686,325	127	1,00	tak	0,00	tak	0,00	0	1,00	TAK	wywóz	0,00	3
15.	Zakrzówek Nowy	101	0	0,00	79,885	79	0,00	tak	0,00	nie	1,00	1	0,00	NIE	wywóz	0,00	1
16.	Zakrzówek-Wieś	467	0	0,00	372,952	80	0,00	tak	0,00	tak	0,00	0	1,00	NIE	wywóz	0,00	1
RAZEM/Średnia dla Gminy:		6661	0,00	0,00	409,02	119	7,00	0,00	0,00	0,00	11,00	0,19	14,00	0,00	0,00	0,00	34,00/2,13

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

5.1.9.1 DIAGNOZA SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

5.1.9.2 DZIEDZICTWO KULTUROWE

W gminnej ewidencji zabytków ujęte zostały obiekty:

- plebania i organistówka przy kościele rzymsko-katolickim w Zakrzówku,
- cmentarz parafialny w Zakrzówku z 1805 r.,
- pozostałości zespołu dworsko-parkowego,
- budynek dawnego Urzędu Gminy z 1899 w Zakrzówku,
- młyn wodny i dom młynarza w Zakrzówku,
- przydrożne kapliczki,
- kilka domów mieszkalnych i zabudowań gospodarskich,
- studnie z początku XX wieku w Majdanie Grabina¹⁵

W miejscowości Zakrzówek znajdują się także miejsca pamięci:

- przy ulicy Wójtowicza w Zakrzówku – ku czci pomordowanych z rąk hitlerowców. Miejsce zbiorowej egzekucji dokonanej przez Niemców 25 października 1943 r. Zwłoki pomordowanych potajemnie odkopano i pochowano w ich rodzinnych miejscowościach.
- przy ulicy Kościuszki w Zakrzówku "W HOŁDZIE ŻOŁNIERZOM NARODOWEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ NARODOWYCH SIŁ ZBROJNYCH"
- Teren dawnego cmentarza z mogiłami z czasów I wojny światowej żołnierzy armii austrowęgierskiej i rosyjskiej poległych w walkach w latach 1914-1915¹⁶.

Najwięcej obiektów dóbr kultury występuje na terenie miejscowości: **Zakrzówek**.

5.1.9.3 KULTURA

Dostęp do infrastruktury kultury oraz jej stan na poziomie poszczególnych miejscowości przedstawia poniższa tabela.

TABELA 24. DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY KULTURY ORAZ JEJ STAN NA POZIOMIE MIEJSCOWOŚCI GMINY.

L.p.	Miejscowość	Infrastruktura kultury (biblioteka, świetlica, muzeum, izba regionalna, inne (jakie?))	Stan: zły, zadowolający, dobry
1.	Bystrzyca	Remiza strażacka	-
2.	Góry	-	-
3.	Józefin	-	-
4.	Lipno	-	-
5.	Majdan-Grabina	świetlica	dobry
6.	Majorat	-	-
7.	Rudki	-	-
8.	Rudnik Pierwszy	świetlica	dobry
9.	Rudnik Drugi	biblioteka	zadowolający
10.	Studzianki	Biblioteka, remiza	zadowolający
11.	Studzianki-Kolonia	-	-
12.	Sulów	Biblioteka, remiza	zadowolający
13.	Świerczyna	-	-
14.	Zakrzówek	biblioteka/izba regionalna/ dom kultury	dobry
15.	Zakrzówek Nowy	-	-
16.	Zakrzówek-Wieś	-	-

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

5.1.9.4 WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ LINIOWĄ

5.1.9.4.1. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Sieć drogowa i komunikacyjna na terenie gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Centralnym elementem jest droga wojewódzka nr 842 (Rudnik Szlachecki – Wysokie - Krasnystaw) o długości 9,3 km. Na terenie gminy znajdują się także drogi powiatowe o łącznej długości 62,5 km, a także drogi gminne o długości 63,9 km, w tym ponad 28 km o nawierzchni utwardzonej (bitumicznej)

Sieć dróg wojewódzkich i powiatowych wystarczająco dobrze łączy gminę z miastem powiatowym oraz wojewódzkim. Znaczną rolę w połączeniach lokalnych odgrywa sieć dróg gminnych.

Na terenie gminy występuję komunikacja autobusowa. Realizowane są połączenia z Kraśnikiem i Lublinem, gminami sąsiednimi oraz powiązania wewnątrz gminy. Busy firm prywatnych odjeżdżają z regionalnego dworca w Zakrzówku przy ul. Żeromskiego.

Przez teren gminy Zakrzówek przebiega linia kolejowa relacji Lublin-Rzeszów Główny. W miejscowości Góry koło Sulowa mieści się peron. Dzięki publicznej komunikacji kolejowej oraz samochodowej, możliwe jest łatwe dotarcie do Dworca Głównego PKP w Lublinie.

Poniższa tabela przedstawia ocenę skomunikowania sołectw z resztą gminy. Do miejscowości, które charakteryzują się najgorszą jakością skomunikowania z resztą gminy i brakiem komunikacji publicznej należą: **Józefin, Rudnik Pierwszy, Rudnik Drugi i Zakrzówek Nowy.**

TABELA 25. OCENA SKOMUNIKOWANIA SOŁECTW GMINY ZAKRZÓWEK Z OTOCZENIEM GMINY I Z RESZTĄ GMINY.

Lp.	Miejscowość	Drogi (krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne) i/lub tory przebiegające przez teren miejscowości	Ocena skomunikowania z resztą gminy (jakość nawierzchni dróg/kolei: zła, zadowalająca, dobra oraz bezpieczeństwo (np. chodnik),	Komunikacja publiczna: jest/nie ma (połączenia wystarczające lub nie wystarczające)
1.	Bystrzyca	powiatowa, gminna	Powiatowa dobra, gminna zła	Jest, połączenia nie wystarczające
2.	Góry	powiatowa, gminna, tory kolejowe	powiatowa zła, gminna zła	Jest, połączenia nie wystarczające
3.	Józefin	gminna	gminna dobra	brak
4.	Lipno	gminna, powiatowa	powiatowa zła, gminna dobra	brak
5.	Majdan-Grabina	powiatowa, gminna,	powiatowa dobra, gminna zła	Jest, połączenia nie wystarczające
6.	Majorat	powiatowa	powiatowa dobra	brak
7.	Rudki	powiatowa	powiatowa dobra	brak
8.	Rudnik Pierwszy	powiatowa, gminna	powiatowa zła, gminna zła	brak
9.	Rudnik Drugi	wojewódzka, powiatowa, gminna	wojewódzka zła, powiatowa zła, gminna dobra,	brak
10.	Studzianki	powiatowa, gminna	powiatowa zła, gminna zła,	Jest, połączenia nie wystarczające
11.	Studzianki-Kolonia	powiatowa, gminna	powiatowa dobra, gminna zła,	Jest, połączenia nie wystarczające
12.	Sulów	Powiatowa, gminna	powiatowa dobra, gminna zła	Jest, połączenia nie wystarczające
13.	Świerczyna	gminna	gminna dobra	brak
14.	Zakrzówek	wojewódzka, powiatowa, gminna	wojewódzka zadowalająca, powiatowa zła, gminna zła,	Jest, połączenia nie wystarczające
15.	Zakrzówek Nowy	powiatowa, gminna	powiatowa zła, gminna zła,	brak
16.	Zakrzówek-Wieś	powiatowa, gminna	powiatowa zła, gminna zła,	jest, połączenia nie wystarczające

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

5.1.9.4.2. GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi stanowi istotny czynnik wpływający na stan środowiska naturalnego. Do głównych zadań systemu gospodarki odpadami należy zaliczyć:

- ✓ edukację ekologiczną społeczeństwa,

- ✓ uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów, wdrożenie procesów odzysku i unieszkodliwiania odpadów w ramach przewidywanych do osiągnięcia celów krótko długookresowych,
- ✓ osiągnięcie wymaganych prawem poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Na terenie Gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Przyjęcie odpadów do PSZOK jest bezpłatne. Odpady komunalne przekazywane są do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Kraśniku.

Według danych GUS w 2015 roku na jednego mieszkańca gminy przypadło ogółem 63,5 kg wytworzonych odpadów, a ilość odpadów z gospodarstw domowych przypadająca na jednego mieszkańca wynosiła 50,8 kg.

TABELA 26. ŚREDNIA ILOŚĆ ODPADÓW PRZYPADAJĄCA NA JEDNEGO MIESZKAŃCA GMINY [KG].

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem [t]	266,70	239,36	262,18	324,36	499,20	427,00
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	38,7	34,9	38,3	47,6	73,7	63,5
z gospodarstw domowych [t]	201,12	185,76	199,75	235,49	308,08	341,44
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	29,2	27,1	29,2	34,6	45,5	50,8

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Poniższa tabela przedstawia objęcie miejscowości systemem wywozu/segregacji odpadów oraz przekroczenia standardów jakości środowiska. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy wszystkie miejscowości są objęte systemem wywozu/segregacji odpadów. Przekroczenia standardów jakości środowiska są obecne w następujących miejscowościach: **Rudnik Drugi** (zagrożenia hałasem na obszarze drogi wojewódzkiej) i **Zakrzówek** (zagrożenia hałasem na obszarze drogi wojewódzkiej).

TABELA 26. ODPADY OBJĘTE SYSTEMEM WYWOZU/SEGREGACJI ORAZ PRZEKROCZENIA STANDARDÓW JAKOŚCI ŚRODOWISKA W MIEJSCOWOŚCIACH GMINY.

Lp.	Miejscowość	Odpady objęte systemem wywozu/ segregacji	Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (np. dzikie wysypisko, składowisko wyrobów zawierających azbest, poletka do remediacji gruntów zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi, możliwość występowania zagrożenia hałasem na obszarze stacji – bocznic kolejowej, drogi krajowej, wojewódzkiej, tereny przemysłowe)
1.	Bystrzyca	TAK	-
2.	Góry	TAK	-

3.	Józefin	TAK	-
4.	Lipno	TAK	-
5.	Majdan-Grabina	TAK	-
6.	Majorat	TAK	-
7.	Rudki	TAK	-
8.	Rudnik Pierwszy	TAK	-
9.	Rudnik Drugi	TAK	zagrożenia hałasem na obszarze drogi wojewódzkiej
10.	Studzianki	TAK	-
11.	Studzianki-Kolonia	TAK	-
12.	Sulów	TAK	-
13.	Świerczyna	TAK	-
14.	Zakrzówek	TAK	zagrożenia hałasem na obszarze drogi wojewódzkiej
15.	Zakrzówek Nowy	TAK	-
16.	Zakrzówek-Wieś	TAK	-

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy.

5.1.9.4.3. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

Długość sieci wodociągowej (2016 r.) wyniosła 114,6 km i prowadzi do niej 1810 przyłączy.

TABELA 27. CHARAKTERYSTYKA INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWEJ.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	104,7	104,7	104,7	109,9	109,9	114,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1728	1751	1758	1769	1774	1810
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	300,6	314,0	316,0	300,2	308,4	318,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	5549	5565	5544	5554	5964	5905
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ²]	43,6	45,8	46,2	44,1	45,6	47,3

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

Analizując dane zaprezentowane w powyższej tabeli wynika, że od 2010 r. do 2012 długość sieci wodociągowej w gminie była na podobnym poziomie. Natomiast liczba przyłączy w latach 2010-2015 roku wrosła o 82 szt. Wzrosła również ilość wody dostarczanej do gospodarstw domowych o 17,6 dam³ tj. 5,85%. Istniejące źródła wody w

pełni pokrywają zapotrzebowanie mieszkańców. Widać tendencję wzrostową w liczbie osób korzystających z sieci wodociągowej. W porównaniu z rokiem 2010 liczba mieszkańców korzystających z sieci wzrosła o 356 osób, tj. 6,41%.

Perspektywiczny wzrost zapotrzebowania na wodę będzie spowodowany zwiększeniem liczby użytkowników przy uwzględnieniu podwyższonego standardu wyposażenia mieszkań w instalację wodociągową, gazową i odprowadzającą ścieki.

TABELA 28. INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA NA TERENIE SOŁECTW GMINY ZAKRZÓWEK.

Lp.	Miejscowość	Obecność wodociągu (TAK/NIE)
1.	Bystrzyca	TAK
2.	Góry	TAK
3.	Józefin	TAK
4.	Lipno	TAK
5.	Majdan-Grabina	TAK
6.	Majorat	TAK
7.	Rudki	TAK
8.	Rudnik Pierwszy	TAK
9.	Rudnik Drugi	TAK
10.	Studzianki	TAK
11.	Studzianki-Kolonia	TAK
12.	Sulów	TAK
13.	Świerczyna	TAK
14.	Zakrzówek	TAK
15.	Zakrzówek Nowy	TAK
16.	Zakrzówek-Wieś	TAK

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

5.1.9.4.4. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

W 2015 r. sieć kanalizacyjna mierzyła 65,5 km oraz liczyła 854 przyłączy o rocznym odprowadzeniu ścieków w gospodarstwach domowych na poziomie 86 dam³. Na terenie gminy funkcjonują 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

TABELA 29. CHARAKTERYSTYKA INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	12,5	20,3	20,3	33,4	59,8	65,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	285	453	458	608	806	854
ścieki odprowadzone [dam ³]	32	53	49	65	79	86
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	1107	1575	1581	1971	3111	3158

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

TABELA 30. CHARAKTERYSTYKA INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ NA TERENIE SOŁECTW GMINY ZAKRZÓWEK.

Lp.	Miejscowość	Obecność kanalizacji (TAK/NIE)	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków
1.	Bystrzyca	TAK	-
2.	Góry	NIE	-
3.	Józefin	NIE	-
4.	Lipno	NIE	-
5.	Majdan-Grabina	NIE	-
6.	Majorat	TAK	-
7.	Rudki	NIE	-
8.	Rudnik Pierwszy	NIE	-
9.	Rudnik Drugi	NIE	-
10.	Studzianki	NIE	-
11.	Studzianki-Kolonia	NIE	-
12.	Sulów	TAK	2
13.	Świerczyna	NIE	-
14.	Zakrzówek	TAK	-
15.	Zakrzówek Nowy	NIE	1
16.	Zakrzówek-Wieś	TAK	-

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

5.1.9.4.5. ŚCIEĆ GAZOWA

Na terenie gminy brak sieci gazowej. Na lata 2015 – 2020 gmina Zakrzówek planuje przygotować dokumentację projektową, planistyczną i kosztorysową na budowę sieci głównej linii gazowniczej we współpracy z Polską Spółką Gazownictwa Sp. z o.o.

5.1.9.4.6. SYSTEM CIEPŁOWNICZY

Na obszarze gminy brak zorganizowanych systemów ciepłowniczych. Indywidualni mieszkańcy gminy oraz podmioty gospodarcze zaopatrują się w ciepło za sprawą kotłowni węglowych oraz olejowych. Wykorzystywane jest mniej uciążliwe dla środowiska paliwo, np. ekogroszek. Od 2010 r. na terenie miejscowości Zakrzówek funkcjonuje kotłownia opalana biomasa (słomą). Z ciepła wytworzonego przez kotłownię, obecnie korzysta kilka podmiotów w Zakrzówku (m.in. Urząd Gminy, Gminny Dom Kultury, ośrodek zdrowia jak również podmioty prywatne).

5.1.9.4.7. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA

Dystrybucją energii elektrycznej dla odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych na terenie Gminy Zakrzówek zajmuje się PGE Dystrybucja S.A. Oddział Lublin. W miejscowości Budzyń znajduje się główny punkt zasilający (GPZ). Przez teren gminy przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia 220 kV Stalowa Wola-Abramowice (Lublin) oraz 110 kV Budzyń-Bychawa.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy stan infrastruktury na terenie wszystkich sołectw został określony jako zadowalający.

5.1.9.4.8. INFRASTRUKTURA TELEINFORMATYCZNA

Gmina Zakrzówek posiada dobry dostęp do Internetu na całym terenie. Gmina jest także w całości strefonizowana. Uzupełnieniem dla przewodowej łączności telefonicznej jest telefonia komórkowa.

Dostęp do sieci Internetowej i telekomunikacyjnej na poziomie poszczególnych miejscowości przedstawia poniższa tabela.

TABELA 31. DOSTĘP DO SIECI INTERNETOWEJ I TELEKOMUNIKACYJNEJ.

Lp.	Miejscowość	Sieć Internet i komunikacja (DSL/WLAN/GSM)
1.	Bystrzyca	(DSL/-/GSM)
2.	Góry	(DSL/-/GSM)
3.	Józefin	(DSL/-/GSM)
4.	Lipno	(DSL/-/GSM)
5.	Majdan-Grabina	(DSL/-/GSM)
6.	Majorat	(DSL/-/GSM)
7.	Rudki	(DSL/-/GSM)
8.	Rudnik Pierwszy	(DSL/-/GSM)
9.	Rudnik Drugi	(DSL/-/GSM)
10.	Studzianki	(DSL/-/GSM)
11.	Studzianki-Kolonia	(DSL/-/GSM)
12.	Sulów	(DSL/-/GSM)
13.	Świerczyna	(DSL/-/GSM)
14.	Zakrzówek	(DSL/-/GSM)
15.	Zakrzówek Nowy	(DSL/-/GSM)
16.	Zakrzówek-Wieś	(DSL/-/GSM)

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

Najniższy poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną na 100 mieszkańców stwierdzono w sołectwach: Góry, Lipno, Majorat, Rudki Rudnik Pierwszy, Świerczyna, Zakrzówek-Wieś. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

TABELA 32. POZIOM WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ZAKRZÓWEK.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności 2016	Ocena skomunikowania z resztą gminy droga gminna: jakość nawierzchni	Przekroczenie	Ocena skomunikowania z resztą gminy droga gminna: bezpieczeństwo	Przekroczenie	Ocena skomunikowania z resztą gminy droga powiatowa/wojewódzka i krajowa: jakość nawierzchni	Przekroczenie	Ocena skomunikowania z resztą gminy droga gpowiatowa/wojewódzka i krajowa: bezpieczeństwo	Przekroczenie	Komunikacja publiczna: jest/nie ma (połączenia wystarczające lub nie wystarczające)	Przekroczenie	Infrastruktura sportu i rekreacji: boisko, orlik, plac zabaw, siłownia, inne	Przekroczenie	Liczba jednostek szkolnych	Liczba jednostek szkolnych /100 mieszkańców	Przekroczenie	Dostęp do infrastruktury kultury	Liczba obiektów infrastruktury kultury /100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ
			Próg	n/d	Próg	n/d	Próg	n/d	Próg	n/d	Próg	n/d	Próg	n/d	Próg	0,13	Próg	0,08			
1.	Bystrzyca	766	zła	1,00	zagrożone	1,00	dobra	0,00		0,00		0,00		0,00	2	0,26	0,00	0	0,00	1,00	3
2.	Góry	265	zła	1,00	zagrożone	1,00	zła	1,00		0,00		0,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	6
3.	Józefin	91	dobra	0,00	zagrożone	1,00	nie dotyczy	0,00		0,00	brak	1,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	5
4.	Lipno	156	dobra	0,00	zagrożone	1,00	zła	1,00		0,00	brak	1,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	6
5.	Majdan-Grabina	790	zła	1,00	wydzielony ciąg pieszy (częściowo)	0,00	dobra	0,00		0,00		0,00		0,00	2	0,25	0,00	1	0,13	0,00	1
6.	Majorat	152		1,00	zagrożone	1,00	dobra	0,00		0,00	brak	1,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	6
7.	Rudki	172		1,00	zagrożone	1,00	dobra	0,00		0,00	brak	1,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	6
8.	Rudnik Pierwszy	307	zła	1,00	zagrożone	1,00	zła	1,00		0,00	brak	1,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	1	0,33	0,00	6
9.	Rudnik Drugi	333	dobra	0,00	wydzielony ciąg pieszy (częściowo)	0,00	zła	1,00		0,00	brak	1,00		0,00	2	0,60	0,00	1	0,30	0,00	2
10.	Studzianki	508	zła	1,00	zagrożone	1,00	zła	1,00		0,00		0,00		0,00	2	0,39	0,00	1	0,20	0,00	3
11.	Studzianki-Kolonia	251	zła	1,00	zagrożone	1,00	dobra	0,00		0,00		0,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	5
12.	Sulów	925	zła	1,00	wydzielony ciąg pieszy (częściowo)	0,00	dobra	0,00		0,00		0,00	stan infrastruktury zadowolający	0,00	3	0,32	0,00	1	0,11	0,00	1
13.	Świerczyna	45	zła	1,00	zagrożone	1,00	nie dotyczy	0,00		0,00	brak	1,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	6
14.	Zakrzówek	1332	dobra	0,00	wydzielony ciąg pieszy (częściowo)	0,00	zła	1,00		0,00		0,00	stan infrastruktury zadowolający	0,00	4	0,30	0,00	3	0,23	0,00	1
15.	Zakrzówek Nowy	101	zła	1,00	zagrożone	1,00	zła	1,00		0,00	brak	1,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	7
16.	Zakrzówek-Wieś	467	zła	1,00	zagrożone	1,00	zła	1,00		0,00		0,00	brak infrastruktury	1,00	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	6
Razem:		6661	0,00	0,75	0,00	12,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,00	0,50	0,00	10,00	0,94	0,13	10,00	0,50	0,08	10,00	70,00

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

5.1.9.5. WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ KUBATUROWĄ

5.1.9.5.1. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku na terenie gminy zlokalizowanych było 2032 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 193358 m². Liczba mieszkań na przełomie lat 2010-2015 wzrosła o 1,39%, natomiast powierzchnia użytkowa zwiększyła się o 1,97%. Najwięcej nowych mieszkań powstało w roku 2012 i 2015 (7 mieszkań), najmniej natomiast w 2013 (3 mieszkania).

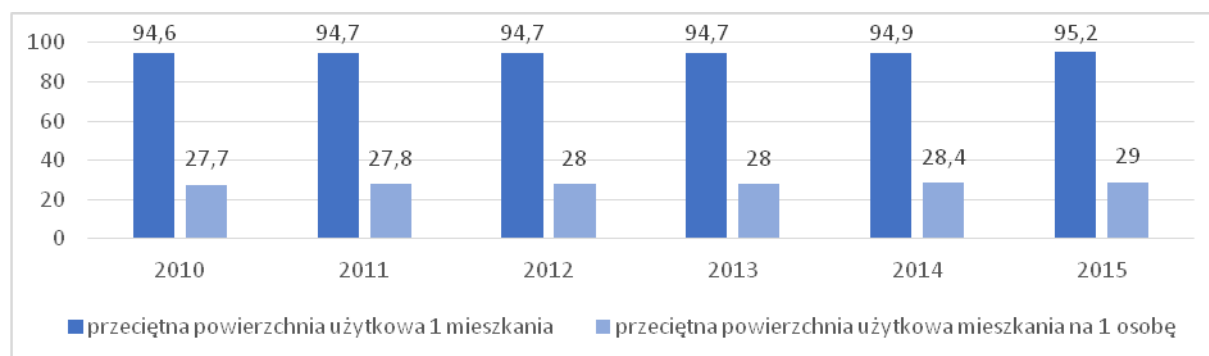
Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury mieszkaniowej zawiera tabela.

TABELA 33. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW MIESZKALNYCH GMINY.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
mieszkania	2004	2009	2016	2019	2025	2032
izby	7972	8001	8039	8053	8088	8132
powierzchnia użytkowa mieszkań	189 619	190 229	190 955	191 269	192 154	193 358

Źródło: GUS, BDL.

Wskaźnik powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca gminy wyniósł w roku 2015 – 29 m² i wzrósł w odniesieniu do 2010 roku o 1,3m²/osobę. Średnia powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania w 2015 r. wyniosła 95,2 m² i wzrosła w odniesieniu do 2010 roku o 0,6 m².

WYKRES 39. PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ W M²

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Najwięcej zdegradowanych technicznie budynków i obiektów użyteczności publicznej i o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów, w szczególności w zakresie efektywności energetycznej i ochrony środowiska na 100 mieszkańców stwierdzono w sołectwach: Rudnik Drugi, Studzianki, Studzianki-Kolonia, Świerczyna i Zakrzówek. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

TABELA 34. STOPIEŃ I SKALA DEGRADACJI STANU TECHNICZNEGO BUDYNKÓW I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ BRAK FUNKCJONOWANIA ROZWIĄZAŃ TECHNICZNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z OBIEKTÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ZAKRZÓWEK.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności 2016	Budynki użyteczności publicznej - gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych	Budynki użyteczności publicznej - gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych /100 mieszkańców	Przekroczenia	SUMA NIEKORZYSTYCH ZJAWIŚĆ W SFERZE TECHNICZNEJ
1.	Bystrzyca	766	1	0,13	0,00	0
2.	Góry	265	0	0,00	0,00	0
3.	Józefin	91	0	0,00	0,00	0
4.	Lipno	156	0	0,00	0,00	0
5.	Majdan-Grabina	790	1	0,13	0,00	0
6.	Majorat	152	0	0,00	0,00	0
7.	Rudki	172	0	0,00	0,00	0
8.	Rudnik Pierwszy	307	0	0,00	0,00	0
9.	Rudnik Drugi	333	2	0,60	1,00	1
10.	Studzianki	508	2	0,39	1,00	1
11.	Studzianki-Kolonia	251	1	0,40	1,00	1
12.	Sulów	925	2	0,22	0,00	0
13.	Świerczyna	45	1	2,22	1,00	1
14.	Zakrzówek	1332	5	0,38	1,00	1
15.	Zakrzówek Nowy	101	0	0,00	0,00	0
16.	Zakrzówek-Wieś	467	1	0,21	0,00	0
Razem:		6661	1,00	0,29	5,00	5,00

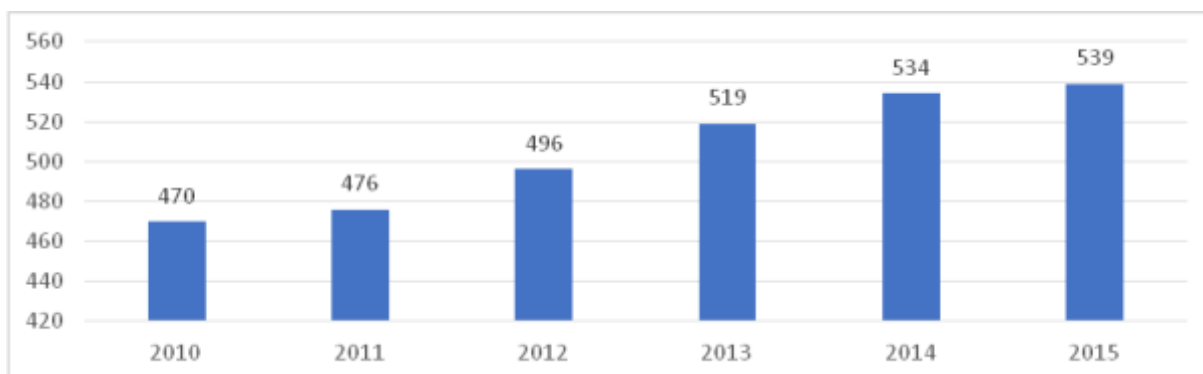
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

5.1.10. GOSPODARKA

5.1.10.4. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ POZAROLNICZA

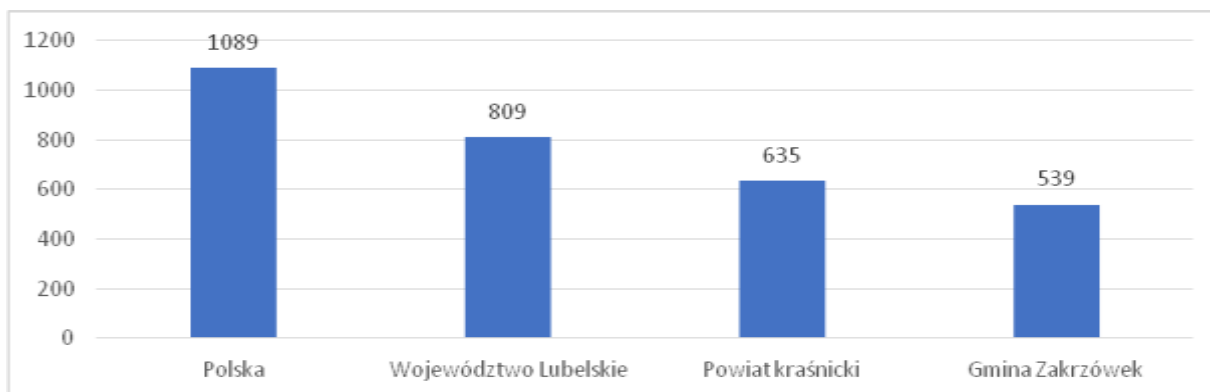
W latach 2010–2015 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności ulegała wahaniom – w 2015 roku osiągnęła wartość 539 podmiotów. Wynik ten był zdecydowanie niższy od średniej dla kraju, oraz niższy w stosunku do średniej dla powiatu (635) i województwa (809).

WYKRES 40. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W GMINIE W LATACH 2010–2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

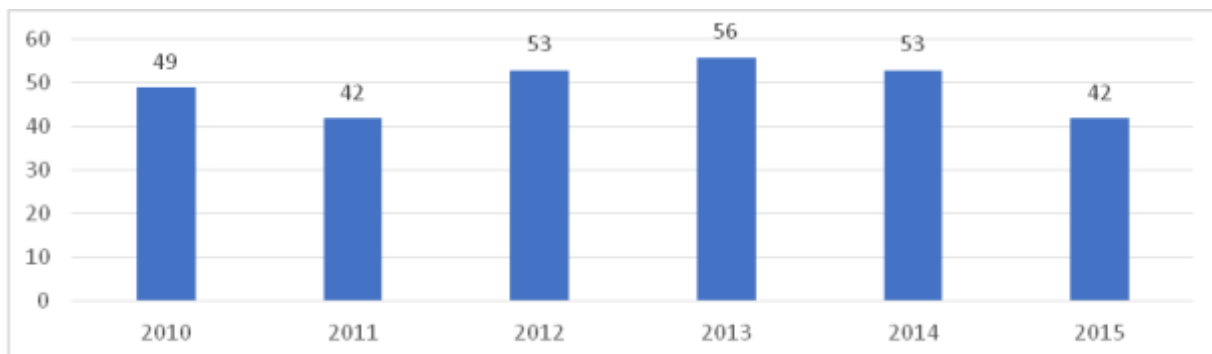
WYKRES 41. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W 2016 ROKU – PORÓWNANIE ŚREDNIEJ DLA POLSKI, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

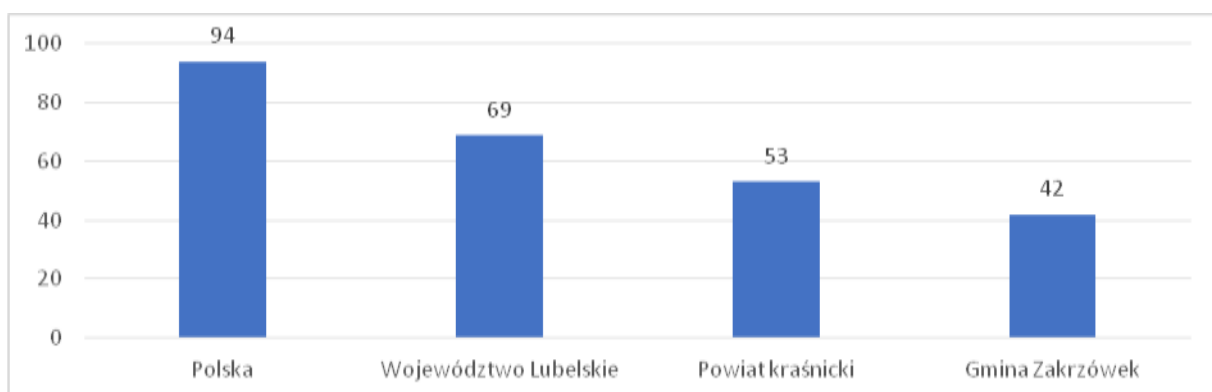
Liczba jednostek nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności podlegała wahaniom w latach 2010–2015. W 2015 roku w gminie wskaźnik nowo zakładanych przedsiębiorstw wyniósł 42. Wskaźnik ten był niższy od średniej dla powiatu (53) i województwa (69).

WYKRES 42. JEDNOSTKI NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W GMINIE W LATACH 2009–2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

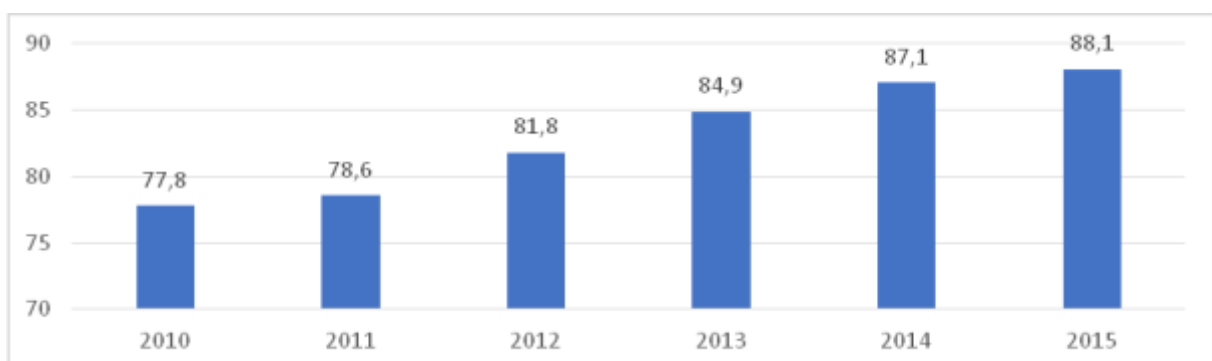
WYKRES 43. JEDNOSTKI NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W 2016 ROKU – PORÓWNANIE ŚREDNIEJ DLA POLSKI, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

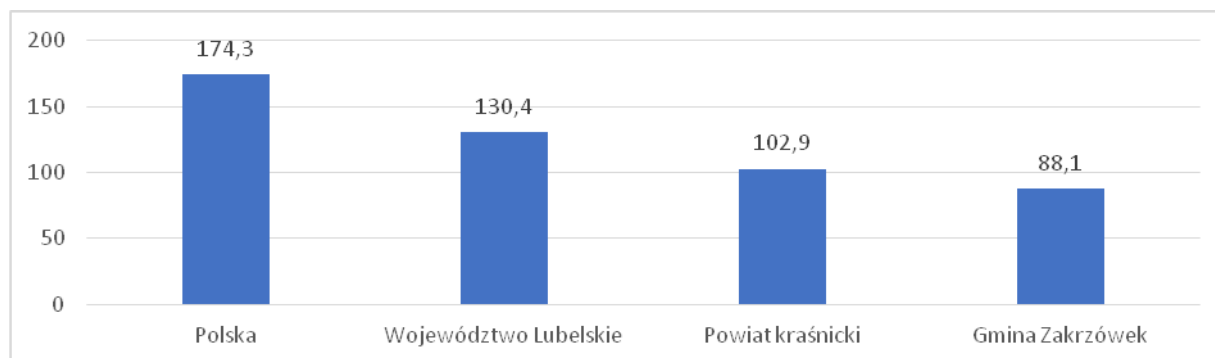
Wskaźnik ilości podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015 stopniowo wzrasta. W 2015 wyniósł 88,1. Jednak był to wynik gorszy w porównaniu z powiatem (102,9), jak i województwem lubelskim (130,4).

WYKRES 44. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE ZAKRZÓWEK W LATACH 2006–2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

WYKRES 45. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2016 ROKU – PORÓWNANIE ŚREDNIEJ DLA POLSKI, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy na terenie gminy zarejestrowanych było w 2016 roku 35 podmiotów gospodarczych - czyli o 3 więcej niż w roku poprzednim.

TABELA 35. LICZBA AKTYWNYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY W LATACH 2015-2016.

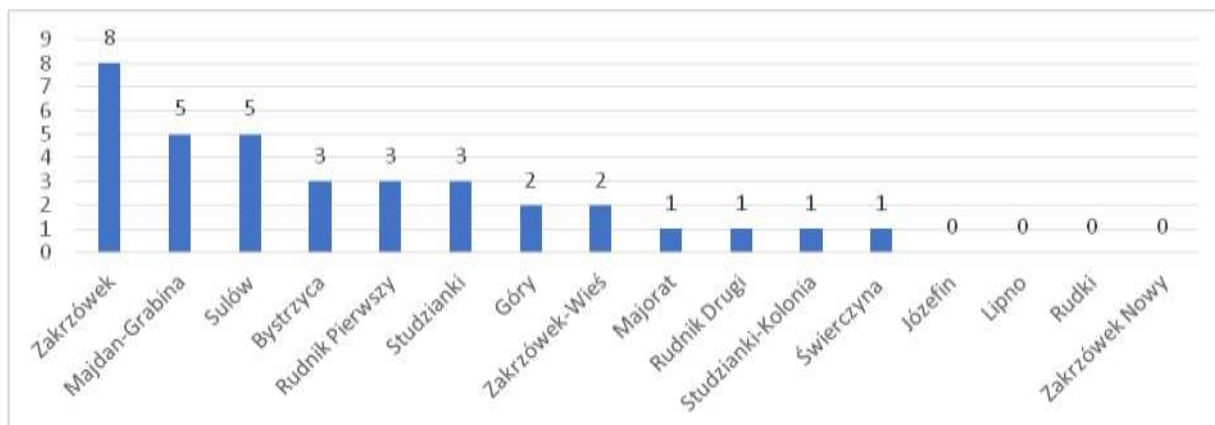
L.p.	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na koniec 2015 r.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na koniec 2016 r.
1.	Bystrzyca	2	3
2.	Góry	1	2
3.	Józefin	0	0
4.	Lipno	1	0
5.	Majdan-Grabina	3	5
6.	Majorat	1	1
7.	Rudki	1	0
8.	Rudnik Pierwszy	2	3
9.	Rudnik Drugi	1	1
10.	Studzianki	1	3
11.	Studzianki-Kolonia	1	1
12.	Sulów	6	5
13.	Świerczyna	0	1
14.	Zakrzówek	8	8
15.	Zakrzówek Nowy	0	0
16.	Zakrzówek-Wieś	4	2
Razem:		32	35

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG.

W 2016 roku najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych było w miejscowościach: **Zakrzówek** (8), **Majdan-Grabina** (5) oraz **Sulów** (5). Najmniejsza liczba przedsiębiorstw zarejestrowana była w miejscowościach **Zakrzówek Nowy** (0), **Rudki** (0), **Lipno** (0) oraz **Józefin** (0).

WYKRES 46. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH W GMINIE W 2016 ROKU.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

5.1.10.5. ROLNICTWO

Gmina zajmuje powierzchnię 9025,78 ha. Użytki rolne zajmują 7476,19ha, natomiast lasy i grunty leśne stanowią 391,42 ha. Użytki rolne stanowią 82,83% powierzchni gminy. W poniższej tabeli przedstawiono użytkowanie gruntów w gminie, zgodnie z PSR 2010.

TABELA 36. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GMINIE.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
grunty ogółem	8390,39
użytki rolne ogółem	7476,19
użytki rolne w dobrej kulturze	7344,24
pod zasiewami	6402,70
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	55,91
uprawy trwałe	478,90
sady ogółem	472,25
ogrody przydomowe	52,67
łąki trwałe	132,59
pastwiska trwałe	221,47
pozostałe użytki rolne	131,95
las i grunty leśne	391,42
pozostałe grunty	522,77

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Czynnikiem wpływającym na stan rolnictwa i intensywność produkcji rolnej jest struktura agrarna. W gminie dominują małe oraz średnie gospodarstwa rolne o pow. do 5 ha (45,90%), oraz gospodarstwa o powierzchni od 5-10 ha (25,17%) w tym zdecydowanie przeważa sektor indywidualny. Dominuje rolnictwo z przeważającą produkcją roślinno-zwierzęcą i z tendencją zwiększania produkcji ogrodniczo-sadowniczej. Struktura

wielkości gospodarstw rolnych na terenie gminy w porównaniu do struktury gospodarstw rolnych w powiecie jest korzystna. W gminie liczba gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha stanowią 4,58%.

TABELA 37. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	%	Powierzchnia	%
ogółem	1438	100,00%	8390,39	100,00%
do 1 ha włącznie	241	16,76%	171,75	2,05%
1 - 5 ha	660	45,90%	2273,34	27,09%
5 - 10 ha	362	25,17%	2812,89	33,52%
10 -15 ha	109	7,58%	1459,71	17,40%
15 ha i więcej	66	4,58%	1672,70	19,93%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL, Powszechnie Spisy Rolne 2010

W gminie największą powierzchnię zasiewów głównych ziemiopłodów stanowią zboża. Ich uprawy zajmują 79,83% zasiewów w gospodarstwach rolnych. Zaledwie 0,22% zasiewów stanowią warzywa gruntowe, natomiast uprawy przemysłowe 6,51%.

Analiza danych o powierzchni zasiewów zbóż podstawowych wskazuje na nierównomierne rozłożenie ich udziałów w powierzchni całkowitej. Największy areał stanowi jęczmień jary ponad 24,86%, natomiast najmniejszy pszenżyto jare 0,85%.

TABELA 38. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW W INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTWACH ROLNYCH (STAN NA 2010 R.).

Wyszczególnienie	ha	%
ogółem	6402,70	100,00%
zboża razem	5111,14	79,83%
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	4938,29	77,13%
pszenica ozima	1282,30	20,03%
pszenica jara	334,29	5,22%
żyto	66,48	1,04%
jęczmień ozimy	55,51	0,87%
jęczmień jary	1591,93	24,86%
owies	178,0	2,78%
pszenżyto ozime	138,25	2,16%
pszenżyto jare	54,59	0,85%
mieszanki zbożowe ozime	6,61	0,10%
mieszanki zbożowe jare	1230,33	19,21%
kukurydza na ziarno	34,84	0,54%
ziemniaki	127,03	1,98%
uprawy przemysłowe	417,04	6,51%
buraki cukrowe	222,90	3,48%

rzepak i rzepik razem	194,14	3,03%
strączkowe jadalne na ziarno razem	21,98	0,34%
warzywa gruntowe	14,14	0,22%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

W gminie wśród zwierząt gospodarskich dominuje hodowla drobiu 26782 szt. i trzody chlewnej 7427 szt. Bydło stanowi 3180 szt., konie 72 szt.

TABELA 39. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W GMINIE (STAN NA 2010 R.).

Zwierzęta gospodarskie	Liczba zwierząt
bydło razem	3180
bydło krowy	1725
trzoda chlewna razem	7427
konie	78
drób ogółem razem	26782

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

5.1.10.6. TURYSTYKA

Pod względem walorów naturalnych Gmina Zakrzówek należy do obszaru o stosunkowo wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które związane są przede wszystkim z położeniem w pobliżu parku krajobrazowego. Obecnie prawną ochroną krajobrazową objęta jest przeważająca część gminy. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w Gminie Zakrzówek wynosi 5 650 ha (57% powierzchni gminy)². Jest to jedna z największych powierzchni obszarów prawnie chronionych wśród gmin powiatu kraśnickiego.

Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu, rozciągającego się na terenie 5 gmin od zachodniego skłonu Roztocza po ujście Wyźnicy do Wisły pod Józefowem, o powierzchni ponad 292 km². Szata roślinna jest wyjątkowo bogata. Wąwozy są miejscem występowania wielu rzadkich gatunków, m.in. obuwika. Bardzo bogate florystycznie są zachowane fragmenty torfowisk w dolinie Wyźnicy. W drzewostanach leśnych występują m.in. buk i jodła w pobliżu swojego naturalnego zasięgu. Bogata jest także fauna obszaru m.in. jedyne w województwie stanowisko żołączy³. Obszar ten może stanowić dobre miejsce na wypoczynek, sprzyjające rozwojowi agroturystyki. Osobliwością przyrodniczą gminy są lasy i wąwozy, gdzie istnieją bardzo dobre warunki do wędrówek oraz uprawiania Nordic Walking.

Atrakcyjność turystyczną gminy, podkreśla także fakt, iż początki osadnictwa na jej terenie sięgają czasów prehistorycznych.

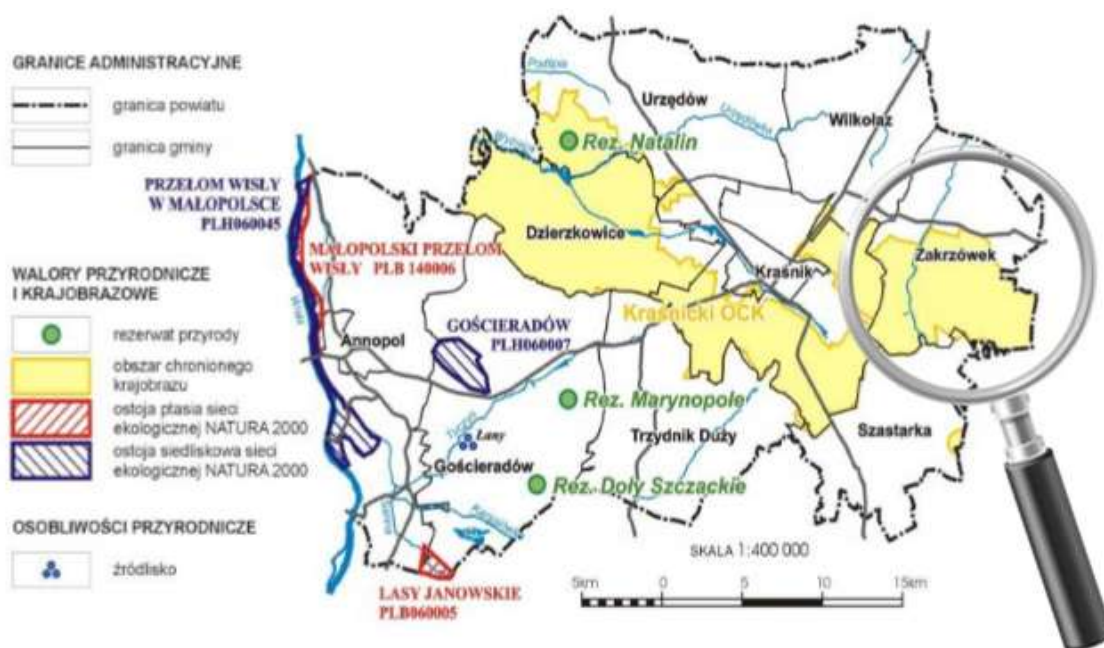
Miłośnicy narciarstwa szukający niezapomnianych wrażeń mogą się wybrać w sezonie do Sulowa, gdzie blisko źródeł Bystrzycy znajduje się stok narciarski. W ofercie są tutaj trzy

wyciągi narciarskie, wypożyczalnia sprzętu i miejsca spacerowe oraz tereny dla miłośników narciarstwa biegowego.

Niepowtarzalny rolniczy charakter gminy wykorzystywany jest także poprzez zgłoszenie lokalnych produktów kuchni regionalnej i tradycyjnej. Jest to przede wszystkim:

- Rudnicki pieróg jaglany – jest to prostokątne, ciemnobrązowe ciasto o słodkim smaku i zapachu miodu i mięty. Od lat pierogi są lubelską specjalnością kulinarną. Jeden z nich to pieróg z nadzieniem z kaszy jaglanej. Receptura pieroga jaglanego od pokoleń nie uległa zmianie. Pierogi są nadal główną potrawą podawaną podczas festynów, spotkań, konkursów kulinarnych promujących regionalną kuchnię.

MAPA 3. WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE POWIATU KRAŚNICKIEGO.

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015.

Najniższy stopień przedsiębiorczości na 100 mieszkańców występuje w sołectwach: Bystrzyca, Góry, Józefin, Majdan-Grabina, Rudnik Drugi, Studzianki, Studzianki-Kolonia, Świerczyna i Zakrzówek Nowy.

Szczegółowa charakterystyka poziomu przedsiębiorczości w poszczególnych sołectwach Gminy Zakrzówek została zaprezentowana w poniższej tabeli.

TABELA 40. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 100 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ZAKRZÓWEK.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności 2016	Liczba podmiotów gospodarczych w 2015 r.	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Przekroczenie PONIŻEJ	Liczba podmiotów gospodarczych w 2016 r.	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Przekroczenie PONIŻEJ	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE GOSPODARCZEJ
			Próg	0,41	Próg	4,00			
1.	Bystrzyca	766	2	0,26	1,00	3	0,39	1,00	2
2.	Góry	265	1	0,38	1,00	2	0,75	1,00	2
3.	Józefin	91	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	2
4.	Lipno	156	1	0,64	0,00	0	0,00	1,00	1
5.	Majdan-Grabina	790	3	0,38	1,00	5	0,63	1,00	2
6.	Majorat	152	1	0,66	0,00	1	0,66	1,00	1
7.	Rudki	172	1	0,58	0,00	0	0,00	1,00	1
8.	Rudnik Pierwszy	307	2	0,65	0,00	3	0,98	1,00	1
9.	Rudnik Drugi	333	1	0,30	1,00	1	0,30	1,00	2
10.	Studzianki	508	1	0,20	1,00	3	0,59	1,00	2
11.	Studzianki-Kolonia	251	1	0,40	1,00	1	0,40	1,00	2
12.	Sulów	925	6	0,65	0,00	5	0,54	1,00	1
13.	Świerczyna	45	0	0,00	1,00	1	2,22	1,00	2
14.	Zakrzówek	1332	8	0,60	0,00	8	0,60	1,00	1
15.	Zakrzówek Nowy	101	0	0,00	1,00	0	0,00	1,00	2
16.	Zakrzówek-Wieś	467	4	0,86	0,00	2	0,43	1,00	1
Razem:		6661	2,00	0,41	9,00	2,19	0,53	16,00	25,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek.

5.2. SPOSÓB WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY.

5.2.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE:

Zgodnie z przyjętymi definicjami: stanu kryzysowego, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazane zostały sfery i negatywne zjawiska, które w szczególności powinny być podstawą do identyfikacji danego obszaru jako obszaru zdegradowanego, a dalej obszaru rewitalizacji. Powyższe cechy – leżące u podstaw identyfikacji sytuacji problemowych – należy traktować także jako ramy interwencji, zgodnie z zasadą, że interwencja powinna być ukierunkowana na likwidację lub ograniczenie sytuacji problemowej.

5.2.2. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez zbadanie wskaźników dotyczących miejscowości lub sołectw pod kątem wykazywania stanu kryzysowego.

Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

1. Dla wszystkich sołectw przeprowadzono diagnozę (analizę wskaźnikową), mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.
2. Do obszaru zdegradowanego zaliczono miejscowości spełniające jednocześnie następujące kryteria:
  - a) analiza wskaźnikowa pokazała największe nagromadzenie negatywnych zjawisk z zakresu:
    - bezrobocia (wskaźnik liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców lub liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców),
    - ubóstwa (wskaźniki dotyczące ubóstwa, zdrowia, zaradności życiowej, bezrobocia uwzględniające liczby osób korzystających z opieki społecznej ze względu na występowanie danego problemu na 100 mieszkańców),
    - przestępczości (wskaźniki dotyczące, przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców),
    - niskiego poziomu edukacji (wskaźnik średnia wyniku egzaminu szóstoklasistów),

- ❑ niskiego poziomu kapitału społecznego (wskaźniki liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców, kwota pozyskanych z Gminy środków na projekty dla miejscowości na 100 mieszkańców, oraz wskaźnik ilości złożonych wniosków o dotację do urzędu gminy na 100 mieszkańców),
  - ❑ niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (wskaźnik liczba osób uczestniczących na zebraniach przy uchwaleniu funduszu sołectkiego i kwota dofinansowania na fundusz sołectki na 100 mieszkańców),
- b) występowanie przynajmniej jednego policzonego w analizie wskaźnikowej negatywnego zjawiska z zakresu:
- ❑ gospodarczego – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
  - ❑ środowiskowego – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
  - ❑ przestrzenno-funkcjonalnego – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, lub
  - ❑ technicznego – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Diagnoza wskazuje na 8 miejscowości, które spełniają warunki do uznania ich za obszary zdegradowane. Zgodnie z przyjętą metodologią do wyliczenia intensywności stanu kryzysowego przyjęto wyniki analizy wskaźnikowej dla sześciu podstawowych obszarów społecznych czyli ubóstwa, przestępczości, bezrobocia, edukacji, aktywności społecznej (uczestnictwo z życia publicznym i kulturalnym) i kapitału społecznego. Dodatkowo na tym obszarze występują negatywne zjawiska z obszaru gospodarczego, środowiskowego, technicznego i przestrzenno-funkcjonalnego. Problem obrazowany jest wskaźnikiem, który najczęściej jest ukazuje zjawisko w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy wskaźnik ten przyjmuje w sołectwie wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla całej gminy. Suma wyliczeń została zaprezentowana w tabeli 41 i 42. Sołectwa zostały uszeregowane zgodnie z natężeniem występowania wszystkich policzonych wartości wskaźników.

TABELA 41. SOŁECTWA SPEŁNIAJĄCE WARUNKI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ZE WZGLĘDU NA CZYNNIKI I ZJAWISKA KRYZYSOWE SPOŁECZNE Z ZAZNACZENIEM MIEJSCOWOŚCI UZNANYCH ZA OBSZAR REWITALIZACJI.

L.p.	Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze ubóstwa	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze edukacji	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym)	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze kapitału społecznego	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE SPOŁECZNEJ
1.	Rudki	8	1	4	2	1	1	17
2.	Lipno	5	1	2	2	1	1	12
3.	Zakrzówek	2	1	4	2	2	0	11
4.	Studzianki	2	0	4	1	2	1	10
5.	Majorat	6	1	0	2	0	1	10
6.	Świerczyna	7	0	0	2	0	1	10
7.	Bystrzyca	1	0	4	2	2	0	9
8.	Józefin	6	0	2	0	0	1	9
9.	Zakrzówek Nowy	4	1	0	2	0	1	8
10.	Rudnik Pierwszy	3	0	2	0	2	0	7
11.	Rudnik Drugi	4	0	1	0	2	0	7
12.	Studzianki-Kolonia	2	1	2	1	1	0	7
13.	Sulów	0	1	2	1	2	1	7
14.	Góry	0	1	0	2	2	1	6
15.	Zakrzówek-Wieś	1	1	0	2	2	0	6
16.	Majdan-Grabina	0	0	0	1	2	0	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek, Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku, Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych, KPP w Kraśniku, Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku, ankiet konsultacyjnych.

TABELA 42. SOŁECTWA SPEŁNIAJĄCE WARUNKI OBSZARU REWITALIZACJI – OBECNOŚĆ POZOSTAŁYCH NEGATYWNYCH CZYNNIKÓW I ZJAWISK.

Lp.	Miejscowość	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze gospodarczym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze środowiskowym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze technicznym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestrzenno-funkcjonalnej
1	Rudki	1	2	0	6
2	Studzianki	2	2	1	3
3	Bystrzyca	2	2	1	3
4	Zakrzówek	1	3	1	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zakrzówek, Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzówku, Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych, KPP w Kraśniku, Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku, ankiet konsultacyjnych.

5.2.3. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy, zgodnie z Wytycznymi MR. Do powierzchni obszaru rewitalizacji należy zaliczyć rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji. Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

Dodatkowo mając na uwadze, że delimitacja obszaru rewitalizacji podlega ograniczeniu ze względu na liczbę mieszkańców i wielkość, zdecydowano, że na obszarze rewitalizowanym powinna znajdować się infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary lub tereny), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Takie określenie obszaru rewitalizacji pozwoli na odnowę zdegradowanych przestrzeni wiejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych w tym gospodarczych.

Rewitalizacja jest prowadzona na obszarach, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskiem degradacji, czyli stanem kryzysowym. Oznacza to, że nie prowadzi się rewitalizacji na terenach, które nie mogą być zdefiniowane jako zdegradowane, znajdujące się w kryzysie. Degradacja ma obejmować przestrzeń, funkcję i substancję. To znaczy, że możemy mówić o obszarze zdegradowanym w sytuacji, gdy na danym obszarze stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej (substancja) danego obszaru, czy przestrzennej, ale także jest związany ze sferą gospodarczą i społeczną (funkcja) terenu. Warto w tym miejscu podkreślić, że rewitalizacja ma rozwiązywać problemy danego obszaru związane ze wszystkimi sferami, a nie jedną z nich. Dlatego też nie można mówić o rewitalizacji w miejscu, gdzie planowane są do wdrożenia jedynie przedsięwzięcia związane np. z remontem zniszczonych przestrzeni, czy budową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a pomijając działania bezpośrednio wpływające pozytywnie na rozwój ekonomiczny i społeczny danego obszaru. Ale także nie należy pomijać aspektu działań infrastrukturalnych. Działania infrastrukturalne powinny być narzędziem do osiągnięcia celów ekonomicznych i społecznych i być tym celom podporządkowane.

Na obszarze zdegradowanym zaproponowano obszary do rewitalizacji. Aby prawidłowo określić obszar rewitalizacji uznano za konieczne uszczegółowienie kryteriów. Po pierwsze uznano, że do obszaru rewitalizacji muszą wejść obszary zamieszkane.

Według wytycznych MR na obszarze rewitalizacji powinno istnieć nagromadzenie negatywnych zjawisk przynajmniej w takim zakresie jak na obszarze zdegradowanym.

Po drugie przyjęto, że aby część obszaru zdegradowanego uznać za obszar rewitalizacji powinna znajdować się na nim infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. W przypadku braku takiej infrastruktury realizacja projektów i działań społecznych bezpośrednio na terenie takiej miejscowości jest utrudniona lub niemożliwa. W takich przypadkach działania inwestycyjne należy prowadzić w innym miejscach gminy, jak najbliższej obszarze gdzie nagromadziły się negatywne zjawiska. Niestety gmina nie posiada w tym momencie odpowiednich zasobów do utworzenia potrzebnej infrastruktury od podstaw. Podejmowane będą działania ułatwiające dostępność projektów rewitalizacyjnych dla mieszkańców całego obszaru zdegradowanego.

Ostatnim kryterium było takie określenie obszaru rewitalizacji, aby w jego granicach znajdowały się obiekty, które same w sobie nie muszą być zdegradowane, ale w oparciu o ich infrastrukturę można prowadzić szereg działań i projektów służących celowi rewitalizacji społecznej, gospodarczej itp. np. świetlica, szkoła, ośrodek kultury. Podobnie w tym przypadku brak takiej infrastruktury uniemożliwia prowadzenie działań rewitalizacyjnych bezpośrednio w społeczności.

Wszystkie trzy kryteria spełniają następujące miejscowości objęte obszarem zdegradowanym:

1. Bystrzyca - obszary i obiekty to: szkoła podstawowa i punkt przedszkolny, Boisko plac zabaw
2. Zakrzówek - obszary i obiekty to: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, punkt przedszkolny, boisko wielofunkcyjne, hala sportowa, plac zabaw, biblioteka, izba regionalna, dom kultury, stadion sportowy
3. Rudki - obszary i obiekty to: działka na terenie miejscowości należąca do Gminy.
4. Studzianki – obszary i obiekty: remiza strażacka, działki należące do Gminy.

Liczba ludności w 2016 r. na terenie całej gminy to 6661 osób, łącznie w 4 miejscowościach obszaru rewitalizacji zamieszkuje 1990 osób co daje mniej niż 30% mieszkańców gminy czyli mniej niż 1998 osób.

Powierzchnia całej Gminy Zakrzówek to 9025,78 ha. Obszar rewitalizacji to łącznie 1355,6013 ha, jest mniejszy niż 1805,15 ha, które stanowią 20% powierzchni Gminy.

6. WIZJA I CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

6.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI).

"Zapewnienie na obszarze rewitalizacji dostępu do podstawowej infrastruktury dla dobrej jakości życia, dbałość o atrakcyjne miejsca pracy, gwarancja edukacji dostosowanej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, zwiększenie dostępności kultury w życiu społeczności lokalnej, ograniczenie wykluczenia społecznego, troska o środowisko naturalne - stworzenie dobrych i bezpiecznych warunków życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców."

6.2. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE ZIDENTYFIKOWANYM POTRZEBOM REWITALIZACYJNYM KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK.

W niemal wszystkich podobszarach rewitalizacji największym problemem jest bezpieczeństwo mierzone wskaźnikami związanymi z przestępczością. Ważnym czynnikiem negatywnym jest bezrobocie oraz niski poziom kapitału społecznego. Poniżej przedstawione cele są wynikiem konsultacji ze społecznością lokalną poszczególnych sołectw. Są odpowiedzią na problemy wynikające z diagnozy oraz sformułowane na podstawie badań ankietowych. Wynikają z nich propozycje fiszek projektowych będących odpowiedzią na zidentyfikowane problemy.

Włączenie osób i grup zagrożonych wykluczeniem ze społeczności oraz mających ograniczony dostęp do usług i infrastruktury w przypadku obszarów rewitalizacji w Gminie Zakrzówek dotyczy całych sołectw. Obszary wiejskie charakteryzują się dużą hermetycznością oraz wzajemnymi powiązaniem. Lokalne inicjatywy wymagają czasu i cierpliwości u pomysłodawców, kiedy jednak przekonają do siebie mieszkańców często w projekty angażuje się duża część społeczności. Działaniem, które pomaga uzyskać akceptację lokalnej społeczności są konsultacje społeczne oraz praca w terenie. Podjęcie skutecznych działań jest najtrudniejszym wyzwaniem, ze względu na złożoność problemów oraz niewystarczające środki. Opracowanie programu rewitalizacji oraz wcześniejsza praca w terenie mająca znamiona działań rewitalizacyjnych pozwoliły na zgromadzenie pomysłów oraz wskazanie potencjalnych aktywnych osób i grup. Zgodnie z ideą rewitalizacji planowanie LPR w pierwszym kroku skupia się na likwidacji barier dla poszczególnych grup, które wymagają wsparcia.

Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podstawową barierą na obszarach wytypowanych do rewitalizacji jest niedostatek lub brak znaczny stopień degradacji infrastruktury, którą można wykorzystać do prowadzenia działań o charakterze rewitalizacji społecznej. Kluczowe inwestycje to głęboka modernizacja obiektów świetlic i budynków należących do gminy aby można było stworzyć przestrzeń do Rozwoju lokalnej kreatywności i aktywności. Dodatkowo w ramach celu modernizowane będą obiekty rekreacji i sportu.

Wskaźnik monitorowania dla celu – Wskaźnik monitorowania dla celu - liczba obiektów infrastruktury służącej rewitalizacji.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki dotyczące kapitału ludzkiego zawarte w analizie wskaźnikowej.

Cel. 2 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

Działania skierowane na poprawę sytuacji na rynku pracy będą skierowane do osób bezrobotnych oraz osób młodych. Będą to działania edukacyjne (w tym szkolenia zawodowe), informacyjne oraz wsparcie techniczne w ubieganiu się o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub udział w projektach unijnych szkoleniowych i doradczych. Grupą docelową w ramach celu 2 są też przedsiębiorcy w szczególności zamierzający tworzyć nowe miejsca pracy. Wsparcie skierowane będzie na rozwój istniejących firm oraz zakładanie nowych przedsiębiorstw.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki przedsiębiorczości i bezrobocia zawarte w analizie wskaźnikowej.

Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem.

Przestępczość i ubóstwo spowodowane jest najczęściej niezaradnością życiową rodzin oraz dysfunkcjami związanymi z uzależnieniem od alkoholu. Działania skierowane na poprawę stanu w tym obszarze skierowane będą do grup i osób objętych pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji, oraz młodzieży i dzieci w obszarze profilaktyki. Charakter działań to profilaktyka, wsparcie leczenia oraz działania edukacyjne oraz integracyjne. Kierunki działań to:

- prowadzenie w szkołach i innych placówkach – programów profilaktycznych (informacja i edukacja);
- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców, tak aby potrafili prowadzić profilaktykę związaną z używaniem substancji psychoaktywnych;

- wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu oraz programów i przedsięwzięć profilaktycznych;
- wdrażanie możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w ośrodku kultury, w świetlicach środowiskowych we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami z terenu gminy;
- imprezy integracyjne dla rodzin promujące zdrowy i aktywny tryb życia;
- wdrażanie programów profilaktyczno – interwencyjnych w odniesieniu do różnych grup; zagrożonych wykluczeniem społecznym
- tworzenie grup samopomocowych, grup wsparcia i terapeutycznych (grupy AA, grupy młodzieżowe);

Wspierane będą pomysły z zakresu:

- prowadzenie terapii rodzinnej i specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego;
- wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz rodzin;
- zwiększenie zakresu wsparcia społecznego rodzin;
- kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich przez szkołę (pedagogizacja rodziców);
- współpracę różnych instytucji w zakresie diagnozowania warunków życia rodziny i organizowania działań pomocowych

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki ubóstwa i przestępczości zawarte w analizie wskaźnikowej.

Cel. 4 Wzrost zaangażowania w życie społeczne i kulturalne mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Działania poprawiające stan kapitału społecznego to przede wszystkim wsparcie organizacji w realizacji ich pomysłów i projektów dających szansę poprawy stanu lokalnych społeczności, rozwój instytucjonalny i merytoryczny wsparcie organizacyjne. Działania te skierowane będą na wsparcie istniejących stowarzyszeń i innych organizacji pozarządowych, ich członków oraz na realizację nowych przedsięwzięć, projektów oraz wspieranie rozwoju nowych podmiotów. Głównym celem wspieranych organizacji będzie integracja społeczności lokalnej. Podczas naboru fiszek projektowych pojawił się szereg ciekawych pomysłów realizowanych w oparciu o zrewitalizowaną infrastrukturę społeczną, kulturalną i sportową. Bariera jest brak lub niedostateczna jakość infrastruktury społecznej świetlic, domów ludowych, klubów. W ramach celu bariera ta będzie

likwidowana poprzez modernizację istniejącej infrastruktury oraz adaptację i rewitalizację budynków aktualnie pełniących inne funkcje.

Działania skierowane będą szczególnie do osób dotychczas nie zainteresowanych lub pozbawionych możliwości większego zaangażowania społecznego. Będą to między innymi seniorzy, osoby z niskim wykształceniem, osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne ale także osoby w trudnej sytuacji życiowej, matki pozostające poza rynkiem pracy ze względu na wychowywanie dzieci, osoby ze względu na pracę nie mające informacji o działaniach społeczności oraz szereg innych grup, które mogą bardziej zaangażować się społecznie z korzyścią dla siebie i społeczności.

Podjęte zostaną działania informacyjne i edukacyjne skierowane na przełamywanie postawy bierności wobec lokalnych procedur demokratycznych, szczególnie w obszarze funduszu sołectkiego, konsultacji społecznych decyzji ważnych dla społeczności. Działania przewidziane w tym celu charakteryzować będzie wspólne działanie, włączanie się mieszkańców, realizacja oddolnych pomysłów. Działanie jednoczy całą wspólnotę tej małej miejscowości. Przywracanie wspólnoty przez działania integracyjne, tworzenie przestrzeni do spotkań i podtrzymywania relacji jest punktem wyjścia do dalszych bardziej zaawansowanych projektów.

Pozostałe kierunki działań to:

- zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych;
- umacnianie pozytywnych postaw wobec osób w podeszłym wieku, a także uczenie szacunku dla tradycji;
- organizowanie spotkań integracyjnych (między innymi okolicznościowych);
- aktywne działania zagospodarowujące czas dzieci;
- działania rozwijające kompetencje dzieci;
- działania uczące kreatywności i postaw przedsiębiorczych;
- zachęta do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Wskaźnik monitorowania dla celu - liczba operacji i projektów integrujących środowisko obszaru rewitalizacji.

Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

W trakcie badań diagnostycznych wskazano na lokalne zasoby, ale także bariery i ograniczenia w rewitalizacji obszarów, gdzie nagromadzenie zjawisk kryzysowych jest największe. Na podobszarach rewitalizacji istnieją niezagospodarowane przestrzenie w tym na terenie miejscowości Zakrzówek, Rudki i Studzianki oraz w Bystrzycy, które

mogą służyć jako tereny rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jednak obecnie ze względu na słaby poziom zagospodarowania tego terenu możliwości są ograniczone. W przyszłości część terenów może zacząć pełnić nowe funkcje związane z turystyką. W ramach celu przewiduje się też działania związane z udostępnieniem terenów zielonych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, podniesieniem poziomu czystości obszarów, inwestycjami w OZE oraz działaniami pro środowiskowymi itp..

Wskaźnik monitorowania dla celu - liczba obiektów lub przestrzeni publicznych poddanych procesom rewitalizacji.

7 LISTA PLANOWANYCH, PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z ICH OPISAMI ZAWIERAJĄCYMI, W ODNIESIENIU DO KAŻDEGO PROJEKTU/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO, CO NAJMNIEJ: NAZWĘ I WSKAZANIE PODMIOTÓW GO REALIZUJĄCYCH, ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ, LOKALIZACJĘ (MIEJSCE PRZEPROWADZENIA DANEGO PROJEKTU), SZACOWANĄ WARTOŚĆ, PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI.

Poniżej przedstawiono projekty rewitalizacyjne dotyczące każdego z podobszarów rewitalizacji. Projekty wzajemnie się ze sobą uzupełniają, jednocześnie są podzielone w taki sposób, aby można było rewitalizację prowadzić etapami. Każdy podobszar rewitalizacji ma własne priorytetowe projekty jednak przewidziane jest łączenie poszczególnych pomysłów w jeden lub kilka dużych projektów dotyczących całego obszaru rewitalizacji. Cele LPR sformułowano dla całego obszaru rewitalizacji. W każdym podobszarze rewitalizacji występują mniej więcej te same problemy o różnym nasileniu dlatego przyjęto jednolite dla wszystkich podobszarów cele. Każdy projekt o charakterze inwestycyjnym będzie przygotowaniem miejsc i przestrzeni dla projektów społecznych proponowanych przez mieszkańców oraz organizacje i instytucje.

Oprócz projektów inwestycyjnych, oraz propozycji składanych przez mieszkańców, OSP czy rady sołectek, LPR przewiduje projekty społeczne skierowane do osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Te projekty będą realizowane na terenie każdego podobszaru rewitalizacji z wykorzystaniem infrastruktury wskazanej w poszczególnych projektach. Koordynacja i zarządzanie całym projektem tego typu pozostawać będzie w zakresie OPS lub podmiotu prywatnego realizującego projekt w partnerstwie. Jest to wskazane ze względu na stopień trudności przy realizacji tego typu operacji.

Wszystkie projekty wpisują się w cele LPR, a te wynikają z problemów określonych w diagnozie oraz zgłaszanych przez mieszkańców w procesie konsultacji społecznych poprzez ankietę i fiszki projektowe. Duży nacisk na rewitalizację obiektów, które mogłyby służyć społeczności wynika z konieczności przełamania bariery jaką jest na terenie całego obszaru rewitalizacji niewielka ilość i duży stopień degradacji takich budynków co wskazano w fiszkach zgłaszanych przez mieszkańców.

7.1 LISTA PROJEKTÓW W POSZCZEGÓLNYCH PODOBSZARACH REWITALIZACJI

Nazwa projektu: Rewitalizacja dawnego budynku Urzędu Gminy Zakrzówek ze zmianą funkcji użytkowej na Centrum Aktywności Lokalnej wraz z izbą tradycji regionalnych jako multimedialne centrum wiedzy, kultury i informacji w miejscowości Zakrzówek.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Projekt będzie polegał na rewitalizacji zdegradowanego budynku znajdującego się na działce (dz. ewid. Nr 899/1), w którym była siedziba Urzędu Gminy Zakrzówek oraz nadanie mu nowej funkcji użytkowej w zakresie społecznym i kulturalnym wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem.

Z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika, iż teren ten potrzebuje infrastruktury mogącej być miejscem na realizację przedsięwzięć mających wpływ na minimalizację wykluczenia społecznego, w tym osób starszych. Obiekt zostanie przebudowany w celu stworzenia nowoczesnej, funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni dostępnej dla mieszkańców Gminy. Budynek dostosowany będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Będzie pełnił funkcję społeczno-kulturalną. Stanie się miejscem, w którym swoją działalność będą mogły realizować organizacje pozarządowe działające na rzecz osób wykluczonych społecznie. W budynku planowane są pomieszczenia: świetlica, pomieszczenia gospodarcze, sala konferencyjna do spotkań, pomieszczenia izby tradycji regionalnych, sala komputerowa. W związku z potrzebą promowania przedsiębiorczości zapewnione zostanie miejsce na inkubator przedsiębiorczości. W otoczeniu terenu inwestycji planuje się miejsce na obsługę komunikacyjną, ścieżki rekreacyjne wśród zaaranżowanego ogrodu z altaną i miejscem dla dzieci (plac zabaw).

Wsparcie zostanie skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem zamieszkujące obszar rewitalizacji, a także podmioty gospodarcze i instytucje

korzystające z rezultatów projektu. Będzie to młodzież, seniorzy, osoby bezrobotne, podopieczni OPS, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy.

Wskazane wyżej osoby będą korzystały z utworzonego Centrum Aktywności Lokalnej poprzez udział w spotkaniach, warsztatach, imprezach okolicznościowych, będą miały możliwość korzystania z izby tradycji oraz sali komputerowej.

Przedsiębiorcy będą mieli możliwość korzystania z inkubatora przedsiębiorczości, który będzie służył promowaniu oraz rozwojowi przedsiębiorczości.

Przedsiębiorstwa w ramach utworzonego inkubatora przedsiębiorczości będą mogły uzyskać m.in. wsparcie doradcze w prowadzonej działalności gospodarczej, możliwość korzystania po preferencyjnych cenach z powierzchni biurowej, magazynowej, wystawienniczej, pomoc merytoryczną w zarządzaniu firmą, udostępnienie zaplecza i usług biurowych, nawiązanie współpracy pomiędzy firmami.

Dodatkowo grupą docelową będą organizacje pozarządowe, które będą mogły wykorzystywać powstałą infrastrukturę do prowadzonych działań na rzecz społeczności lokalnej.

Do realizacji przedsięwzięcia będą wykorzystywani animatorzy oraz wolontariusze, którzy będą realizować działania przewidziane w ramach funkcjonowania utworzonego Centrum Aktywności Lokalnej. Planowane jest poszerzenie oferty edukacyjnej poprzez utworzenie: „Kącika Malucha”, „Klubu seniora”, projekt „Senior+” w ramach których prowadzone będą systematyczne spotkania. W Centrum Aktywności Lokalnej poprawi się funkcjonalność i jakość usług, a poszerzona oferta kulturalno-edukacyjna umożliwi zaktywizowanie różnych grup wiekowych społeczności lokalnej.

Ważnym obszarem działania obiektu będzie profilaktyka antynarkotykowa i antyalkoholowa wśród młodzieży. Prowadzone będą działania mające na celu edukację w celu obniżenia podatności na negatywne zachowania prowadzące do czynów przestępczych i wykroczeń oraz działań niebezpiecznych dla młodych ludzi. Działanie to wprost wpisuje się w zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji nagromadzenia negatywnych zjawisk z obszaru przestępczości.

Potrzebne prace:

Wymiana pokrycia dachowego, stolarki, remont elewacji, ogrzewanie, itp. zagospodarowanie otoczenia (generalnie kompleksowa rewitalizacja)

Potrzebne wyposażenie to między innymi:

- zakup wyposażenia izby regionalnej (regały, itp.);
- zakup i instalacja nowoczesnego sprzętu komputerowego;

- dostosowanie budynku do obsługi osób niepełnosprawnych;
- zakup wyposażenia pomieszczeń gospodarczych i biurowych;
- zakup wyposażenia sali konferencyjnej;
- zakup wyposażenia świetlicy;

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: ok. 1 000 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 2020-2022

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Działania warsztatowe prowadzone w Centrum Aktywności Lokalnej będą pozyskiwane ze środków UE oraz ze środków własnych Gminy Zakrzówek oraz podmiotów realizujących zaproponowane działania.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na uporządkowanie ładu przestrzennego przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji – zagospodarowanie terenu na cele społeczno-gospodarcze oraz kulturowe mieszkańców.

W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie 1 obiekt infrastruktury zlokalizowany na rewitalizowanym obszarze. Obiekt ten zostanie dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do odbudowy więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania; rozwoju aktywności gospodarczej poprzez poprawę warunków do rozwoju przedsiębiorczości; poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców; wzmocnieniu kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej; rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne; zapobieganie przestępczości.

Nazwa projektu: „Senior +”

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem.

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Opis projektu: Projekt „Senior+” zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym.

W ramach programu udostępniana będzie seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu a także zaktywizowanie i zaangażowanie w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

Projekt „Senior+” zapewnia wsparcie seniorom poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym.

2. Potrzebne zasoby

1. ludzkie: Terapeuta, rehabilitanci, koordynatorzy, którzy będą zajmować się organizacją poradnictwa i spotkań.

2. rzeczowe: Do realizacji zadań zostaną wykorzystane pomieszczenia wraz z koniecznym wyposażeniem w dawnym budynku urzędu Gminy Zakrzówek będącego projektem rewitalizacji.

Miejsce realizacji projektu: Obszar rewitalizacji Zakrzówek.

Szacowana wartość projektu: 80 000,00 zł rocznie

Planowany okres realizacji: 2019-2022

Źródło finansowania: Fundusze UE „Program Senior+”/środki gminy (wkład własny)

Prognozowane rezultaty: Zahamowanie zjawiska wykluczenia społecznego osób starszych ograniczenie ubóstwa i zaangażowanie seniorów w życie społeczności.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Wzmocnienie kapitału społecznego oraz wzrost jakości życia seniorów.

Nazwa projektu: Adaptacja budynku komunalnego na potrzeby Przedszkola Publicznego w Zakrzówku

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Projekt będzie polegał na adaptacji budynku (dz. ewid. Nr 899/1, 899/2) wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tj. plac zabaw, zielona klasa, ścieżka dydaktyczna.

Z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika, iż teren nie jest wystarczająco wyposażony w infrastrukturę techniczną i społeczną. Problemem jest także niski poziom edukacji i kapitału społecznego. Dzięki adaptacji budynku komunalnego stworzone zostanie miejsce, dzięki któremu możliwa będzie realizacja przedsięwzięć mających wpływ na poprawę w sferze wspomnianych zagadnień. Obiekt zostanie zmodernizowany w celu stworzenia nowoczesnej, funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni dostępnej dla dzieci obszaru rewitalizacji. Będzie pełnił funkcję społeczno-kulturalną. Stanie się miejscem integracji dzieci, które poprzez dostęp do zajęć kulturalnych, edukacyjnych czy rekreacyjnych będą mogły rozwijać swoje zdolności i produktywnie spędzać czas. Plac zabaw, zielona klasa oraz ścieżka dydaktyczna będą doskonałą przestrzenią do zabawy na świeżym powietrzu.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 1 500 000 zł

Planowany okres realizacji: 2019-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Dofinansowanie 85%.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na uporządkowanie ładu przestrzennego przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji – zagospodarowanie terenu na cele edukacyjne, społeczne oraz kulturowe mieszkańców.

W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie 1 obiekt infrastruktury zlokalizowany na rewitalizowanym obszarze. Sposób pomiaru: dokumentacja budowlana, odbiory itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców oraz wzmocnienia kapitału społecznego, poprawia się możliwości edukacji przedszkolnej zmieni się na lepsze sytuacja niektórych matek, pozostających biernymi zawodowo ze względu na konieczność opieki nad dziećmi.

Nazwa projektu: Modernizacja centrum miejscowości Zakrzówek

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 5 Poprawa sfery przestrzenno funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Modernizacja przestrzeni publicznej w centrum miejscowości Zakrzówek (dz. ewid. Nr 763, 769, 762/2) poprzez odnowę nawierzchni dróg, placów, budowę chodnika, nasadzenia (drzewa, krzewy, itp.) wraz z urządzeniami małej architektury i monitoringiem, a także oświetleniem. Na terenie planowanej inwestycji odbywają się uroczystości patriotyczne oraz lokalne. Poza tym teren będzie pełnił rolę rekreacyjną dla mieszkańców Zakrzówka. Działania zwiększą bezpieczeństwo na tym terenie, na którym często dochodzi do incydentów o charakterze chuligańskim.

Dzięki podjętym działaniom możliwa będzie nie tylko poprawa warunków do rekreacji i wzrost bezpieczeństwa, ale także wzmocnienie lokalnego patriotyzmu wśród społeczności, co wpłynie na integrację mieszkańców rewitalizowanego obszaru. Ponadto młodzi ludzie zwiększą swoją wiedzę na temat historii i zaangażują się w opiekę nad miejscem.

Część lokalnych wydarzeń plenerowych i festynów także będzie organizowana na terenie placu.

We współpracy ze szkołami oraz wolontariuszami przygotowane będą różne wydarzenia dotyczące historii. Młodzieży powierzona będzie też dbałość o porządek i czystość terenu, w ten sposób zostaną włączeni w odpowiedzialność za ważną część miejscowości. Osiągnięty zostanie efekt prewencji.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 500.000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Dofinansowanie 85%.

Prognozowane rezultaty: Jedna zrewitalizowana przestrzeń publiczna - sposób pomiaru - dokumenty zakupu, dokumenty projektu. itp. Każdego roku odbędzie się minimum 1 gminna uroczystość patriotyczna.

Realizacja projektu pozwoli na uporządkowanie ładu przestrzennego przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji - zagospodarowanie terenu na cele społeczne oraz kulturowe mieszkańców.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do odbudowy więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania, poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców, wzmocnieniu kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej. Nastąpi poprawa bezpieczeństwa na terenie obszaru rewitalizacji.

Nazwa projektu: Rozbudowa placu zabaw i budowa siłowni zewnętrznej w Zakrzówku

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: W miejscowości Zakrzówek, w której nagromadzenie negatywnych zjawisk jest wysokie, brakuje obiektów gdzie można spędzać czas a te obiekty, które istnieją są w złym stanie technicznym. Projekt będzie polegał na utworzeniu miejsca spotkań z placem zabaw na działce wewnątrz miejscowości. Pomysł obejmuje rozbudowę istniejącego placu zabaw i budowę siłowni zewnętrznej w Zakrzówku (dz. ewid. Nr 1279). Powstanie 8 nowych urządzeń na placu zabaw oraz 10 urządzeń siłowni wraz z zagospodarowaniem najbliższego terenu (ławeczki, nasadzenia, stojaki na rowery, itp.) Dzięki realizacji tej inwestycji zwiększy się możliwości integracji mieszkańców obszaru zdegradowanego, szczególnie rodziców z dziećmi oraz seniorów. Młodzi ludzie zachęceni będą do dbania o to miejsce, a dzieci ze szkoły podstawowej będą pomagać przy dbaniu o czystość miejsca w ramach akcji sprzątania świata i innych.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 100 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach PROW na lata 2014-2020.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na uporządkowanie ładu przestrzennego przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji – zagospodarowanie terenu na cele społeczne oraz rekreacyjne mieszkańców.

Utworzone zostanie miejsce spotkań, infrastruktura rekreacji. Sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców oraz wzmocnienia kapitału społecznego i integracji społeczności lokalnej.

Nazwa projektu: Modernizacja stadionu sportowego w Zakrzówku

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Budowa oświetlenia, altany i miejsca na spotkania rodzinne itp., modernizacja trybun oraz budynków zaplecza socjalnego dz. ewid. Nr 1255 w Zakrzówku. Modernizacja polegać będzie na wykonaniu ciągów pieszych, wymianie siedzisk, oświetleniu murawy i trybun oraz wykonaniu sanitariatów, modernizacji płyty boiska i trybun. Dodatkowo planowane jest zbudowanie altany i poszerzenie funkcji miejsca o miejsce pikników rodzinnych i integracyjnych. Poprawa stanu infrastruktury sportowej zwiększy atrakcyjność takiej formy spędzania czasu. Dzięki zwiększeniu dostępności do stadionu oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli, co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania związane ze spożywaniem używek, niewłaściwymi sposobami spędzania czasu czy choćby oderwania dzieci i młodzieży od Internetu i komputera.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 1 000 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 2018-2022

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach RPO WL 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich. W wielkość wsparcia 85%.

Prognozowane rezultaty: W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie jeden zrewitalizowany obiekt infrastruktury sportowej. Sposób pomiaru - dokumenty zakupu, dokumenty projektu. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców oraz osiągnięty zostanie efekt prewencji w postaci zaoferowania młodzieży lepszych warunków spędzania czasu i uprawiania sportów.

Nazwa projektu: Rewitalizacja zbiornika wodnego w Zakrzówku (i okolic)

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 5 Poprawa sfery przestrzenno funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Obszar zbiornika do tej pory służył mieszkańcom jako miejsce rekreacji i spotkań. Obecnie planuje się wzmocnić funkcję turystyczną obiektu. Projekt zakłada: budowę bulwarów na groblach (dz. ewid. Nr 568, 650), pomostów, mostka w poprzek zbiornika (dz. ewid. Nr 556), remont źródłiska Bystrzycy (dz. ewid. Nr 1177), parkingu dla turystów (dz. ewid. Nr 554/2) oraz pomostu łączącego parking ze zbiornikiem przebiegającego przez podmokłą, szuwarową łąkę (dz. ewid. Nr 566/3)

Obszar dalej będzie miejscem spotkań, rekreacji i wydarzeń kulturalnych, a mieszkańcy będą zachęceni do zaopiekowania się miejscem (bieżące sprzątanie, utrzymanie zieleni, itp.) Bardzo istotnym w kontekście rewitalizacji miejscowości Rudki (sołectwa najbardziej zagrożonego negatywnymi wskaźnikami) jest fakt, że miejscowość graniczy z obiektem. Dla mieszkańców rozwój tego terenu, będzie szansą na znalezienie pracy, założenie gospodarstwa agroturystycznego czy innych form związanych z turystyką.

Potrzebne zasoby

1. ludzkie: projektanci, wykonawcy, inspektor nadzoru

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 2 000 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Dofinansowanie 85%.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury turystyki i rekreacji. Zmodernizowana będzie jedna przestrzeń publiczna. Sposób pomiaru dokumentacja budowlana, fotograficzna.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu pozwoli na wzmocnienie funkcji rekreacyjnej obszaru rewitalizacji, rozwinie się funkcja turystyczna. Rozwój pozwoli na powstanie nowych firm, gospodarstw agroturystycznych i miejsc pracy związanych z obsługą odwiedzających obiekt.

Nazwa projektu: Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Zakrzówku

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Budowa PSZOK w Zakrzówku (dz. ewid. Nr 1227/7)

Istotnym uzupełnieniem systemu gospodarki odpadami jest punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, który ma zapewniać nieodpłatne odbieranie od mieszkańców niektórych odpadów. Dla gminy, PSZOK zostanie zorganizowany na terenie miejscowości Zakrzówek.

Odpady komunalne, które będą przekazywane do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych muszą być posegregowane i będą to:

1) odpady budowlane rozbiórkowe i poremontowe, oddajemy do punktu jako odpad posegregowany, zgodnie z wskazanymi niżej grupami:

-tapety,

-wykładziny,

-ceramika budowlana,

-okna, drzwi,

-gruz (bez zanieczyszczeń innymi odpadami typu: styropian, papa, wełna mineralna, drewno)

-drewno,

2) szyby okienne i zbrojone,

3) lustra i witraże,

4) szyby samochodowe,

5) odpady wielkogabarytowe - meble,

6) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (pralki, lodówki, telewizory, radiodbiorniki, komputery, kalkulatory, monitory, jednostki komputerowe itp.) –

7) żarówki i świetlówki,

8) zużyte baterie i akumulatory,

9) przeterminowane lekarstwa, strzykawki, termometry itp.,

10) zużyte opony,

11) odpady niebezpieczne z gospodarstw domowych (opakowania i pozostałości farb, lakierów, rozpuszczalników, kwasów, substancji żrących, olejów, płynów do chłodziw, środków ochrony roślin, nawozów itp.).

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: około 500 000 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: RPO WL na lata 2014-2020. Dofinansowanie 85%

Prognozowane rezultaty: Zagospodarowanie terenu na cele gospodarcze. Jeden budynek PSZOK. - sposób pomiaru - dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju aktywności gospodarczej poprzez poprawę warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców w obszarze zagospodarowania odpadów i ochrony środowiska.

Nazwa projektu: Modernizacja placu targowego w Zakrzówku

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 2 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Przebudowa nawierzchni placu targowego oraz budynku administracyjno-socjalnego, oświetlenie placu, zadaszenie części stanowisk, ogrodzenie (dz. ewid. Nr 482, 481, 469/3, 554/2)

Obecnie w miejscowości nie ma wystarczającej infrastruktury handlowej. Istniejące targowisko jest miejscem gdzie lokalni kupcy oraz rolnicy mają szansę na sprzedaż swoich produktów a z drugiej strony zaspokajane są potrzeby mieszkańców w zaopatrzeniu w sprzęt i artykuły (np. nasiona, sadzonki itp.) potrzebne w prowadzeniu gospodarstwa rolnego czy sadowniczego. Poza tym mieszkańcy mogą zaopatrywać się tam w świeże produkty żywnościowe w ilościach i cenach zbliżonych do tych w supermarketach w większych miastach. Targowisko jest miejscem rozwoju lokalnej wiejskiej przedsiębiorczości. Obecnie boryka się jednak z problemami technicznymi. Po inwestycji zwiększy się dostępność targowiska, wzrośnie poziom obsługi technicznej, oraz możliwości oferowania usług. Niebagatelnym jest też wzrost bezpieczeństwa odwiedzających targowisko.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 2 700 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2020-2022

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja

obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Dofinansowanie 85%.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na wzmocnienie funkcji gospodarczych obszaru i zapewnienie lepszych warunków do Rozwoju przedsiębiorczości.

W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie 1 obiekt infrastruktury gospodarczej zlokalizowany na rewitalizowanym obszarze. Sposób pomiaru - dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców, wzmocnieniu przedsiębiorczości i dostępu do usług.

Nazwa projektu: Budowa ścieżki rowerowej

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek we współpracy ze Stowarzyszeniem Społeczności wiejskiej „Nasza Szkoła”

Opis projektu: Projekt przewiduje budowę ścieżki rowerowej na trasie Bystrzyca tzw. Zachodnia-Kielczewice. Łączna długość to ok. 10 km. Nawierzchnia zostanie wykonana z betonu asfaltowego. Aby zagwarantować rowerzystom dobrą widoczność w nocy, farby którymi malowane będą pasy zostaną starannie dobrane, tak by zapewniały maksymalną widoczność. Droga będzie także oświetlona, zostaną na niej umieszczone odpowiednie znaki i symbole. Ulokowanie trasy na terenie zabudowanym o mniejszym natężeniu ruchu stworzy dogodne warunki do jazdy.

Powstanie ścieżki rowerowej pozwoli mieszkańcom na przyjemne spędzanie czasu oraz przyczyni się do uatrakcyjnienia rewitalizowanego obszaru. Rowerzyści będą mogli bezpiecznie podróżować bez narażenia na niebezpieczeństwo, jakie grozi im podczas poruszania się nieoświetlonym poboczem.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 100-200 zł za m kw

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja

obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Dofinansowanie 85%.

Prognozowane rezultaty: Ścieżki rowerowe dadzą turystom i mieszkańcom możliwość poznania licznych walorów przyrodniczych oraz krajoznawczych modernizowanego terenu, a także przyczynią się do propagowania zdrowego trybu życia poprzez uprawianie sportu. Z obiektu będą mogły korzystać całe rodziny. Powstanie jedna ścieżka rowerowa – sposób pomiaru dokumentacja budowlana, dokumentacja fotograficzna.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury atrakcyjności turystycznej obszaru, będzie miała pozytywny wpływ na skomunikowanie oraz rekreację na obszarze rewitalizacji.

Nazwa projektu: Budowa placu zabaw w Bystrzycy

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Celem projektu jest zagospodarowanie terenu znajdującego się przy Szkole Podstawowej (dz. ewid. Nr 694) i umożliwienie wypoczynku na świeżym powietrzu dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych opiekunów po zajęciach lub w dni wolne od nauki.

Projekt miałby polegać na dodaniu nowych urządzeń do zabawy dla dzieci, gdyż urządzenia już tam występujące są w dużym stopniu wyeksploatowane.

Plac zostałby odnowiony i ogrodzony. Powstałby nowa, wieloelementowa konstrukcja rekreacyjna z co najmniej dwiema zjeżdżalniąmi (większą i mniejszą), przeszkodami drewnianymi, drabinkami, instalacjami linowymi (małpi gaj), a także dwie huśtawki wahadłowe (w tym jednej z zamkniętym siedziskiem dla najmłodszych dzieci), nowa wolnostojąca piaskownica, punkty zawierające elementy dydaktyczne dla najmłodszych dzieci, plansze rozwijające zdolności manualne oraz tablica z regulaminem placu zabaw i 5 ławek w obrębie ogrodzonego placu zabaw.

Szacowana wartość projektu: 150 000 PLN

Planowany okres realizacji: 2018 -2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Dofinansowanie 85%.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na zagospodarowanie przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji społeczno-rekreacyjnej. W ramach realizowanego projektu zakupione zostanie wyposażenie placu zabaw, zostanie stworzone miejsce gdzie dzieci będą mogły bawić się na świeżym powietrzu w bezpiecznych warunkach – sposób pomiaru dokumentacja budowlana, fotograficzna.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców oraz wzmocnienia kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej.

Nazwa projektu: Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Zakrzówku, i Szkoły Podstawowej w Bystrzycy,

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu:

1. Termomodernizacja budynku urzędu gminy, wymiana stolarki okiennej, instalacji c.o., izolacja fundamentów i stropodachu, wymiana pokrycia dachowego (dz. ewid. Nr 762/5).
2. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Bystrzycy obejmie docieplenie całego budynku styropianem, wykonanie elewacji, wymianę stolarki otworowej, instalacji co oraz wymiany źródła ciepła na bardziej ekologiczne i wydajne (dz. ewid. Nr 694).

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek, Bystrzyca

Szacowana wartość projektu: 2 000 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2019

Źródło finansowania: RPO WL na lata 2014-2020. Dofinansowanie 85%

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na poprawę warunków funkcjonowania dwóch obiektów użyteczności publicznej. Będzie miała pozytywny wpływ na ochronę środowiska i zmniejszy szkodliwa emisję. Sposób pomiaru dokumentacja budowlana.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców, zmniejszenia emisji oraz zapotrzebowania na energię.

Nazwa projektu: Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Studzianki wraz z zagospodarowaniem otoczenia.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: OSP Studzianki

Opis projektu: Projekt będzie polegał na modernizacji budynku remizy znajdującego się w Studziankach. (działka nr ew. 903/2.). Projekt obejmie:

1. Termomodernizację obiektu, wymianę stolarki otworowej, wymianę źródła ciepła oraz remont ogrzewania centralnego. Modernizacja wnętrza w tym sanitariatów i wykończenie klatki schodowej.
2. Zakup wyposażenia (stołów krzeseł do świetlicy, wyposażenia kuchni, sprzęt multimedialny)

Obecnie część budynku jest wyłączona z użytkowania ze względu na niedokończona klatkę schodową oraz źle wykonane pomieszczenia kuchenne. Z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika, iż teren ten potrzebuje infrastruktury mogącej być miejscem na realizację przedsięwzięć mających wpływ na minimalizację wykluczenia społecznego, w tym osób młodych oraz seniorów. Obiekt zostanie zmodernizowany w celu stworzenia nowoczesnej, funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni dostępnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Budynek będzie pełnił funkcję społeczno-kulturalną. Stanie się miejscem, w którym swoją działalność będą mogły realizować organizacje pozarządowe OSP i KGW działające na rzecz lokalnej społeczności. W otoczeniu terenu inwestycji planuje się miejsce na obsługę komunikacyjną, chodniki.

Wsparcie zostanie skierowane do głównie do młodzieży, ale skorzystają też seniorzy, osoby bezrobotne szczególnie matki, podopieczni OPS, Strażacy i kobiety wiejskie. Wskazane wyżej osoby będą korzystały z obiektu świetlicy poprzez udział w spotkaniach, warsztatach, imprezach okolicznościowych.

Potrzebne wyposażenie to między innymi:

- zakup wyposażenia świetlicy;
- zakup wyposażenia do rekreacji;
- zakup wyposażenia kuchni;

Miejsce realizacji projektu: Studzianki

Szacowana wartość projektu: ok. 1 300 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Działania warsztatowe prowadzone w świetlicy będą pozyskiwane ze środków UE oraz ze środków własnych OSP, środków Gminy, LGD oraz podmiotów realizujących zaproponowane działania.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na uporządkowanie ładu przestrzennego przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji – zagospodarowanie terenu na cele społeczno-gospodarcze oraz kulturowe mieszkańców.

W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie 1 obiekt infrastruktury zlokalizowany na rewitalizowanym obszarze. - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do odbudowy więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania; poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców; wzmocnieniu kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej; rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne. Na terenie obiektu będą realizowane projekty dotyczące wszystkich podobszarów rewitalizacji pkt 7.2 oraz te dotyczące tylko podobszaru Studzianki.

Nazwa projektu: Zagospodarowanie działki w miejscowości Studzianki.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł:

Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: W miejscowości Studzianki, w której nagromadzenie negatywnych zjawisk jest duże brakuje obiektów gdzie można prowadzić działalność rekreacyjną. Projekt będzie polegał na utworzeniu miejsca spotkań na działce przy stawie wewnątrz miejscowości.

Mieszkańcy postulują, że na działce (dz. ewid. Nr 1217) powinno znaleźć się infrastruktura spotkań i rekreacji. Podstawowe potrzeby to stworzenie altany letniej jako

miejsca spotkań. Placu zabaw, miejsc rekreacji dla osób starszych i młodzieży. Miejsce rekreacji powinno być wyposażone w elementy takie jak stół do ping ponga, elementy siłowni zewnętrznej, stojaki na rowery i inne urządzenia. Działka powinna zostać ogrodzona ze względu na bezpieczeństwo dzieci na placu zabaw i zabezpieczenie urządzeń przed wandalizmem w porze nocnej. planuje się utwardzenie gruntu tam gdzie będzie to wymagane oraz nasadzenia zieleni.

Dzięki stworzeniu tego obiektu powstanie miejsce, o które dbać będą sami mieszkańcy co pomoże wypracowywać więzi społeczne. Zwiększy się oferta spędzania czasu dla dzieci i młodzieży co pomoże w trzymaniu ich z dala od używek i niebezpiecznych zachowań

Miejsce realizacji projektu: Studzianki

Szacowana wartość projektu: 60 000 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych Gminy i funduszu sołectkiego.

Prognozowane rezultaty: Powstanie 1 trwale zagospodarowana przestrzeń wielofunkcyjna służąca rewitalizacji - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Poprawa stanu infrastruktury rekreacyjnej zwiększy atrakcyjność takiej formy spędzania czasu. Dzięki zwiększeniu dostępności do obiektu oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem dorosłych, co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania związane ze spożywaniem używek, niewłaściwymi sposobami spędzania czasu czy choćby oderwania dzieci i młodzieży od Internetu i komputera.

Nazwa projektu: Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Bystrzycy

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek we współpracy ze Stowarzyszeniem Społeczności wiejskiej „Nasza Szkoła” w Bystrzycy

Opis projektu: Projekt zakłada przebudowę boiska przy PSP w Bystrzycy (dz. ewid. Nr 694). Obecnie obiekt jest słabo zagospodarowany niemal bez infrastruktury. Docelowo obiekt wykonany będzie na nawierzchni poliuretanowej z liniami umożliwiającymi

rozgrywanie meczy piłki nożnej, ręcznej, koszykówki czy siatkówki. Odpowiednie dopasowanie różnych dyscyplin na jednym placu gry pozwoli na stworzenie obiektu sportowego, który oferować będzie wszechstronny dostęp do dyscyplin. Projekt przewiduje także montaż miejsc siedzących dla publiczności, co umożliwi organizowanie imprez sportowych o zasięgu lokalnym.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek

Szacowana wartość projektu: 500 000 PLN

Planowany okres realizacji: 2018

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Dofinansowanie 85%.

Prognozowane rezultaty: W ramach realizowanego projektu zrewitalizowany zostanie jeden obiekt infrastruktury sportowej. Sposób pomiaru - dokumenty zakupu, dokumentacja fotograficzna. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do poprawy infrastruktury sportowo rekreacyjnej oraz osiągnięty zostanie efekt prewencji w postaci zaoferowania młodzieży lepszych warunków spędzania czasu i uprawiania sportów.

Nazwa projektu: Centrum aktywności społecznej w Bystrzycy

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: W Bystrzycy Szkołę Podstawową prowadzi stowarzyszenie Bystrzycy (dz. ewid. Nr 694). Część budynku nie jest wykorzystana. Na spotkaniach konsultacyjnych w sprawie LPR zgłoszono pomysły prowadzące do wykorzystania obiektu na cele społeczne nie edukacyjne. Projekt będzie polegał na modernizacji części budynku szkoły na parterze. Obecnie są to 3 małe pomieszczenia (mała kuchnia i 2 magazynki) oraz stołówka obok niewykorzystane pomieszczenie. W sumie 5 pomieszczeń, które mogłyby pełnić różne funkcje: miejsce spotkań, warsztatów, konferencji, wykładów, dyskusji na oczekiwane przez mieszkańców tematy.

Obiekt powinien być wyposażony w sprzęt audiowizualny, stoliki, krzesła, ewentualnie podest na występy, a także aneks kuchenny, lodówka by można było przygotowywać przystawki lub organizować pokazy kulinarne np. dla koła gospodyń wiejskich.

Wsparcie zostanie skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem zamieszkujące obszar rewitalizacji, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu. Będzie to młodzież, seniorzy, osoby bezrobotne, podopieczni OPS, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy i rolnicy.

Wskazane wyżej osoby będą korzystały z obiektu świetlicy poprzez udział w spotkaniach, warsztatach, imprezach okolicznościowych. Dodatkowo grupą docelową będą organizacje pozarządowe, które będą mogły wykorzystywać powstałą infrastrukturę do prowadzonych działań na rzecz społeczności lokalnej.

Do realizacji przedsięwzięcia będą wykorzystywani animatorzy oraz wolontariusze, którzy będą realizować działania przewidziane w ramach funkcjonowania świetlicy. W świetlicy poprawi się funkcjonalność i jakość usług, a poszerzona oferta kulturalno-edukacyjna umożliwi zaktywizowanie różnych grup wiekowych społeczności lokalnej.

Miejsce realizacji projektu: Bystrzyca

Szacowana wartość projektu: 150 000 PLN

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Działania warsztatowe prowadzone w świetlicy będą pozyskiwane ze środków UE oraz ze środków własnych Gminy Zakrzówek oraz podmiotów realizujących zaproponowane działania.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na udostępnienie obiektu dla celów społecznych, nastąpi zmiana funkcji z edukacyjnej na społeczną.

W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie 1 obiekt infrastruktury społecznej zlokalizowany na rewitalizowanym obszarze. Obiekt ten zostanie dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do odbudowy więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania; poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców; wzmocnieniu kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej; rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne. Na terenie obiektu będą realizowane projekty dotyczące wszystkich podobszarów rewitalizacji pkt 7.1 oraz te dotyczące tylko podobszaru Bystrzyca.

Nazwa projektu: Zagospodarowanie działki w miejscowości Rudki.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: W miejscowości Rudki, w której nagromadzenie negatywnych zjawisk jest największe brakuje obiektów gdzie można prowadzić działalność społeczną. Projekt będzie polegał na utworzeniu miejsca spotkań na działce (dz. ewid. Nr 30/1) wewnątrz miejscowości.

Mieszkańcy postulują, że na działce powinno znaleźć się infrastruktura spotkań i rekreacji. Podstawowe potrzeby to stworzenie altany letniej jako miejsca spotkań (w przyszłości być może świetlicy wiejskiej). Placu zabaw, miejsc rekreacji dla osób starszych i młodzieży. Miejsce rekreacji powinno być wyposażone w elementy takie jak stół do ping ponga, elementy siłowni zewnętrznej, stojaki na rowery i inne urządzenia. Działka powinna zostać ogrodzona ze względu na bezpieczeństwo dzieci na placu zabaw i zabezpieczenie urządzeń przed wandalizmem w porze nocnej. planuje się utwardzenie gruntu tam gdzie będzie to wymagane oraz nasadzenia zieleni. Młodzież chciałaby mieć boisko .

Dzięki stworzeniu tego obiektu powstanie miejsce, o które dbać będą sami mieszkańcy co pomoże wypracowywać więzi społeczne. Zwiększy się oferta spędzania czasu dla dzieci i młodzieży co pomoże w trzymaniu ich z dala od używek i niebezpiecznych zachowań

Miejsce realizacji projektu: Rudki

Szacowana wartość projektu: 120 000 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz LGD, a także ze środków własnych Gminy i funduszu sołectkiego.

Prognozowane rezultaty: Powstanie 1 trwale zagospodarowana przestrzeń wielofunkcyjna służąca rewitalizacji - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Poprawa stanu infrastruktury rekreacyjnej zwiększy atrakcyjność takiej formy spędzania czasu. Dzięki zwiększeniu dostępności do obiektu oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod

okiem dorosłych, co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania związane ze spożywaniem używek, niewłaściwymi sposobami spędzania czasu czy choćby oderwania dzieci i młodzieży od Internetu i komputera.

Nazwa projektu: Poprawa komunikacji w podobszarze rewitalizacji Bystrzyca.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Zakrzówek

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest przebudowa drogi gminnej nr 108348L. Projekt obejmuje wykonanie nawierzchni bitumicznej oraz przebudowę mostu na rzece Bystrzycy tak aby mógł obsługiwać ruch samochodowy. Ponadto planowane jest wykonanie tablicy informacyjnej opisującej historię przyległego terenu (nieistniejący młyn wodny). Droga łączy dwie strony wsi Bystrzyca które przecina rzeka. Droga będzie najkrótszym odcinkiem łączącym dwa podobszary rewitalizacji Bystrzyca i Zakrzówek. Ponadto skróci drogę do inwestycji ujętych w LPR czyli stadionu sportowego, targowiska, zalewu oraz szkół, sklepów urzędów. Droga poprawi też dostęp do rynku pracy w Kraśniku oraz w Zakrzówku.

Miejsce realizacji projektu: Bystrzyca

Szacowana wartość projektu: około 2 500 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2019

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt.

Prognozowane rezultaty: poprawa skomunikowania terenów obszaru rewitalizacji, ułatwienie dostępu do rynku pracy, infrastruktury kultury i społecznej i usługowej. Poprawa dostępu do centrum gminy i wartość dodana w postaci wykorzystania atutów przyrodniczych i pozytywny wpływ na turystykę i rekreację. Zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do szkoły – sposób pomiaru dokumentacja budowlana, sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Dzięki realizacji projektu poprawi się dostępność rynków pracy lokalnych, oraz dostępność do usług.

Nazwa projektu: Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Bystrzyca wraz z zagospodarowaniem otoczenia.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: OSP Bystrzyca

Opis projektu: Projekt będzie polegał na modernizacji budynku remizy znajdującego się w Bystrzycy. (dz. ewid. Nr 692) Projekt obejmie:

1. Termomodernizację obiektu, wymianę stolarki otworowej, wymianę źródła ciepła oraz remont ogrzewania centralnego. Rozbudowa budynku. Remont wnętrza w tym sanitariatów i pomieszczeń świetlicy i zaplecza kuchennego.
2. Zakup wyposażenia (stołów krzeseł do świetlicy, wyposażenia kuchni, sprzęt multimedialny)
3. Zagospodarowanie otoczenia: wymiana ogrodzenia, wykonanie miejsc postojowych, ciągów pieszych, elementów małej architektury (ławeczki kosze). Urządzenie siłowni zewnętrznej, nasadzenia zieleni, oświetlenie placu.

Obecnie budynek jest za mały i brak w nim pomieszczeń mogących służyć młodzieży i dzieciom a pośrednio matkom, które mogłyby też spędzać czas razem wspólnie zajmując się dziećmi. Z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika, iż teren ten potrzebuje infrastruktury mogącej być miejscem na realizację przedsięwzięć mających wpływ na minimalizację wykluczenia społecznego, w tym osób młodych. Obiekt zostanie przebudowany w celu stworzenia nowoczesnej, funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni dostępnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Budynek będzie pełnił funkcję społeczno-kulturalną. Stanie się miejscem, w którym swoją działalność będą mogły realizować organizacje pozarządowe działające na rzecz lokalnej społeczności. W budynku planowane są pomieszczenia: świetlica, pomieszczenia gospodarcze i sanitariaty. W otoczeniu terenu inwestycji planuje się miejsce na obsługę komunikacyjną, chodniki.

Wsparcie zostanie skierowane do głównie do młodzieży, ale skorzystają też seniorzy, osoby bezrobotne szczególnie matki, podopieczni OPS. Wskazane wyżej osoby będą korzystały z obiektu świetlicy poprzez udział w spotkaniach, warsztatach, imprezach okolicznościowych.

Potrzebne wyposażenie to między innymi:

- zakup wyposażenia świetlicy;
- zakup wyposażenia do rekreacji;
- zakup wyposażenia edukacyjnego;

Miejsce realizacji projektu: Bystrzyca

Szacowana wartość projektu: ok. 1 300 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Działania warsztatowe prowadzone w świetlicy będą pozyskiwane ze środków UE oraz ze środków własnych OSP, środków Gminy, LGD oraz podmiotów realizujących zaproponowane działania.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na uporządkowanie ładu przestrzennego przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji – zagospodarowanie terenu na cele społeczno-gospodarcze oraz kulturowe mieszkańców.

W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie 1 obiekt infrastruktury zlokalizowany na rewitalizowanym obszarze. - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do odbudowy więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania; poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców; wzmocnieniu kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej; rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne. Na terenie obiektu będą realizowane projekty dotyczące wszystkich podobszarów rewitalizacji pkt 7.2 oraz te dotyczące tylko podobszaru Bystrzyca.

Nazwa projektu: Rewitalizacja budynków należących do Spółdzielni Rolniczo Handlowej „Jutrzenka” dla celów prowadzenia działalności gospodarczej.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 2 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

Podmiot realizujący: Spółdzielnia Rolniczo Handlowa „Jutrzenka”

Opis projektu: Projekt będzie polegał na rewitalizacji zdegradowanego budynku znajdującego się na działce (dz. ewid. Nr 762/26), W Zakrzówku oraz na działkach (889,830,886/1 w Studziankach). Obecnie budynki są zdegradowane i wymagają pilnych działań rewitalizacyjnych aby można było prowadzić działalność gospodarczą i rozwijać ją. Obiekt w Zakrzówku będzie miał funkcje głównie handlową a w Studziankach

gospodarczo - społeczną ponieważ na niewykończonym piętrze budynku Spółdzielnia chce wykonać pomieszczenia świetlicowe wykorzystywane także dla potrzeb lokalnej społeczności.

Potrzebne prace w obu budynkach to:

Wymiana pokrycia dachowego, wymiana stolarki otworowej, doprowadzenie ogrzewania na górną kondygnację (obiekt w Studziankach). Termoizolacja obiektów wraz z klimatyzacją. Podjazdy dla osób niepełnosprawnych.

Ponadto prace zewnętrzne obejmujące modernizacje dróg dojazdowych i parkingów.

Miejsce realizacji projektu: Zakrzówek, Studzianki

Szacowana wartość projektu: ok. 360 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na wzmocnienie funkcji gospodarczej obszaru rewitalizacji.

W ramach realizowanego projektu wspartych modernizacja zostanie 2 obiektów infrastruktury gospodarczej zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze. Obiekty zostaną dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju aktywności gospodarczej poprzez poprawę warunków do rozwoju przedsiębiorczości; poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców; rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne.

7.2 PROJEKTY REALIZOWANE W KAŻDYM PODOBSZARZE REWITALIZACJI KOMPLEMENTARNE.

Nazwa projektu: Pomysły mieszkańców na aktywności w rewitalizowanych obiektach służących mieszkańcom w Zakrzówku, Bystrzycy i Studziankach

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania w życie społeczne i kulturalne mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Rady sołeckie i mieszkańcy

Opis projektu: Podczas spotkań konsultacyjnych oraz późniejszych spotkań we własnym gronie mieszkańców zaproponowano szereg aktywności będących pomysłami na wykorzystanie obiektów.

Mieszkańcy proponują aby na terenie obiektów cyklicznie odbywały się działania prozdrowotne i poprawiające kondycję fizyczną takie jak treningi aerobiku, zumbi lub zajęcia rehabilitacyjne szczególnie dla seniorów.

Ponadto mieszkańcy dostrzegają potencjał kobiet wiejskich, proponują wykorzystywanie obiektu do przedsięwzięć kulinarnych takich jak warsztaty, spotkania, degustacje – być może efektem takich działań będzie powstanie koła gospodyń wiejskich lub mini firmy cateringowej. Mieszkańcy w tym zakresie składali też pomysły na "lekcje zdrowego żywienia" i spotkania z dietetykiem, między innymi dla dzieci.

Kolejnym obszarem zainteresowania nie opisanym w innych projektach jest konieczność posiadania miejsca dla szkoleń i spotkań związanych z rolnictwem. Rolnicy w dzisiejszych czasach muszą być coraz bardziej na bieżąco z różnymi rozwiązaniami z zakresu technologii czy bioinżynierii które pomagają unikać szkód w uprawach, zachować ekologiczny charakter upraw oraz określoną wydajność.

Według mieszkańców świetlica ma być też obiektem z którego korzystać ma młodzież i dzieci. Wyposażenie obiektu powinno obejmować takie urządzenia aby dzieci i młodzież mogły tam bezpiecznie i w interesujący dla siebie sposób spędzać czas.

Ponadto wpłynęły propozycje organizowania rocznic oraz świąt takich jak np. Mikołajki, wszelkiego rodzaju dni i rocznice w tym Dzień Kobiet połączony z festynem wiejskim, Święta miejscowości oraz wiejskie festyny i imprezy plenerowe. Mieszkańcom zależy aby działania były skoordynowane w ramach rewitalizacji oraz połączone z elementami pozytywnie wpływającymi na zidentyfikowane problemy w tym przestępczość ubóstwo i bezrobocie. Dlatego postulują wpisanie w program poszczególnych imprez elementów skierowanych do młodzieży, podopiecznych OPS i osób bezrobotnych w szczególności kobiet wiejskich.

Miejsce realizacji projektu: Centrum Aktywności Lokalnej w Zakrzówku, Świetlica Studziankach, Bystrzyca, Centrum Aktywności Społecznej w Bystrzyca, częściowo teren Centrum Wsi w Zakrzówku, Działki w Rudkach i w Studziankach.

Szacowana wartość projektu: 30 000,00 PLN rocznie na różne typy działań

Planowany okres realizacji: działanie będzie realizowane cyklicznie w latach 2018-2022

Źródło finansowania: środki własne, środki LGD, Gminy i sponsorów.

Prognozowane rezultaty: Aktywizacja społeczności lokalnej oraz pobudzenie więzi sąsiedzkich, obniżenie negatywnych wskaźników ubóstwa, bezrobocia i przestępczości – sposób pomiaru sprawozdanie z wydarzeń.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne, aktywizacje kobiet. Projekt będzie miał też pozytywny wpływ na edukację i bezpieczeństwo dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Nazwa projektu: „Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców”

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem.

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Opis projektu: Projekt będzie realizowany poprzez działania na rzecz aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Zakrzówek oraz uzupełniająco działania aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej pozostałych klientów Ośrodka. Zaplanowane zadania do realizacji w ramach projektu to: indywidualne doradztwo psychologiczne i zawodowe, doradztwo grupowe, szkolenia zawodowe, staże. Projekt realizowany w partnerstwie z OPS. Beneficjentami projektu będą osoby długotrwale bezrobotne oraz niepełnosprawne. W ramach projektu objęte wsparciem będą też ich rodziny oraz dzieci. Wykorzystane zostaną świetlice oraz inna infrastruktura, której modernizacja wynika z potrzeb zgłaszanych do LPR. Projekt zakłada kompleksowe wsparcie:

- działania aktywizujące z obszaru życia zawodowego, rodzinnego i pozazawodowego – implementacja modelu z Equal
- program reintegracji społecznej uczestników oraz osób z ich otoczenia (jeśli tego wymagają) –

W tym programy dla młodzieży.

- doradztwo psychologiczne indywidualne i grupowe,
- kursy zawodowe (stypendia szkoleniowe) – pod kątem potrzeb lokalnych przedsiębiorców
- staże praktyki zawodowe – 6 m-cy – stypendium stażowe
- zwrot kosztów dojazdu lub organizacja transportu na zajęcia
- wyżywienie
- materiały szkoleniowe
- pokrycie kosztów opieki nad osobami zależnymi.

Miejsce realizacji projektu: Cała gmina w pierwszej kolejności kwalifikowani będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Projekt będzie oparty tam gdzie to możliwe na zmodernizowanej infrastrukturze obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 1 500 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Fundusze UE (RPO WL 2014-2020 Działanie 11.1 Aktywne włączenie)/środki gminy (wkład własny)

Prognozowane rezultaty: Zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie. Objęcie wsparciem mieszkańców z wszystkich podobszarów rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Wzmocnienie kapitału społecznego oraz zmniejszenie oddziaływania ubóstwa i bezrobocia.

Nazwa projektu: „Mobilny punkt konsultacyjny profilaktyki zapobiegania przemocy na obszarze rewitalizacji”

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 3 Rozwój społeczności przez wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem.

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzówku

Opis projektu: Projekt będzie polegał na organizacji działań z zakresu profilaktyki mającej na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększeniu dostępności usług na rzecz osób zagrożonych i doświadczających przemocy.

Planowane działania: Punkt poradnictwa. Zostanie uruchomiony mobilny punkt poradnictwa w każdej z miejscowości objętych rewitalizacją w ogólnie dostępnych miejscach.

W Punkcie na przemian będą pełnili dyżury specjaliści z zakresu terapii uzależnień, psychologii i prawa. Dyżury odbywać się będą raz w tygodniu. Harmonogram poradnictwa będzie udostępniony mieszkańcom w prasie lokalnej, na stronach internetowych, na tablicach ogłoszeń. Spotkania edukacyjne: zostanie zatrudniony psycholog, który opracuje program edukacyjny dla rodzin osób dotkniętych problemem uzależnień od alkoholu i zagrożonych przemocą w rodzinie. Zostaną zrekrutowane 3 grupy 15 osobowe. Odbywać się będą cykliczne spotkania z psychologiem w

miejsowościach objętych rewitalizacją. Program będzie obejmował tematykę związaną z wychowywaniem dzieci bez przemocy, radzeniem sobie w sytuacjach zagrożenia, podniesienie świadomości na temat radzenia sobie z uzależnieniami i inne w zależności od zgłaszanych przez grupę potrzeb.

2. Potrzebne zasoby

1. ludzkie: Terapeuta uzależnień, psycholog, prawnik, dwóch wolontariuszy, którzy będą zajmować się organizacją poradnictwa i spotkań.

2. rzeczowe: Do realizacji zadań zostaną wykorzystane pomieszczenia wraz z koniecznym wyposażeniem w szkołach i świetlicach w miejscowościach objętych rewitalizacją.

Miejsce realizacji projektu: Wszystkie podobszary rewitalizacji. Projekt będzie oparty tam gdzie to możliwe na zmodernizowanej infrastrukturze obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 15 000,00 zł rocznie

Planowany okres realizacji: 2018-2022

Źródło finansowania: Fundusze UE (RPO WL 2014-2020 Działanie 11.1 Aktywne włączenie)/środki gminy (wkład własny)

Prognozowane rezultaty: Zahamowanie zjawiska przemocy domowej, zwiększenie bezpieczeństwa dzieci. Objęcie wsparciem mieszkańców z wszystkich podobszarów rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Wzmocnienie kapitału społecznego oraz wzrost bezpieczeństwa i zmniejszenie przestępczości.

7.3. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH RODZAJÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH SYTUACJĘ KRYZYSOWĄ;

W trakcie prac nad dokumentem LPR zgłoszono szereg pomysłów na projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne. W czasie debaty publicznej, kiedy podsumowywano prace oraz dyskutowano nad zgromadzonymi pomysłami, społeczność lokalna uznała, że wszystkie zgłoszone projekty o ile znajdą się środki na ich finansowanie powinny zostać zrealizowane. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie zostały opisane w sposób pozwalający na ich dokładne określenie oraz zaplanowanie w czasie.

7.4. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/ PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI;

Istotnym aspektem determinującym sukces rewitalizacji na terenie Gminy jest włączenie społeczności lokalnej w działania realizowane na obszarze objętym projektami rewitalizacyjnymi, w tym organizacji pozarządowych realizujących inicjatywy m.in. na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego i wyrównywania szans.

Podstawowym mechanizmem zapewnienia komplementarności pomiędzy, zarówno obranymi kierunkami działań mającymi na celu eliminację negatywnych zjawisk, jak i poszczególnymi przedsięwzięciami, jest zatem dojrzała partycypacja społeczna. Formy dojrzałej partycypacji społecznej wskazane zostały Ustawą o rewitalizacji. Warunkiem dojrzałości wskazanym w art. 5 ust. 3 jest dążenie do wypowiedzenia się wszystkich interesariuszy, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt. 1, oraz wszystkich interesariuszy prowadzących na obszarze rewitalizacji działalność, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt. 3 i 4 na etapie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Partycypacja społeczna realizowana może być z wykorzystaniem form wskazanych w ustawie. Dla zapewnienia powodzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazane jest jednak rozważenie także innych, możliwych form współpracy pomiędzy interesariuszami, takich jak spotkania, warsztaty, imprezy okolicznościowe, itp.

Kolejnym mechanizmem zapewnienia komplementarności pomiędzy zarówno obranymi kierunkami działań mającymi na celu eliminację negatywnych zjawisk, jak i pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami jest funkcjonowanie jednostki koordynującej przedsięwzięcia rewitalizacyjne na danym obszarze (tzw. operatora rewitalizacji). Władze Gminy ustanowić muszą skuteczny system wdrożeniowy, który z jednej strony zapewni dobrą koordynację między poszczególnymi aktorami (w tym jednostkami organizacyjnymi gminy), z drugiej strony będzie dostosowany do uwarunkowań instytucjonalnych, skali działań rewitalizacyjnych itd. Jako jednostkę taką wskazany został Zespół ds. Rewitalizacji powołany w Urzędzie Gminy. Zauważyć należy, że koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych dotyczy nie tylko etapu ich realizacji, ale także planowania. Planując i realizując konkretne zadania należy w optymalny sposób wykorzystywać dostępny potencjał znajdujący się na danym obszarze - zarówno społeczny jak i przestrzenny - zapewniając właściwą koordynację działań rewitalizacyjnych oraz wykorzystując dostępne instrumenty wsparcia.

Rolą jednostki koordynującej jest zatem rozpoznanie potencjału na danym obszarze już na etapie planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ale także wskazanie

możliwych instrumentów finansowego oraz pozafinansowego wsparcia tych przedsięwzięć, jak również instrumentów eliminacji potencjalnych barier.

W ramach koordynacji działań rewitalizacyjnych warto mieć również na uwadze fakt, że grono interesariuszy takich działań jest dość szerokie, więc zasadne jest dążenie do integracji tych działań w celu optymalizacji wykorzystania dostępnych zasobów (w tym funduszy unijnych). Istnieje zatem potrzeba ścisłej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a gminą w celu podejmowania działań, w tym pozyskiwania środków finansowych na przedsięwzięcia wskazane w LPR.

Głównym zadaniem zespołu ds. rewitalizacji będzie zarządzanie prawidłowym wykonaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wszystkie projekty realizowane przez jednostki gminne lub inne podmioty zgłoszone do LPR będą wymagały zgłoszenia ich rozpoczęcia do zespołu. Dzięki pracy komórki możliwe będzie koordynowanie działań w czasie. Zespół oceni możliwość wykorzystywania zrewitalizowanej infrastruktury do realizacji projektów społecznych. Dostosowanie projektów społecznych realizowanych w całym obszarze rewitalizacji do uwarunkowań w danej miejscowości. Zespół będzie miał prawo zwracać się o informacje związane z etapem, na którym obecnie jest realizowana operacja, zgodności prowadzonych działań z założeniami LPR, celami oraz rezultatami. Koordynacja umożliwi objęcie odpowiednią pomocą każdego podobszaru a wypracowane dobre praktyki z jednej miejscowości będą stosowane w innych podobszarach. Zespół ds. rewitalizacji współpracuje ściśle ze Społecznym Komitetem Rewitalizacji przedstawiając mu coroczne sprawozdanie z osiągniętych założeń, zrealizowanych projektów i osiągniętych rezultatów. Społeczny Komitet Rewitalizacji opiniuje sprawozdania oraz ma prawo składania zapytań i żądania wyjaśnień od zespołu co do realizacji LPR. Zespół przyjmuje też wszelkie wnioski dotyczące zmiany lub aktualizacji LPR. Zespół może samodzielnie przygotowywać wnioski o zmianę lub aktualizację LPR. SKR opiniuje wszelkie składane przez Zespół lub za jego pośrednictwem wnioski związane ze zmianą LPR. Po pozytywnej opinii są przedkładane wójtowi gminy oraz do uchwalenia przez radę gminy.

7.5. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO PRZEDSIĘWZIĘĆ, O KTÓRYCH MOWA W LIT. F ORAZ G WYTYCZNYCH MR, Z INDYKATYWNYMI WIELKOŚCIAMI ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ (TAKŻE SPOZA FUNDUSZY POLITYKI SPÓJNOŚCI NA LATA 2014-2020 – PUBLICZNE I PRYWATNE ŚRODKI KRAJOWE W CELU REALIZACJI ZASADY DODATKOWOŚCI ŚRODKÓW UE);

Zawarte w poniższej tabeli projekty w większości będą realizowane przy udziale środków zewnętrznych. W razie niepowodzenia w pozyskaniu finansowania, realizacja części projektów inwestycyjnych zostanie przesunięta w czasie lub wykonana w mniejszym zakresie. Projekty społeczne w razie braku finansowania zewnętrznego będą realizowane z większym udziałem finansowania własnego i w oparciu o istniejącą infrastrukturę, jednak ich oddziaływanie może być mniejsze a okres oczekiwania na efekty dłuższy.

Tabela nr 43. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe.

Projekt	Termin realizacji	Typ projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania	
					Środki publiczne	Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7
Rewitalizacja dawnego budynku Urzędu Gminy Zakrzówek ze zmianą funkcji użytkowej na Centrum Aktywności Lokalnej wraz z izbą tradycji regionalnych jako multimedialne centrum wiedzy, kultury i informacji w miejscowości Zakrzówek.	2019 -2020	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	1 000 000 zł	1 000 000 zł	0,00
„Senior +”	2020-2022	Społeczny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzówku	80 000 zł	80 000 zł	0,00
" Adaptacja budynku komunalnego na potrzeby Przedszkola Publicznego w Zakrzówku "	2019 -2020	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	1 500 000 zł	1 500 000 zł	0,00
"Modernizacja centrum miejscowości Zakrzówek"	2018-2020	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	500 000,00	500 000,00	0,00
"Rozbudowa placu zabaw i budowa siłowni zewnętrznej w Zakrzówku"	2018-2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	100 000,00	100 000,00	0,00
"Modernizacja stadionu sportowego w Zakrzówku"	2018 -2022	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
"Rewitalizacja zbiornika wodnego w Zakrzówku (i okolic)"	2018 -2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00
" Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w	2018 -2019	Inwestycyjny	Gmina	500 000,00	500 000,00	0,00

Zakrzówku"			Zakrzówek			
" Modernizacja placu targowego w Zakrzówku"	2020 -2022	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	2 700 000,00	2 700 000,00	0,00
„Budowa ścieżki rowerowej”	2018-2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek we współpracy ze Stowarzyszeniem Społeczności wiejskiej „Nasza Szkoła”	100-200zł za m2	100-200zł za m2	0,00
"Budowa placu zabaw w Bystrzycy"	2018-2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	150 000,00	150 000,00	0,00
" Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Zakrzówku, i Szkoły Podstawowej w Bystrzycy"	2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00
"Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Studzianki wraz z zagospodarowaniem otoczenia."	2018-2020	Inwestycyjny	OSP Studzianki	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00
" Zagospodarowanie działki w miejscowości Studzianki."	2018 -2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	60 000,00	60 000,00	0,00
"Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Bystrzycy"	2018	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek we współpracy ze Stowarzyszeniem Społeczności wiejskiej „Nasza Szkoła” w Bystrzycy	500 000,00	500 000,00	0,00
„Centrum aktywności społecznej w Bystrzycy”	2018-2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	150 000,00	150 000,00	00
"Zagospodarowanie działki w miejscowości Rudki."	2018-2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	120 000,00	120 000,00	0,00
" Poprawa komunikacji w podobszarze rewitalizacji Bystrzyca."	2018-2019	Inwestycyjny	Gmina Zakrzówek	2 500 000,00	2 500 000,00	0,00
" Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Bystrzyca wraz z zagospodarowaniem otoczenia."	2018-2020	Inwestycyjny	OSP Bystrzyca	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00
" Rewitalizacja budynków należących do Spółdzielni Rolniczo Handlowej „Jutrzenka” dla celów prowadzenia działalności gospodarczej "	2018-2020	Inwestycyjny	Spółdzielnia Rolniczo Handlowa „Jutrzenka”	360 000,00	360 000,00	0,00
" Pomysły mieszkańców na aktywności w rewitalizowanych obiektach służących	2018-2022	Społeczny	Rady Sołeckie, mieszkańcy	30 000,00	30 000,00	0,00

mieszkańcom w Zakrzówku, Bystrzycy i Studziankach."						
„Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców”	2018-2020	Społeczny	Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z podmiotem prywatnym.	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00
„Mobilny punkt konsultacyjny profilaktyki zapobiegania przemocy na obszarze rewitalizacji”	2018-2022	Społeczny	Ośrodek Pomocy Społecznej	15 000,00	15 000,00	0,00

Opracowanie własne.

8. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI;

8.1. DEFINICJA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje zamierzenia bezpośrednio lub pośrednio ich dotyczące. Zamierzenia poddawane konsultacjom mogą dotyczyć zmian prawnych, jakichś zmian organizacji życia publicznego, przeprowadzenia inwestycji, sposobu rozwiązania ważnego problemu społecznego lub innych działań, których powodzenie w dużej mierze zależy od akceptacji ze strony obywateli.

Zasadniczym celem konsultacji jest podjęcie decyzji, która nie będzie antagonizować społeczności lokalnej, a jednocześnie pozwoli na rozwiązanie ważnej kwestii. Celem konsultacji społecznych jest nawiązanie dialogu pomiędzy mieszkańcami a władzą samorządową. Występowanie komunikacji zwrotnej pozwala na uniknięcie wielu konfliktów i przyspiesza proces decyzyjny. Porządek prawny i zwyczajowy wyznacza bardzo szerokie spektrum podmiotów i instytucji uczestniczących w konsultacjach społecznych. Zasadniczym kryterium zaproszenia tych podmiotów i instytucji do udziału w konsultacjach jest ocena wpływu przedsięwzięcia i jego skutków na interesy tych podmiotów. W praktyce państw stosujących idee społeczeństwa obywatelskiego nie stwarza się specjalnych barier do udziału w konsultacjach, a wręcz przeciwnie: konsultacje są dostępne dla wszystkich, którzy mogą wskazać na wpływ podejmowanych działań na ich sytuację.

Z merytorycznego punktu widzenia, konsultacje społeczne są jedną z form społecznej komunikacji. Komunikacja społeczna jest procesem wytwarzania, przekształcania i przekazywania informacji pomiędzy jednostkami, grupami, organizacjami i innymi podmiotami. Komunikacja jest skuteczna jedynie wtedy, gdy komunikujące się strony przekazują informacje w języku dla siebie zrozumiałym oraz gdy istnieje skuteczny nośnik tej informacji, który zapewni dotarcie przekazu do odbiorcy. Rola nadawcy i odbiorcy w procesie komunikacji jest przechodnia. Nadawca po wysłaniu przekazu oczekuje jego odbioru i oceny, staje się odbiorcą. Dla skutecznej komunikacji ważne jest więc sprzężenie zwrotne pomiędzy nadawcą i odbiorcą.

8.2. CELE KONSULTACJI.

Konsultacje społeczne są szeregiem aktów komunikacyjnych, w ramach których

poszukuje się satysfakcjonującego rozwiązania. Etapy procesu konsultacji społecznych obejmują 5 kroków przedstawionych poniżej:

- informowanie o zamierzeniach
- prezentacja poglądów na sposoby rozwiązania problemu
- wymiana opinii
- poszukiwanie rozwiązań
- informowanie o podjętej decyzji

Przejsie do kolejnego kroku w procesie jest możliwe po skutecznym zakończeniu działań zawartych we wcześniejszym etapie.

W praktyce, sposób prowadzenia konsultacji z mieszkańcami określają uchwały rad odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego (w tym przypadku gminy). Uchwały te powinny regulować zasady i tryb przeprowadzania konsultacji, obowiązujące procedury, zakres czasowy i merytoryczny. Najważniejszym zadaniem pozostaje jednak tworzenie odpowiedniego klimatu współdziałania i współodpowiedzialności, które są fundamentem skutecznych konsultacji.

Konsultacje społeczne pełnią następujące funkcje:

- informacyjną*, tj. dostarczają mieszkańcom wiedzy o zamiarach samorządu, zaś samorząd uzyskuje informację o ocenie tych zamiarów przez mieszkańców;
- partycypacyjną*, tj. umożliwienie szerokiego udziału mieszkańców w decyzjach władz oraz upowszechnianie mechanizmów oddziaływania na decyzje władz samorządowych;
- identyfikacyjną* - wokół projektu tworzą się wyraźne grupy interesów związane z określonymi rozwiązaniami; mieszkańcy utożsamiają się z nimi; identyfikacja pozwala na prowadzenie komunikacji wokół określonych rozwiązań i podnosi skuteczność konsultacji;
- kreatywną* - brak aprobaty dla proponowanego rozwiązania często skutkuje poszukiwaniem innych, alternatywnych rozwiązań; można więc powiedzieć, że konsultacje wywołują rozwiązania innowacyjne, wskazujące na inne ujęcie problemu, dla którego rozwiązania planuje się określone działania;
- korygującą* - w wyniku konsultacji społecznych możliwe jest opracowanie nowych rozwiązań w realizacji polityki samorządu w zakresie rozwiązywanych spraw; korekta polityki umożliwia sprawniejszą realizację projektów dzięki uzyskaniu społecznej akceptacji dla tego rozwiązania;
- organizacyjną* - polegającą na regulacji współdziałania różnych urzędów, instytucji, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych w związku z dyskusją i podejmowaniem decyzji w ważnej kwestii społecznej;
- edukacyjną* - obie strony konsultacji, tj. władza i obywatele, w toku procesu

konsultacji wdrażają i upowszechniają zasady demokracji; zasady te mogą przechodzić na inne sfery życia publicznego;

- ☐ *prewencyjną* - konsultacje społeczne mogą chronić władze samorządowe przed popełnieniem błędów przy podejmowaniu ważnej z punktu widzenia życia społeczności lokalnej decyzji; mogą też zapobiegać konfliktom, które wybuchłyby tak czy inaczej, gdyby nie podjęto wcześniej społecznego dialogu.

8.3. PRZEDMIOT KONSULTACJI.

Przedmiotem pierwszego etapu konsultacji była delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zakrzówek. Prace prowadzone były jako wstęp do przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Proces konsultacji społecznych objął 5 spotkań konsultacyjnych oraz debatę publiczną. W spotkaniach łącznie uczestniczyło 61 osób. Byli to potencjalni interesariusze LPR, lokalni liderzy, radni i sołtysi jak również przedstawiciele władz samorządowych i zainteresowani mieszkańcy zapraszano też przedsiębiorców. Od początku prac nad LPR prowadzono ankietyzację. Ankieta dostępna była na stronach internetowych Gminy, w Urzędzie oraz na spotkaniach konsultacyjnych. Ankietę wypełniło 54 osoby.

Spotkania konsultacyjne odbywały się dnia 01.06.2017r. w budynku Gminy Zakrzówek dla wszystkich mieszkańców gminy. 20.06.2017 w Gminnym Ośrodku Kultury w Zakrzówku dla liderów, sołtysów i radnych. Po wyłonieniu obszaru rewitalizacji spotkania odbywały się na tym obszarze 17.08.2017r. w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Bystrzycy i Gminnym Domu Kultury w Zakrzówku dla mieszkańców odpowiednio Bystrzycy oraz Zakrzówka i sąsiadujących z nim Rudek. 18.08.2017 spotkanie odbyło się w miejscowości Studzianki. Na każdym ze spotkań w podobozarach rewitalizacji odbywały się warsztaty dotyczące wyznaczenia celów LPR. Ostatecznie na spotkaniu podsumowującym przeprowadzonym w formie debaty publicznej ostatecznie wyłoniono cele zawarte w LPR. Ze względu na podobieństwo zgłaszanych w trakcie warsztatów propozycji celów w poszczególnych podobozarach, zdecydowano na przyjęcie jednolitych celów dla całego obszaru rewitalizacji. Cele zostały przyjęte wraz z listą proponowanych do realizacji pomysłów. Propozycje celów były konsultowane zarówno na spotkaniach z mieszkańcami jak i pracownikami Urzędu Gminy i zespołu ds. rewitalizacji. Cele i działania (projekty) ustalano z uwzględnieniem opinii i postulatów interesariuszy.

Na każdym z pięciu spotkań prezentowano załączoną do LPR fiszkę opisu pomysłu. Każdy z interesariuszy mógł złożyć własną fiszkę projektu rewitalizacyjnego. Na warsztatach w poszczególnych podobozarach rewitalizacji opracowano każdy ze zgłoszonych pomysłów i przekazano do firmy przygotowującej LPR. Opracowane na warsztatach

i zgłoszone drogą mailową lub za pośrednictwem urzędu Gminy zostały wpisane do projektu LPR. Ostatecznie podczas debaty publicznej ustalono listę i zakres poszczególnych projektów. Przy wsparciu firmy zewnętrznej uzupełniono opisy i proponowane źródła finansowania projektów. Wszystkie zgłaszane pomysły po ich dopracowaniu uznano za możliwe do wpisania na listę głównych projektów rewitalizacyjnych.

W każdym spotkaniu uczestniczyli sołtysi lub wyznaczeni przez nich przedstawiciele sołectw, które objęte były obszarem rewitalizacji. Program spotkań kształtował się następująco:

Program spotkania I:

1. Przedstawienie podstawowych informacji na temat rewitalizacji
2. Prezentacja wyników analizy statystycznej dla każdego sołectwa Gminy.
3. Warsztat: identyfikacja negatywnych zjawisk występujących na obszarze zdegradowanym w poszczególnych sferach (społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej).
4. Warsztat: cele Lokalnego Programu Rewitalizacji.
5. Prezentacja fiszki pomysłu rewitalizacyjnego (mieszkańcy mogą zgłaszać propozycje projektów rewitalizacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji)
6. Warsztat wypełnianie fiszek pomysłów.

W dniu 25.08.2017 r. odbyła się debata publiczna. Mieszkańcy mogli zapoznać się z projektem LPR, a dyskusji poddano poszczególne pomysły na projekty i działania rewitalizacyjne zgłoszone w trakcie dotychczasowych konsultacji. Wynikiem dyskusji oraz oceny na specjalnych kartach wyboru, była lista planowanych, głównych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz lista projektów pozostałych.

W ramach działań informacyjnych opracowano i wydano broszurę związaną z rewitalizacją oraz wykonano podstronę internetową informująca o działaniach rewitalizacyjnych w gminie.

Ważną rolę w realizacji działań związanych z partycypacją społeczną pełnił powołany przez Wójta Gminy Zakrzówek Zespół ds. rewitalizacji. Od początku zajmował się koordynacją działań, współpracą z wykonawcą LPR oraz interesariuszami. Zespół miał też bardzo duży udział w rozpowszechnieniu informacji o spotkaniach jak również w pozyskaniu do współpracy interesariuszy, którzy złożyli własne pomysły do LPR. Przed każdym spotkaniem oprócz ogólnej informacji skierowanej do wszystkich mieszkańców przygotowywano imienną listę osób obejmującą wszystkich potencjalnych interesariuszy

co, do których możliwe było, że będą chcieli zaproponować jakiś projekt lub pomysł. Do wszystkich z tej listy dzwoniono, wysyłano maile lub zaproszenia osobiste przez gońca. Szczególną uwagę przykładano do zachęcenia do udziału w spotkaniach przedsiębiorców, którzy w większej liczbie pojawili się na pierwszym spotkaniu informacyjnym. Każdy przedsiębiorca mógł skonsultować wykonalność swego pomysłu ze specjalistą ds. rewitalizacji z zewnętrznej firmy. Członkowie Zespołu także spotykali się indywidualnie z przedsiębiorcami oraz innymi potencjalnymi interesariuszami informując i przekonując do wzięcia aktywnego udziału w procesie tworzenia LPR. Efektem tych działań jest złożenie trzech dużych projektów inwestycyjnych przez interesariuszy niezależnych od Gminy OSP Bystrzyca i Studzianki oraz największego lokalnego przedsiębiorcę czyli spółdzielnię „Jutrzenka”.

Konsultacje koncentrowały się na:

- 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- 5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji lokalnego programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Jednym z użytych narzędzi była ankieta. W trakcie badania spłynęło 54 ankiet. Poniżej przedstawiono wyniki badania. Pierwsze pytanie dotyczyło miejsca zamieszkania.

Tabela nr 44. Miejscowość zamieszkania.

Lp.	Miejscowość	% odpowiedzi/ankiet
1	Bystrzyca	60%
2	Góry	3%
3	Józefin	3%
4	Lipno	3%
5	Majdan-Grabina	8%

6	Majorat	3%
7	Rudki	3%
8	Rudnik Pierwszy	8%
9	Rudnik Drugi	3%
10	Studzianki	5%
11	Studzianki-Kolonia	0%
12	Sulów	10%
13	Świerczyna	3%
14	Zakrzówek	15%
15	Zakrzówek Nowy	3%
16	Zakrzówek-Wieś	7%

Większość ankiet spłynęła z Bystrzycy była to miejscowość najbardziej zaangażowana w proces tworzenia LPR. Dostęp do ankiety był równy ponieważ ankietą zamieszona była na stronie internetowej Gminy. Poniżej analiza odpowiedzi na pytania zamieszczone w ankiecie

Pierwsze pytanie dotyczyło negatywnych zjawisk jakich doświadczają mieszkańcy gminy:

Tabela nr. 45. Występowanie negatywnych zjawisk.

	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
Bezrobocie	6%	35%	56%	4%
Ubóstwo	17%	43%	41%	0%
Przestępczość	24%	54%	22%	0%
Niski poziom wykształcenia społeczności /i lub niski poziom edukacji	15%	26%	57%	2%
Niski poziom samoorganizacji społecznej	4%	15%	48%	33%
Niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym	7%	11%	41%	41%
Wykluczenie społeczne osób starszych	11%	35%	48%	6%

Według mieszkańców większość negatywnych zjawisk osiąga wartości niskie lub średnie co pokazuje, że problem ma słabe natężenie w odczuciu mieszkańców. Jedynie problemy niskiego poziomu uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym oraz niski

poziom samoorganizacji społecznej osiąga „wysokie” zagrożenie problemem. Ponadto mieszkańcy obawiają się bezrobocia. Zauważają wykluczenie osób starszych i potrzeby w zakresie edukacji i wykształcenia. Odpowiedzi z ankiet pokrywają się z diagnozą obszaru. Kolejna grupa pytań dotyczyła jakości życia w gminie.

Tabela nr 46. Ocena jakości życia w odniesieniu do poszczególnych zagadnień.

	Niska	Średnia	Wysoka
Aktywność gospodarcza obszaru	33%	57%	9%
Poziom indywidualnej przedsiębiorczości	54%	46%	0%
Stan środowiska	59%	39%	2%
Zagrożenia naturalne (np. powodziowe)	63%	33%	4%
Zagrożenia dla zdrowia ludzi (np. wskutek uciążliwego sąsiedztwa przemysłowych, ruchu pojazdów)	81%	17%	2%
Stan i dostępność infrastruktury społecznej (plac zabaw, tereny rekreacyjne, ścieżki rowerowe, etc.)	52%	43%	6%
Stan i dostępność infrastruktury sieciowej, w tym kanalizacji, wodociągów, gazu	15%	48%	37%
Jakość i dostępność komunikacji publicznej	39%	50%	11%
Jakość i dostępność oferty edukacji i wychowania przedszkolnego	33%	48%	19%
Jakość i dostępność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych.	52%	39%	9%
Estetyka otoczenia	6%	81%	13%
Dostępność i stan terenów zielonych oraz wypoczynku i rekreacji.	35%	52%	13%
Stan techniczny obiektów budowlanych	44%	54%	2%

Respondenci zauważają duże zagrożenia w zakresie gospodarki i miejsc pracy, niski poziom indywidualnej przedsiębiorczości jest mocno akcentowany w odpowiedziach. Zagrożenia dotyczące zdrowia czy naturalne uważane są za słabo oddziałujące. Niepokój budzi stan środowiska i jakość i dostępność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych. Stan i dostępność infrastruktury społecznej nie jest na zadowalającym poziomie. Estetyka otoczenia jest na zadowalającym poziomie, natomiast dostępność i stan terenów zielonych, wypoczynku i rekreacji oraz stan obiektów budowlanych na terenie obszarów rewitalizacji są na zbyt niskim poziomie.

Tabela nr 47 Oczekiwane efekty rewitalizacji.

Lp.	Jakie Pani/Pana zdaniem efekty powinny zostać osiągnięte w procesie rewitalizacji Gminy?	% odpowiedzi
1	aktywizacja gospodarcza obszaru	12%
2	przyciągnięcie inwestorów	15%
3	rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	10%
4	stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej	3%
5	tworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych	19%
6	tworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji	6%
7	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	2%
8	poprawienie komunikacji zarówno miejskiej, jak i regionalnej	8%
9	wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców	12%
10	przeciwdziałanie problemom społecznym (w tym patologiom)	3%
11	włączenie społeczne osób starszych	2%
12	zatrzymanie w Gminie ludzi młodych, w tym osób z wyższym wykształceniem	19%
13	odnowa zabytków	1%
14	remonty i renowacje budynków publicznych	9%
15	ochrona środowiska	2%
16	poprawa stanu dróg i chodników oraz budowa ścieżek rowerowych	23%
17	podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (kanalizacja, woda, gaz)	3%

Powyżej podkreślono te efekty rewitalizacji, które są według mieszkańców najbardziej oczekiwane. Mieszkańcy oczekują podjęcia działań, które poprawią stan infrastruktury komunikacyjnej. Ankietowani oczekują podjęcia działań wspierających rozwój lokalnej gospodarki, zatrzymanie w gminie ludzi młodych, tworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych. Ciekawy jest brak oczekiwania co do poprawy ochrony środowiska co może sugerować że respondenci niedokładnie zrozumieli pytanie o poziom zagrożenia czynnikami środowiskowymi z poprzedniej tabeli.

Kolejnym etapem konsultacji społecznych było wyłonienie propozycji projektów, które wpisują się w cele rewitalizacji. Nabór fiszek projektowych rozpoczęto już podczas spotkań dotyczących delimitacji obszarów. Wzór fiszki projektowej zawieszono na stronie internetowej gminy, rozesłano też w systemie mailowym do różnych grup interesariuszy. Wpłynęło 22 fiszki projektowe.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Zakrzówek został przyjęty uchwałą Rady Gminy Zakrzówek w dniu 27.09.2017 roku.

9. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI;

9.1. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU

Pierwszym etapem wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Zakrzówek będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Gminy. Ewentualność nowelizacji dokumentu również wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały. Wszelkie dokumenty ewaluacyjne, sprawozdania z realizacji inwestycji oraz sprawozdania okresowe realizacji Programu będą adresowane do Rady Gminy.

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także monitoring i ocenę programu. Takim podmiotem będzie Gmina poprzez zespół ds. rewitalizacji. Głównym zadaniem organów Gminy w zarządzaniu LPR jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji Programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

Zadania Wójta Gminy poprzez Zespół ds. Rewitalizacji obejmować będą m.in.:

- koordynowanie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- koordynacja działań różnych podmiotów uczestniczących we wdrażaniu LPR. Aby maksymalnie uprościć współpracę między poszczególnymi partnerami z sektorów zespół ds. rewitalizacji będzie kontynuował pracę udzielając wszelkich informacji i udzielając wsparcia dla realizowanych projektów. Na bieżąco i według potrzeb będą organizowane spotkania zespołu poszerzone o innych interesariuszy oraz spotkania indywidualne członków zespołu z interesariuszami realizującymi lub planującymi projekty oraz adresatami wsparcia.
- opiniowanie propozycji zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,

- ❑ opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,
- ❑ promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej,

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Zakrzówek ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowaniu nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców obszarów kryzysowych, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Urząd Gminy (poprzez zespół ds. rewitalizacji), jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanego rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychwycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie, mieszkańcy Gminy. Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.:

- ❑ zebrania w poszczególnych miejscowościach, zwłaszcza z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego,
- ❑ informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz strony internetowej Gminy,
- ❑ spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- ❑ informatory, ulotki, informacje w prasie,
- ❑ poczta elektroniczna,

- ❑ współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Dojrzałe sposoby konsultacji społecznych prezentuje ustawa o rewitalizacji. Zaproponowane tam rozwiązania będą podstawą prowadzenia dialogu społecznego przy aktualizacji czy wprowadzaniu zmian w niniejszym dokumencie.

O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż na 7 dni przed terminem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy. Formami konsultacji społecznych są:

- ❑ zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy;
- ❑ spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej dwóch form opisanych powyżej. Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia i omówienie jej przebiegu, wraz ze wskazaniem ewentualnych uwag.

Głównym celem działalności promocyjnej Lokalnego Programu Rewitalizacji jest poinformowanie możliwie szerokiej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów) o projektach rewitalizacyjnych, a także budowanie platformy współpracy dla przedsiębiorców lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych odnośnie partnerstwa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i wzmocnienia potencjału Gminy. Partycypacja społeczna powinna być zatem ukierunkowana na:

- ❑ wzmocnianie potencjału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- ❑ optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji Gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,

- ❑ wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowego spojrzenia na problemy związane z rozwojem lokalnym.

9.2. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU.

9.2.1. EWALUACJA I MONITOROWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji konieczne jest zastosowanie systemu monitorowania postępów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji celów poprzez badanie wskaźników ich monitorowania, wskaźników wynikających z diagnozy oraz rezultatów poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi prewencję możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą następujące formy monitoringu:

- ❑ Monitoring rzeczowy – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji oraz projektów społecznych, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami LPR.
- ❑ Monitoring finansowy – umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji.
- ❑ Monitoring efektów - polegać będzie na okresowym badaniu zmiany wskaźników ujętych w analizie wskaźnikowej niniejszego dokumentu.

Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Odpowiedzialny za to będzie samorząd gminny. Będzie on dokonywał ewaluacji poszczególnych projektów, a także corocznej ewaluacji realizacji założeń LPR. W roku 2022 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie wskaźników analizy wskaźnikowej, osiągniętych rezultatów każdego z projektów i porównanie ich z prognozowanymi. Wtedy też zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenia kierunków rewitalizacji na następne lata. Zostanie wykonany wzór karty oceny projektów, która będzie wypełniana przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Umożliwi to skwantyfikowanie wskaźników z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób

jednoznaczny i przejrzysty. Mając do dyspozycji karty projektów zrealizowanych już inwestycji, ocenić będzie można ich skuteczność, oszacować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

9.2.2. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania. W piśmie otrzymanym od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie stwierdzono, że Lokalny Program Rewitalizacji gminy Zakrzówek na lata 2016-2023 nie jest dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

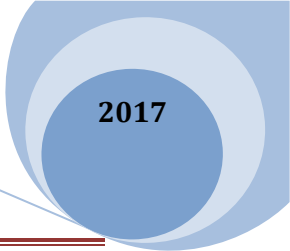
9.2.3. SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN W PROGRAMIE REWITALIZACJI /PROCEDURY UAKTUALNIANIA

Lokalny Program Rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez wójta co najmniej raz na trzy lata. W przypadku stwierdzenia, że lokalny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt występuje do rady gminy z prośbą o jego zmianę. Zmiana lokalnego programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany, tj.:

1. Przeprowadzenie konsultacji społecznych proponowanych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji;
2. Złożenie przez wójta wniosku do Rady Gminy o zmiany w LPR z opisem zmian, i uzasadnieniem,
3. Wprowadzenie zmian w aktualizacji LPR pochodzących z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii
4. Przedłożenie radzie gminy przez wójta projektu zaktualizowanego LPR.

10. ZAŁĄCZNIKI :

10.1. WZÓR FISZKI PROJEKTOWEJ

FISZKA PROJEKTU REWITALIZACYJNEGO

I Projekt (nazwa).....

II Podmiot koordynujący/odpowiedzialny (gmina, partnerstwo, jednostka organizacyjna, stowarzyszenie, fundacja, osoba fizyczna itp.)

.....

III. Obszar negatywnych zjawisk, które będą niwelowane za pomocą projektu (proszę zaznaczyć właściwy zakres):

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- przestępczość,
- niski poziom edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
- sfera gospodarcza (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw
- sfera środowiskowa (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska)
- przestrzenno-funkcjonalna (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych).

IV Opis projektu

1. Opis (na czym będzie polegał projekt)

.....
 .....
 .....

2. Potrzebne zasoby

1. ludzkie: (np. specjaliści, wykładowcy, pracownicy, wolontariusze proszę wpisać ilu i do czego będą potrzebni)

.....
 .....
 .....
 .....

2. rzeczowe: (proszę wpisać jaka infrastruktura i wyposażenie będzie potrzebne np. sale, wyposażenie sali, przestrzeń publiczna pod gołym niebem - jej zagospodarowanie, infrastruktura zewnętrzna np. scena, miejsca do siedzenia, lub stała np. plac zabaw czy plac do przeprowadzenia imprezy itp.)

.....
.....
.....

3. finansowe: (proszę o wpisanie orientacyjnych kosztów poszczególnych wydatków np. koszty osobowe, koszty zakupu wyposażenia, koszty budowy czy wynajmu infrastruktury)

.....
.....
.....
.....

3. produkt (co będzie rzeczowym efektem projektu chodzi o materialne efekty jego realizacji np. 20 uczestników zajęć podniesie swoje kwalifikacje, 30 dzieci wyjedzie na wycieczkę edukacyjną, powstanie 1 ścieżka edukacyjna z 20 eksponatami, odbędzie się impreza 1 dniowa dla około 300 uczestników, zostanie zakupione wyposażenie itp.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

V. Grupa docelowa (np. młodzież, seniorzy, bezrobotni, osoby zagrożone wykluczeniem ze społeczeństwa, podopieczni OPS, kobiety wiejskie, przedsiębiorcy itp.) której problemy pomoże rozwiązać projekt:

.....
.....
.....

VI. Orientacyjny planowany okres realizacji. (data rozpoczęcia i zakończenia miesiąc rok lub tylko lata)

.....
.....
.....

VII. Dane kontaktowe osoby lub podmiotu składającego fiszkę: .....

10.2. ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY - MAPKI OBSZARU REWITALIZACJI
Z UMIEJSCOWIENIEM PLANOWANYCH PROJEKTÓW
INFRASTRUKTURALNYCH.
